

2026-02

bö » ± Ä Æ ì Á ¼ μ Â Crowdfunding ° ±
 bö Peer-to-Peer Lending ³¹ ± Ä.
 bö § Á · ¼ ± Ä ¿ ´ ì Ä · Ã · Ä É ½ œ œ • : ¤ ¬ Ä
 bö œ μ » » ¿ ½ Ä ¹º - Â Á ¿ ¿ Ä Ä ¹º - Â

bö " ±² Á ¬ ´ ¿ Â , •¹º ì » ± Â

bö œ μ Ä ± Ä Ä Å Ç ¹º ì Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± Ä Ä · ½ ´ ½ ¬ » Ä Ä · " μ ´ ¿ ¼ - ½ É ½ ° ±¹ § Á · ¼ ± Ä ¿ ¿ ¹º ¿ ½ ¿
 bö £ Ç ¿ » ® ÿ ¹º ¿ ½ ¿ ¼ ¹º î ½ • Ä ¹ Ä Ä · ¼ î ½ ° ±¹ "¹ ¿ ¯º · Ä · Â , ± ½ μ Ä ¹ Ä Ä ® ¼ ¹ ¿ • μ ¬ Ä ¿ » ¹ Ä

<http://hdl.handle.net/11728/13386>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

**Πλατφόρμες Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending για
τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ: Τάσεις και Μελλοντικές
Προοπτικές**

ΔΑΒΡΑΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΣ

Δρ. ΛΕΜΟΝΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2026

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

**Πλατφόρμες Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending για
τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ: Τάσεις και Μελλοντικές
Προοπτικές**

Διπλωματική Εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση Μεταπτυχιακού τίτλου
σπουδών στην Ανάλυση Δεδομένων και Χρηματοοικονομική Τεχνολογία στο
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΔΑΒΡΑΔΟΣ ΝΙΚΟΛΑΣ

Δρ. ΛΕΜΟΝΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, Δρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΚΑΙ Δρ. ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2026

Η έγκριση της παρούσας διπλωματικής εργασίας του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφος δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους της Σχολής και του Πανεπιστημίου.

Εγώ ο Νικόλαος Δαβράδος, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Πλατφόρμες Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending για τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ: Τάσεις και Μελλοντικές Προοπτικές», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Πλατφόρμες Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending για τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ:

Τάσεις και Μελλοντικές Προοπτικές

Διπλωματική Εργασία

Δαβράδος Νικόλας

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Λεμονάκης Χρίστος

Εξεταστική Επιτροπή: Δρ. Παναγιωτάκης Κωνσταντίνος και Δρ. Μαστοράκης Γεώργιος

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Δρ. Λεμονάκη Χρίστο, για τη σταθερή καθοδήγηση, τα εποικοδομητικά σχόλια και την υποστήριξη που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Η εμπειρογνομosύνη και η άμεση προσέγγισή του συνέβαλαν καθοριστικά στη διαμόρφωση τόσο της κατεύθυνσης όσο και της ποιότητας του παρόντος έργου.

Περίληψη

Οι EMX όπως το Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending, αντιπροσωπεύουν μία αναδυόμενη, αποκεντρωμένη, προσβάσιμη και ευέλικτη μορφή χρηματοδότησης. Σκοπός της παρούσας εργασίας, αποτελεί η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, των Ελλήνων καθώς επίσης και η σύγκριση των αντιλήψεών τους για τις EMX με τις ΠΜΧ. Σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέχθηκαν (N=143), αναδείχθηκε ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αποτελούσε τον ισχυρότερο αρνητικό παράγοντα πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των EMX, αντανακλώντας τις ανησυχίες του κοινού σχετικά με την ασφάλεια των πλατφορμών και την οικονομική αβεβαιότητα. Αντίθετα, διαπιστώθηκε ότι η γνώση και ενημέρωση καθώς και η κοινωνική επιρροή αποτελούσαν θετικούς παράγοντες πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης. Επιπλέον, οι επιχειρηματίες, οι φοιτητές και οι αυτοαπασχολούμενοι έδειξαν μεγαλύτερη πρόθεση χρήσης, ενώ δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές με βάση τα επίπεδα εισοδήματος. Τα αποτελέσματα της μελέτης, τονίζουν τη σημασία της σαφήνειας των θεσμικών ρυθμίσεων, της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και των μηχανισμών οικοδόμησης εμπιστοσύνης για την προώθηση της ευρύτερης υιοθέτησης των EMX. Μελλοντικές έρευνες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη επικυρωμένων εργαλείων, στη διεξαγωγή διαχρονικών και ποιοτικών μελετών και στη διερεύνηση διακρατικών συγκρίσεων, προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα η δυναμική της υιοθέτησης εναλλακτικών χρηματοδοτικών μέσων.

Λέξεις Κλειδιά: Crowdfunding, Peer-to-Peer Lending, ρίσκο, εμπιστοσύνη, χρησιμότητα, γνώση και ενημέρωση, κοινωνική επιρροή

Abstract

Alternative forms of financing such as crowdfunding and peer-to-peer lending represent an emerging, decentralized, accessible, and flexible form of financing. The purpose of this study is to investigate the factors that influence the intention to use alternative financing platforms among Greeks, as well as to compare their perceptions of alternative forms of financing with traditional forms of financing. According to the data collected (N=143), it was found that perceived risk was the strongest negative predictor of the intention to use alternative forms of financing, reflecting public concerns about platform security and economic uncertainty. In contrast, knowledge and awareness, as well as social influence, were found to be positive predictors of intention to use. In addition, entrepreneurs, students, and the self-employed showed a greater intention to use, while no significant differences were observed based on income levels. The results of the study highlight the importance of clarity in institutional arrangements, financial education, and trust-building mechanisms in promoting wider adoption of alternative forms of financing. Future research should focus on developing validated tools, conducting longitudinal and qualitative studies, and exploring cross-country comparisons to better understand the dynamics of alternative financing adoption.

Keywords: Crowdfunding, Peer-to-Peer Lending, risk, trust, perceived usage, knowledge and information, social influence

Περιεχόμενα:

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	13
Κεφάλαιο 2: Οριοθέτηση Εννοιών και Θεωρητικό Υπόβαθρο	16
2.1. Μορφές Χρηματοδότησης	16
2.1.1. Παραδοσιακή Χρηματοδότηση	17
2.1.2. Εναλλακτική Χρηματοδότηση.....	17
2.1.3. Διαφορές Παραδοσιακών και Εναλλακτικών Χρηματοδοτήσεων.....	19
2.2. Θεωρητικό Υπόβαθρο	19
2.2.1. Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας (Technology Acceptance Model-TAM)	19
2.2.2. Θεωρία Προγραμματισμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behavior-TPB)..	20
2.2.3. Μοντέλο Εμπιστοσύνης και Κινδύνου (Trust and Risk Framework).....	21
2.2.4. Συνθετικό Θεωρητικό Μοντέλο	23
Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	25
3.1. Ενημέρωση και Γνώση.....	26
3.2. Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα	27
3.3. Εμπιστοσύνη	29
3.4. Αντιλαμβανόμενο Ρίσκο	30
3.5. Κοινωνική Επιρροή.....	31
3.6. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά και Πρόθεση Χρήσης των EMX	31
3.7. Εναλλακτικές και ΠΜΧ.....	33
3.8. Ερευνητικό Κενό, Σκοπός, Ερευνητικά Ερωτήματα και Υποθέσεις.....	34
Κεφάλαιο 4: Μεθοδολογία Έρευνας	37
4.1. Σχεδιασμός Μελέτης	37
4.2. Πληθυσμός και Δείγμα.....	37
4.3. Ηθικοί και Δεοντολογικοί Περιορισμοί	40
4.4. Συλλογή Δεδομένων.....	40
4.4.1. Εργαλεία Συλλογής Δεδομένων	40

4.5. Ανάλυση Δεδομένων	43
Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα.....	43
5.1. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Ένα.....	43
5.2. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Δύο	44
5.3. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Τρία.....	45
5.4. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Τέσσερα	47
5.5. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Πέντε.....	52
Κεφάλαιο 6: Συζήτηση	52
6.1. Ερευνητικό Ερώτημα Ένα.....	53
6.2. Ερευνητικό Ερώτημα Δύο	53
6.3. Ερευνητικό Ερώτημα Τρία.....	55
6.4. Ερευνητικό Ερώτημα Τέσσερα	57
6.4. Ερευνητικό Ερώτημα Πέντε.....	60
Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα	61
7.1. Θεωρητική και Πρακτική Συμβολή	62
7.2. Περιορισμοί Έρευνας και Μελλοντικές Προεκτάσεις	64
Κεφάλαιο 8: Επίλογος	65
Βιβλιογραφία:	67
Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία:.....	67
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:.....	67
Παράρτημα Α: Έγκριση Διεξαγωγής Έρευνας	85
Παράρτημα Β: Συγκατάθεση και Ερωτηματολόγιο	86

Κατάλογος Πινάκων:

Πίνακας 1: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Συμμετεχόντων	39
Πίνακας 2: Συντελεστές Αξιοπιστίας Κλιμάκων, με τον Cronbach α	43
Πίνακας 3: Περιγραφικά Δεδομένα Κλιμάκων	44
Πίνακας 4: Συσχέτιση των υπό Μελέτη Μεταβλητών και της Πρόθεσης Χρήσης των EMX	45
Πίνακας 5: Ανάλυση Παλινδρόμησης Πρόβλεψης της Πρόθεσης Χρήσης των Εναλλακτικών Πλατφορμών Χρηματοδότησης.....	47
Πίνακας 6: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test για το Φύλο.....	48
Πίνακας 7: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test για την Κατοχή ή Διαχείριση ΜΜΕ ..	49
Πίνακας 8: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Ηλικιακή Ομάδα.....	49
Πίνακας 9: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για το Μορφωτικό Επίπεδο.....	50
Πίνακας 10: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εργασιακή Κατάσταση.....	50
Πίνακας 11: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για το Καθαρό Μηνιαίο Εισόδημα.....	51
Πίνακας 12: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εμπειρία με Επενδύσεις	51
Πίνακας 13: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εμπειρία Επενδύσεων σε Εναλλακτικές Πλατφόρμες Χρηματοδότησης.....	52
Πίνακας 14: Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test Επαναλαμβανόμενων Μετρήσεων για τις ΠΜΧ και EMX.....	52

Κατάλογος Σχημάτων:

Σχήμα 1: Συνθετικό Θεωρητικό Μοντέλο	24
--	----

Πίνακας Συντομογραφιών:

Συντομογραφία Πλήρης όρος

EMX:	Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης
ΠΜΧ:	Παραδοσιακές Μορφές Χρηματοδότησης
TAM:	Technology Acceptance Model (Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας)
TPB:	Theory of Planned Behavior (Θεωρία Προγραμματισμένης Συμπεριφοράς)
P2P:	Peer-to-Peer Lending
FinTech:	Financial Technology (Πλατφόρμες Χρηματοοικονομικής Τεχνολογίας)
MME:	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
T.A.:	Τυπική Απόκλιση

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Η τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία έχει επιφέρει αλλαγές σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου και του χρηματοοικονομικού. Ο χρηματοοικονομικός τομέας έχει υποστεί μια τεράστια αλλαγή, η οποία οφείλεται στην εμφάνιση των χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (FinTech) και των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης. Πλατφόρμες όπως το Crowdfunding, Peer-to-Peer Lending (P2P) και άλλα αποκεντρωμένα μοντέλα, έχουν αποκτήσει όλο και μεγαλύτερη δημοτικότητα και χαρακτηρίζονται πλέον ως βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις έναντι των παραδοσιακών χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων (Hasan et al., 2022· Ziegler et al., 2021). Αυτές οι πλατφόρμες παρέχουν πιο προσιτές, διαφανείς και ευέλικτες επιλογές χρηματοδότησης, αξιοποιώντας την ψηφιακή υποδομή για τη μείωση του κόστους, την απλοποίηση των διαδικασιών και τη βελτίωση της εμπειρίας των ατόμων (Chen et al., 2015· Dawood et al., 2023).

Η χρήση των εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης (EMX) είναι ιδιαίτερα σημαντική σε χώρες όπου τα τραπεζικά ιδρύματα/συστήματα έχουν αποδυναμωθεί, η εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς είναι αρκετά χαμηλή και η πρόσβαση σε αυτά παραμένει αρκετά περιορισμένη. Η Ελλάδα, αποτελεί μια χώρα που αντιμετώπισε παρατεταμένη οικονομική αστάθεια, η οποία ξεκίνησε από το 2009 και επηρέασε αρκετά τη σταθερότητα και την εμπιστοσύνη των ατόμων προς τα τραπεζικά συστήματα (Kouretas & Vlamis, 2010· Papadimitriou et al., 2013). Μέχρι και σήμερα, οι έλεγχοι των κεφαλαίων, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, οι αυστηροί κανονισμοί και οι ανακεφαλαιώσεις των τραπεζών, έπληξαν σημαντικά την εμπιστοσύνη των Ελλήνων προς τα τραπεζικά συστήματα. Παρά τη σταδιακή ανάκαμψη, τα δεδομένα αναδεικνύουν ότι η εμπιστοσύνη του κοινού προς τα ελληνικά τραπεζικά ιδρύματα παραμένει σχετικά εύθραυστη (European Commission, 2023· Kouretas & Vlamis, 2010· Papadimitriou et al., 2013). Τα ευρήματα αρκετών ερευνών, έχουν υποστηρίξει ότι τα άτομα εξακολουθούν να διστάζουν να αναζητήσουν παραδοσιακά δάνεια λόγω των γραφειοκρατικών εμποδίων, φόβου για το χρέος και σκεπτικισμού απέναντι στις πρακτικές των τραπεζών (European Central Bank, 2022· Kouretas & Vlamis, 2010· Papadimitriou et al., 2013). Σύμφωνα με τις έρευνες του Ευρωβαρομέτρου, οι Έλληνες πολίτες εξακολουθούν να κατατάσσονται μεταξύ των ατόμων που έχουν το λιγότερο βαθμό εμπιστοσύνης στην Ευρώπη όσον αφορά τις τράπεζες και τους χρηματοπιστωτικούς μεσάζοντες (European Commission, 2023). Αυτές οι στάσεις έχουν οδηγήσει σε μια αυξανόμενη αποδοχή των EMX, ειδικά μεταξύ των νεότερων, τεχνολογικά καταρτισμένων

ατόμων και επιχειρηματιών που αναζητούν πιο ευέλικτες και αποκεντρωμένες λύσεις χρηματοδότησης (Kouretas & Vlamis, 2010·Papadimitriou et al., 2013).

Επιπλέον, η σημασία της εναλλακτικής χρηματοδότησης στην Ελλάδα ενισχύεται επίσης και από τις εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές. Συγκεκριμένα, ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility- RRF) προωθεί τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, τομείς που μπορούν να επωφεληθούν από την ευρύτερη πρόσβαση σε μη παραδοσιακές μορφές χρηματοδότησης (PMX). Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (MME) διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην ελληνική οικονομία, χαρακτηρίζοντάς τις ως τη ραχοκοκαλιά της Ελληνικής οικονομίας, καθώς αντιπροσωπεύουν πάνω από το 99% του συνόλου των επιχειρήσεων και δημιουργούν περίπου τα δύο τρίτα της συνολικής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (European Commission, 2022, 2023·OECD, 2020). Παρά τη διαρθρωτική τους σημασία, οι ελληνικές MME συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω των παραδοσιακών τραπεζικών συστημάτων, λόγω των υψηλών απαιτήσεων εγγυήσεων, του αυξημένου αντιλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου και του περιορισμένου πιστωτικού ιστορικού (OECD, 2020). Αυτοί οι περιορισμοί έγιναν ακόμη πιο έντονοι μετά την κρίση του 2009. Σε αυτό το πλαίσιο, οι EMX, όπως το Crowdfunding και το P2P, αναδύονται ως πολύτιμες λύσεις, προσφέροντας πιο ευέλικτες και προσβάσιμες πηγές χρηματοδότησης που μπορούν να ενισχύσουν την καινοτομία, την ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα των MME (Laso et al., 2025·Temelkov et al., 2018·Ziegler et al., 2021). Η υποστήριξη της χρηματοοικονομικής ένταξης των MME μέσω εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας δεν είναι απλώς μια τάση της αγοράς, αλλά μια στρατηγική επιταγή για τη βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη και ανάπτυξη στην Ελλάδα.

Παρά την παγκόσμια ανάπτυξη των EMX, η υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με τις στάσεις των ατόμων και τους παράγοντες που διαμορφώνουν την πρόθεση χρήσης των EMX παραμένει σχετικά μειωμένη έως και μηδαμινή για τα Ελληνικά δεδομένα. Οι περισσότερες σχετικές μελέτες έχουν διεξαχθεί σε χώρες με πιο ανεπτυγμένα οικοσυστήματα FinTech, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Κίνα ή το Ηνωμένο Βασίλειο (Lim et al., 2023·Moysidou & Hausberg, 2020). Απότοκο, αποτελεί η έλλειψη ύπαρξης εμπειρικής έρευνας, η οποία να αποσκοπεί στη διερεύνηση των παραγόντων διαμόρφωσης της πρόθεσης των Ελλήνων για τη χρήση των EMX.

Η παρούσα μελέτη στοχεύει να καλύψει το προαναφερόμενο ερευνητικό κενό, διερευνώντας τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των EMX των Ελλήνων. Στους παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX, συμπεριλήφθηκαν οι παράγοντες ενημέρωση και γνώση, αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο, κοινωνική επιρροή και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά. Παράλληλα, σκοπός της μελέτης αποτέλεσε και η συγκριτική διερεύνηση των στάσεων των Ελλήνων ως προς τις δύο μορφές χρηματοδότησης, την παραδοσιακή και την εναλλακτική. Για την περαιτέρω διερεύνηση των ανωτέρω σκοπών, τέθηκαν πέντε ερευνητικά ερωτήματα. Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα εξής:

1. Ποιο είναι το επίπεδο γνώσης και ενημέρωσης των Ελλήνων σχετικά με τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης;
2. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της γνώσης και ενημέρωσης, αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας, εμπιστοσύνης, αντιλαμβανόμενου ρίσκου και κοινωνικής επιρροής, με τη πρόθεση για χρήση των EMX;
3. Η γνώση και ενημέρωση, αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο, κοινωνική επιρροή και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, προβλέπουν την πρόθεση χρήσης των EMX;
4. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, κάτοχος ΜΜΕ, εμπειρία με επενδύσεις και εμπειρία με εναλλακτική χρηματοδότηση), στην πρόθεση για χρήση των EMX;
5. Υπάρχουν διαφορές στους μέσους όρους των συμμετεχόντων ως προς τις εναλλακτικές (Crowdfunding, P2P Lending) και τις ΠΜΧ;

Για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, υιοθετήθηκε ο ποσοτικός σχεδιασμός και τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο διαμοιράστηκε σε ενήλικες στην Ελλάδα. Στη μελέτη, διερευνήθηκαν οι παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX, οι οποίοι προέρχονται από τρία σημαντικά θεωρητικά μοντέλα, τα οποία έχουν εφαρμοστεί ευρέως στο πλαίσιο της υιοθέτησης των EMX. Ειδικότερα ως προς τα μοντέλα, το πρώτο, το Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας (TAM) (Davis, 1989) υπογραμμίζει την αντιληπτή χρησιμότητα και την ευκολία χρήσης ως κεντρικούς καθοριστικούς παράγοντες της αποδοχής της τεχνολογίας. Η δεύτερη θεωρία, η TPB (Ajzen, 1991) τονίζει τον ρόλο των στάσεων, των υποκειμενικών κανόνων (κοινωνική επιρροή) και του αντιληπτού ελέγχου της συμπεριφοράς στη διαμόρφωση της πρόθεσης. Το τρίτο, το Μοντέλο Εμπιστοσύνης και Κινδύνου (Featherman & Pavlou, 2003) είναι ιδιαίτερα σχετικό σε

περιβάλλοντα όπου η αβεβαιότητα και οι θεσμικές διασφαλίσεις είναι περιορισμένες, όπως οι εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης. Συνολικά, αυτά τα πλαίσια προσφέρουν μια ολοκληρωμένη οπτική μέσω της οποίας μπορούν να διερευνηθούν οι συμπεριφορικές προθέσεις σε ατομικό επίπεδο έναντι των EMX (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Hasan et al., 2022· Wijaya et al., 2025).

Με την διερεύνηση των συμπεριφορικών προτύπων των Ελλήνων, η έρευνα αυτή επιδιώκει να προσφέρει αφενός ακαδημαϊκές γνώσεις και αφετέρου πρακτικές επιπτώσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους προγραμματιστές χρηματοοικονομικής τεχνολογίας. Η κατανόηση των καθοριστικών παραγόντων της υιοθέτησης των EMX στην Ελλάδα μπορεί να συμβάλει στην προσαρμογή των στρατηγικών επικοινωνίας, στη βελτίωση των εκστρατειών χρηματοοικονομικής παιδείας και στην ανάπτυξη πλατφορμών που ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες των διαφόρων ομάδων/ατόμων στο τοπικό πλαίσιο (Edward et al., 2023· El Talla et al., 2016).

Συνοψίζοντας, η παρούσα διπλωματική εργασία, απαρτίζεται από επτά κεφάλαια. Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι ορισμοί καθώς επίσης και τα μοντέλα/θεωρίες που χρησιμοποιήθηκαν και σχετίζονται με τις EMX. Στο τρίτο κεφάλαιο, αναλύονται τα αποτελέσματα προηγούμενων ερευνών περί των παραγόντων επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την διεξαγωγή της μελέτης (σχεδιασμός, συμμετέχοντες, εργαλεία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων). Ακολούθως, στο κεφάλαιο πέντε, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων και στο κεφάλαιο έξι πραγματοποιείται η ερμηνεία των αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα θεωρητικά μοντέλα και τα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας. Κατόπιν, στο κεφάλαιο επτά, αναφέρονται τα βασικά ευρήματα και επισημαίνονται οι θεωρητικές και πρακτικές επιπτώσεις τους. Παράλληλα, γίνεται αναφορά στους περιορισμούς της μελέτης καθώς επίσης και στις προτάσεις για μελλοντικές έρευνες. Τέλος, στο κεφάλαιο οκτώ, συνοψίζονται τα κύρια ευρήματα και συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 2: Οριοθέτηση Εννοιών και Θεωρητικό Υπόβαθρο

2.1. Μορφές Χρηματοδότησης

Ακόμη και σήμερα, στη σύγχρονη οικονομία, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση παραμένει μία από τις πιο κρίσιμες προκλήσεις για τις ΜΜΕ, ιδιαίτερα μετά την παγκόσμια

κρίση του 2008. Οι MME, πλέον έχουν δύο τρόπους χρηματοδότησης. Ο ένας αποτελεί τον παραδοσιακό τρόπο χρηματοδότησης μέσω τραπεζών και ο άλλος αφορά τις EMX (Berger & Udell, 2006· Block et al., 2018· OECD, 2020· Ziegler et al., 2021).

2.1.1. Παραδοσιακή Χρηματοδότηση. Η παραδοσιακή χρηματοδότηση αναφέρεται στο συμβατικό τρόπο χρηματοδότησης μέσω του οποίου οι επιχειρήσεις αποκτούν κεφάλαιο. Ειδικότερα, σε αυτό συμπεριλαμβάνονται τα τραπεζικά δάνεια, οι υπεραναλύψεις, τα πιστωτικά όρια, η μίσθωση και οι κρατικές επιχορηγήσεις. Στη συγκεκριμένη μορφή χρηματοδότησης, συνήθως υπάρχουν θεσμικοί χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές, όπως λόγου χάρη οι τράπεζες ή οι δημόσιοι φορείς. Επίσης, η παραδοσιακή χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται από εκτενή τεκμηρίωση, αξιολογήσεις πιστωτικού ιστορικού και πρακτικές δανεισμού με σκοπό την αποφυγή κινδύνου/ρίσκου (Beck et al., 2008· Berger & Udell, 2006). Για τις MME, ιδιαίτερα εκείνες που έχουν περιορισμένες εξασφαλίσεις ή ανεπαρκές πιστωτικό ιστορικό, η πρόσβαση σε τέτοιου είδους χρηματοδότηση είναι συχνά περιορισμένη (OECD, 2020). Ο περιορισμός αυτός, είναι ιδιαίτερα εμφανής σε μικρότερες οικονομίες ή σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας όπου οι πιστωτικές αγορές χαρακτηρίζονται από επιφυλακτικότητα (Riding et al., 2012).

2.1.2. Εναλλακτική Χρηματοδότηση. Εν αντιθέσει, η εναλλακτική χρηματοδότηση αναφέρεται σε μη παραδοσιακούς, τεχνολογικά υποστηριζόμενους μηχανισμούς χρηματοδότησης, οι οποίοι εμφανίστηκαν τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Ορισμένα παραδείγματα EMX αποτελούν το crowdfunding, τα δάνεια P2P, η εμπορία τιμολογίων, τα κρυπτονομίσματα (ICO) και τα μοντέλα buy now pay later. Οι EMX, αξιοποιούν τις ψηφιακές πλατφόρμες, τις καινοτομίες FinTech και τα κοινωνικά δίκτυα για να συνδέσουν τους δανειολήπτες με τους δανειστές ή τους επενδυτές, παρακάμπτοντας έτσι τα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Block et al., 2018· Ziegler et al., 2021). Ένα αρκετά σημαντικό χαρακτηριστικό των EMX αποτελεί η αποκεντρωμένη φύση τους, όπου άτομα ή μικρές ομάδες επενδυτών, μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία χρηματοδότησης. Αυτό το είδος συστημάτων, χαρακτηρίζεται από περιεκτικότητα, ταχύτητα επεξεργασίας και μειωμένη γραφειοκρατία, γεγονός που τα καθιστά ελκυστικά για τις MME, όπου η παραδοσιακή χρηματοδότηση ελλοχεύει προκλήσεις και είναι περιορισμένη (Bruton et al., 2015).

Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό να οριστούν δύο συγκεκριμένες EMX, το Crowdfunding και το P2P. Οι δύο αυτές μορφές, έχουν

αναδειχθεί ως βιώσιμες λύσεις για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ σχετικά με τη χρηματοδότηση, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα όπου οι ΠΜΧ είναι περιορισμένες (Block et al., 2018· Bruton et al., 2015· Ziegler et al., 2021).

Το crowdfunding, αποτελεί μία διαδικασία κατά την οποία άτομα, οργανισμοί ή επιχειρήσεις συγκεντρώνουν μικρά ποσά κεφαλαίου, από μεγάλο αριθμό συνεισφορών, οι οποίες γίνονται σε διαδικτυακές πλατφόρμες, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν συγκεκριμένα έργα, ιδέες ή επιχειρήσεις (Belleflamme et al., 2014· Mollic, 2014). Το crowdfunding, διαχωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες, ανάλογα της απόδοσης-κέρδους που θα έχουν οι επενδυτές. Ειδικότερα, η πρώτη κατηγορία είναι το Crowdfunding για δωρεές (donation based crowdfunding), στο οποίο οι επενδυτές δωρίζουν-συνεισφέρουν κεφάλαια χωρίς ωστόσο να αναμένουν κέρδος (π.χ. GoFundMe). Αυτή η κατηγορία συνήθως αφορά φιλανθρωπικά έργα ή κάλυψη προσωπικών αναγκών (π.χ. κοινωνική στήριξη σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, κάλυψη ιατρικών εξόδων, κάλυψη διδάκτρων πανεπιστημίου κ.α.) (Belleflamme et al., 2014· Block et al., 2018).

Η δεύτερη κατηγορία είναι το Crowdfunding για ανταμοιβή (reward-based crowdfunding), στο οποίο οι επενδυτές λαμβάνουν ανταμοιβές όπως προϊόντα/δώρα ή πρόωγη πρόσβαση σε προϊόντα (π.χ. kickstarter). Αυτή η κατηγορία συνήθως αφορά νέες επιχειρήσεις (π.χ. νέα ηλεκτρονικά παιχνίδια, smartwatch κ.α.) (Belleflamme et al., 2014· Cumming et al., 2021). Η τρίτη κατηγορία αφορά το Crowdfunding για μετοχές (equity crowdfunding), στο οποίο οι επενδυτές λαμβάνουν μερίδιο ή μετοχές της επιχείρησης που χρηματοδοτούν (π.χ. Seedrs, Crowdcube κ.α.) (Ahlers et al., 2015· Hornuf & Schwienbacher, 2017). Τέλος, η τέταρτη κατηγορία, αφορά το Crowdfunding με χρέωση, γνωστό στη βιβλιογραφία και ως Crowdfunding δανεισμού (debt crowdfunding), στο οποίο οι επενδυτές ενεργούν ως ιδιωτικοί δανειστές και αναμένουν αποπληρωμή με τόκους (π.χ. Funding Circle, Kiva κ.α.) (Deng et al., 2022· Wang et al., 2018).

Το Peer to Peer Lending (P2P-δανεισμός μεταξύ ομότιμων), αποτελεί την άμεση παροχή δανείων από μεμονωμένους επενδυτές σε δανειολήπτες, όπου οι δανειολήπτες μπορεί να είναι ιδιώτες ή επιχειρήσεις (π.χ. Funding Circle, LendingClub, Mintos κ.α.) (Abbasi et al., 2021· Ofir & Tzang, 2022· Ziegler et al., 2021). Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ορισμένες φορές το P2P αποτελεί υποκατηγορία του Crowdfunding δανεισμού. Στο P2P, οι διαδικτυακές πλατφόρμες λειτουργούν ως διαμεσολαβητές, με απότοκο να διευκολύνεται η διαδικασία, να αξιολογείται το ρίσκο και να συντονίζονται οι πληρωμές (Bachman et al.,

2011·Reza-Gharehbagh et al., 2020·Wang et al., 2019). Επίσης, σε αντίθεση με ορισμένες κατηγορίες του Crowdfunding, στο P2P η δανειοδότηση είναι καθαρά βασισμένη σε χρέος όπου συμπεριλαμβάνονται σταθερά χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής και επιτόκια. Συνήθως, χρησιμοποιείται από τις ΜΜΕ όταν είναι αρκετά δύσκολο να ληφθεί τραπεζικό δάνειο λόγω ανεπαρκών εξασφαλίσεων ή αυστηρών κριτηρίων έγκρισης του δανείου (Siri & Kraiwanit, 2023·Ziegler et al., 2021). Αναφορικά με τις εγγυήσεις που λαμβάνει ο επενδυτής, αυτές ποικίλλουν, ανάλογα τη χώρα και την πλατφόρμα που χρησιμοποιείται. Πιο συγκεκριμένα, σε ορισμένες πλατφόρμες υπάρχει διασφάλιση κεφαλαίου μέσω «buyback guarantees» ενώ σε άλλες πλατφόρμες ο επενδυτής αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου το ρίσκο του δανείου (Edward, 2023·Xia et al., 2020).

Γενικότερα, το P2P κατέχει αρκετά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τις ΠΜΧ, όπως για παράδειγμα την προσβασιμότητα, τις ελκυστικές αποδόσεις για τους επενδυτές και την απουσία μεσαζόντων ή αυστηρών κριτηρίων έγκρισης. Ωστόσο, υπάρχουν και αυξημένοι κίνδυνοι όπως λόγω χάρη ο πιστωτικός και λειτουργικός κίνδυνος, αν και πρόσφατα γίνεται προσπάθεια μείωσής τους μέσω της θεσμικής ρύθμισης (Hasan et al., 2022, 2025·Laia, 2025).

2.1.3. Διαφορές Παραδοσιακών και Εναλλακτικών Χρηματοδοτήσεων. Αν και οι δύο μορφές χρηματοδότησης (παραδοσιακές και εναλλακτικές) εξυπηρετούν το στόχο των ΜΜΕ, δηλαδή την παροχή κεφαλαίου, διαφέρουν σημαντικά ως προς τη δομή, την προσβασιμότητα και το ρίσκο. Πιο συγκεκριμένα, η παραδοσιακή χρηματοδότηση έχει συχνά πιο αυστηρή αξιολόγηση και βασίζεται σε θεσμικές αξιολογήσεις κινδύνου/ρίσκου, προσφέροντας προβλέψιμους αλλά συντηρητικούς όρους (Berger & Udell, 2006). Σε αντίθεση, η εναλλακτική χρηματοδότηση λειτουργεί σε πιο ευέλικτα ψηφιακά οικοσυστήματα, συχνά με βάση ομότιμους και λιγότερη γραφειοκρατία. Ωστόσο, υπάρχει υψηλότερος κίνδυνος λόγω περιορισμένων διαδικασιών εποπτείας ή επαλήθευσης των δανειοληπτών (Hornuf & Schwienbacher, 2017). Οι διαφορές ανάμεσα στις δύο μορφές χρηματοδότησης, είναι ιδιαίτερα σημαντικές στο πλαίσιο χρηματοδότησης των ΜΜΕ, με την εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης να καλύπτει τα κενά της παραδοσιακής χρηματοδότησης (OECD, 2020·Ziegler et al., 2021).

2.2. Θεωρητικό Υπόβαθρο

2.2.1. Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας (Technology Acceptance Model-TAM).

Το Μοντέλο Αποδοχής της Τεχνολογίας (TAM), που αναπτύχθηκε από τον Davis (1989),

αποτελεί ένα από τα πιο ευρέως διαδεδομένα θεωρητικά μοντέλα για την αξιολόγηση της αποδοχής και υιοθέτησης των νέων τεχνολογιών. Το TAM, υποστηρίζει ότι οι στάσεις των ατόμων σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, διαμορφώνεται ανάλογα της αντιληπτής χρησιμότητάς τους και της αντιληπτής ευκολίας χρήσης τους, τα οποία με τη σειρά τους επηρεάζουν την πρόθεση των ατόμων να τις χρησιμοποιήσουν. Η αντιληπτή χρησιμότητα, αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο ένα άτομο θεωρεί ότι η συγκεκριμένη τεχνολογία θα βελτιώσει την απόδοσή του. Για να είναι σε θέση ένα άτομο να θεωρήσει χρήσιμη μία συγκεκριμένη τεχνολογία, θα πρέπει να είναι ενημερωμένος και να έχει γνώσεις για αυτή. Η αντιληπτή ευκολία χρήσης, αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο ένα άτομο θεωρεί ότι η χρήση της τεχνολογίας θα είναι σχετικά εύκολη (Davis, 1989·Edward et al., 2023).

Το συγκεκριμένο μοντέλο, έχει εφαρμοστεί εκτενώς σε διάφορα τεχνολογικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων της εναλλακτικής χρηματοδότησης. Πιο συγκεκριμένα, η σχετική βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι το μοντέλο μπορεί να επεξηγήσει ένα μέρος της πρόθεσης των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των πλατφορμών Crowdfunding (Baber, 2021·Djimesah et al., 2022· Fanea-Ivanovici, M., & Baber, 2021·Jaziri & Miralam, 2019·Okine et al., 2023· Thaker et al., 2018) και P2P (Djaakum, 2019·Huang et al., 2023· Moray & Singh, 2024· Shen et al., 2021). Ωστόσο, αρκετοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι το μοντέλο κατέχει αρκετούς περιορισμούς, αφού δεν λαμβάνει υπόψη άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τη πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες, εκ των οποίων ορισμένοι από αυτούς είναι η κοινωνική επιρροή, η εμπιστοσύνη, το αντιληπτό ρίσκο/κίνδυνος, οι οποίοι αποτελούν αρκετά σημαντικοί στον τομέα των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης (Marangunic & Granic, 2015·Shneor & Vik, 2020).

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, το μοντέλο αυτό, χρησιμοποιείται για να εξεταστεί ο ρόλος της αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας καθώς επίσης και της γνώσης και ενημέρωσης στη διαμόρφωση της πρόθεσης των Ελλήνων να χρησιμοποιήσουν τις EMX. Οι δύο αυτές έννοιες, διερευνώνται εμπειρικά σε σχέση με την πρόθεση χρήσης, στα ερευνητικά ερωτήματα δύο και τρία. Επίσης, το συγκεκριμένο μοντέλο χρησιμοποιείται και στη συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών και ΠΜΧ, όσον αφορά την προσβασιμότητα τους, τα οποία διερευνάται στο ερευνητικό ερώτημα πέντε.

2.2.2. Θεωρία Προγραμματισμένης Συμπεριφοράς (Theory of Planned Behavior-TPB). Η θεωρία της προγραμματισμένης συμπεριφοράς (TPB), διατυπώθηκε από τον Ajzen

(1991), και αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές θεωρίες για την πρόβλεψη και επεξήγηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς σε ένα ευρύ φάσμα πεδίων, συμπεριλαμβανομένης της οικονομίας και της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών (Ajzen, 1991·2020·Bosnjak et al., 2020). Σύμφωνα με τη θεωρία, η πρόθεση για την υιοθέτηση μίας συμπεριφοράς εξαρτάται και διαμορφώνεται από τρεις συνιστώσες, τη στάση απέναντι στη συμπεριφορά, τους κοινωνικούς κανόνες και την υποκειμενική αντίληψη άσκησης ελέγχου. Ως προς τη στάση απέναντι στη συμπεριφορά, αυτή αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο ένα άτομο αξιολογεί τη συμπεριφορά ως ευνοϊκή ή δυσμενή. Οι κοινωνικοί κανόνες, αφορούν τις απόψεις της κοινωνίας και την κοινωνική πίεση από τους σημαντικούς άλλους για την υιοθέτηση ή αποφυγή μίας συμπεριφοράς. Η υποκειμενική αντίληψη άσκησης ελέγχου αντανακλά την αντιληπτή ικανότητα του ατόμου να εφαρμόσει τη συμπεριφορά (π.χ. αν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες και πόροι για την επιτυχή εφαρμογή της συμπεριφοράς) (Adamska & Mrzygłód, 2025·Ajzen, 2020·Cheng, 2019·Edward et al., 2023·Μιλτιάδης & Θεοδωράτου, 2022).

Όσον αφορά τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης (Crowdfunding και P2P), η TPB έχει εφαρμοστεί σε αρκετές μελέτες με σκοπό να αξιολογηθεί η πρόθεση των χρηστών, αφενός των επενδυτών (Yulandreano & Rita, 2023) και αφετέρου των δανειοληπτών/επιχειρηματιών (Chin et al., 2025·2025·Kazaure et al., 2020·Lam et al., 2024·Putra et al., 2020). Τα ευρήματα των ερευνών, κατέδειξαν ότι οι τρεις συνιστώσες της θεωρίας επηρεάζουν σημαντικά τη συμπεριφορική πρόθεση των ατόμων να συμμετέχουν στις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης (Chin et al., 2025·2025·Kazaure et al., 2020·Putra et al., 2020).

Βασιζόμενη στη TPB, η παρούσα μελέτη επικεντρώνεται κυρίως στην έννοια της κοινωνικής επιρροής, η οποία αντανακλά την αντιληπτή κοινωνική αποδοχή και την έγκριση των ομοτίμων όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης. Αυτή η συνιστώσα της TPB είναι ιδιαίτερα σημαντική σε περιβάλλοντα λήψης χρηματοοικονομικών αποφάσεων όπου η αβεβαιότητα είναι υψηλή και τα άτομα βασίζονται σε κοινωνικά ερεθίσματα (Chin et al., 2025·Putra et al., 2020). Η κοινωνική επιρροή εξετάζεται εμπειρικά ως καθοριστικός παράγοντας της πρόθεσης χρήσης εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, απαντώντας στα ερευνητικά ερωτήματα 2 και 3.

2.2.3. Μοντέλο Εμπιστοσύνης και Κινδύνου (Trust and Risk Framework). Η εμπιστοσύνη και ο αντιλαμβανόμενος κίνδυνος αποτελούν δύο θεμελιώδεις έννοιες για την

κατανόηση της συμπεριφοράς των χρηστών στα διαδικτυακά χρηματοοικονομικά οικοσυστήματα-EMX, όπως λόγω χάρη οι πλατφόρμες Crowdfunding και P2P. Οι EMX, βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στις ψηφιακές αλληλεπιδράσεις, συχνά χωρίς τις παραδοσιακές θεσμικές εγγυήσεις, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα σημαντικό το ρόλο της εμπιστοσύνης και του αντιλαμβανόμενου κινδύνου (Chen et al., 2014· Featherman & Pavlou, 2003· Gefen et al., 2003· McKnight et al., 2002· Moysidou & Hausberg, 2020· Wuisan et al., 2023).

Στον τομέα των επενδύσεων, η εμπιστοσύνη μπορεί να οριστεί ως η προθυμία του ενός μέρους (π.χ. επενδυτή) να είναι ευάλωτο στις ενέργειες του άλλου μέρους (π.χ. δανειολήπτη ή πλατφόρμας), με βάση την προσδοκία ότι ο δεύτερος θα κάνει τις απαραίτητες ενέργειες έτσι ώστε να πετύχει η επένδυση, ανεξάρτητα από το αν ελέγχετε (Anderson & Weitz, 1989· Morgan & Hunt, 1994). Η εμπιστοσύνη, αποτελεί σημαντικό στοιχείο, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα όπου υπάρχει περιορισμένη εποπτεία και ρυθμιστικές αρχές καθώς επίσης και απουσία φυσικής αλληλεπίδρασης. Σύμφωνα με σχετικές έρευνες, υποστηρίζεται ότι η εμπιστοσύνη στις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την αξιοπιστία της πλατφόρμας, τη διαφάνεια και το ιστορικό επιδόσεων (Baah-Peprah & Shneor, 2022· Kim et al., 2020· Son-Turan, 2021· Sukmaningsih, 2018· Zheng et al., 2016).

Ο αντιλαμβανόμενος κίνδυνος, διαδραματίζει εξίσου καθοριστικό ρόλο. Ο κίνδυνος ή αλλιώς ρίσκο, ορίζεται ως ο βαθμός αβεβαιότητας και πιθανών αρνητικών αποτελεσμάτων που αντιλαμβάνεται το άτομο που ασχολείται με τη χρηματοδότηση (Kim et al., 2020). Στο Crowdfunding, πιθανοί κίνδυνοι αποτελούν η αποτυχία της εκστρατείας, η απάτη και η μη εκπλήρωση των υποσχεθέντων αποδόσεων (Wang et al., 2018· 2019· Zheng et al., 2016) ενώ στο P2P, οι βασικοί κίνδυνοι αποτελούν την αθέτηση πληρωμής του δανείου, την ανεπαρκή πιστωτική αξιολόγηση και την αξιοπιστία της πλατφόρμας (Lenz, 2016).

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι, η εμπιστοσύνη και ο κίνδυνος είναι αλληλεξαρτώμενες έννοιες, αφού τα υψηλά επίπεδα αντιλαμβανόμενου κινδύνου συχνά απαιτούν ακόμη υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης για να υπάρξει πρόθεση και συμμετοχή στις EMX. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις μελέτες των Alharbey και Van Hemmen (2021) και Fanea-Ivanonici και Baber (2021), η εμπιστοσύνη αποτελεί διαμεσολαβητικό παράγοντα στη σχέση μεταξύ κινδύνου και πρόθεσης των ατόμων να συμμετέχουν σε πλατφόρμες crowdfunding μετοχικού κεφαλαίου. Ομοίως, τα αποτελέσματα της μελέτης των Kang και συνεργατών (2016), αναδεικνύουν ότι η εμπιστοσύνη λειτουργεί ως προστατευτικός παράγοντας έναντι

των αβεβαιοτήτων και του αντιλαμβανόμενου κινδύνου, αυξάνοντας έτσι την προθυμία των επενδυτών να επενδύσουν σε έργα crowdfunding.

Σύμφωνα με το μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου, η παρούσα μελέτη εξετάζει την εμπιστοσύνη και το αντιλαμβανόμενο ρίσκο ως ξεχωριστές αλλά αλληλένδετες έννοιες που επηρεάζουν την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX. Η συμπερίληψή τους απαντά άμεσα στις ερευνητικές ερωτήσεις 2 και 3, αντανακλώντας τον κεντρικό ρόλο της αβεβαιότητας και της θεσμικής εμπιστοσύνης σε εναλλακτικά χρηματοοικονομικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, η εμπιστοσύνη και το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αποτελούν μεταβλητές που λήφθηκαν υπόψη και στη συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών και ΠΜΧ (ερευνητικό ερώτημα πέντε).

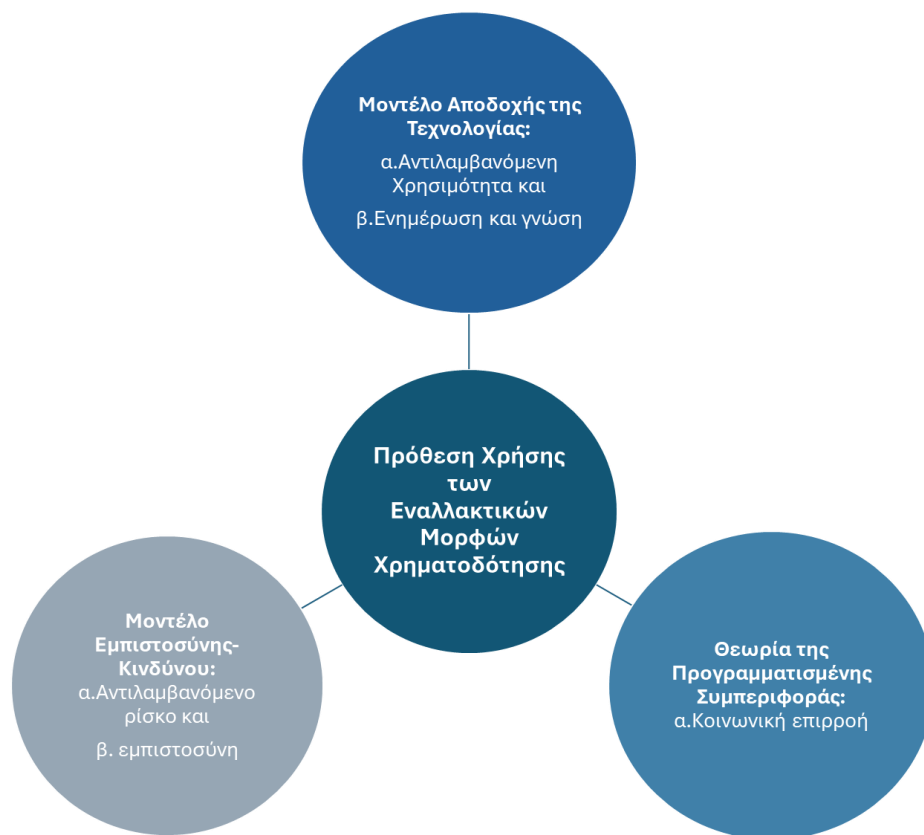
2.2.4. Συνθετικό Θεωρητικό Μοντέλο. Αν και τα προαναφερόμενα θεωρητικά μοντέλα έχουν χρησιμοποιηθεί εκτενώς στις σχετικές μελέτες για να εξηγήσουν την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX, κανένα από αυτά από μόνο του δεν αρκεί για να αποτυπώσει πλήρως την πολυπλοκότητα του θέματος. Κάθε πλαίσιο επισημαίνει διαφορετικούς αλλά συμπληρωματικούς παράγοντες μέσω των οποίων τα άτομα αξιολογούν και υιοθετούν τις EMX (Baber, 2021`Chin et al., 2025`Moysidou & Hausberg, 2020`Wuisan et al., 2023).

Πιο αναλυτικά, το μοντέλο TAM, εστιάζει κυρίως στις γνωστικές αξιολογήσεις, τονίζοντας την αντιληπτή χρησιμότητα και την ευκολία χρήσης ως κεντρικούς καθοριστικούς παράγοντες της συμπεριφορικής πρόθεσης (Davis, 1989). Αν και είναι ιδιαίτερα σχετικό για την αξιολόγηση της λειτουργικής αξίας των EMX, το TAM έχει επικριθεί για την υποτίμηση του ρόλου των κοινωνικών δυναμικών και των παραμέτρων που σχετίζονται με τον κίνδυνο, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές στη λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων (Marangunic & Granic, 2015).

Η TPB επεκτείνει αυτή την προοπτική ενσωματώνοντας την κοινωνική επιρροή, επιτρέποντας μια ευρύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το κοινωνικό περιβάλλον και η αντιληπτή ικανότητα διαμορφώνουν την πρόθεση (Ajzen, 1991, 2020). Ωστόσο, η TPB δεν λαμβάνει υπόψη το ρόλο της εμπιστοσύνης και του αντιλαμβανόμενου ρίσκου, οι οποίοι είναι κρίσιμοι παράγοντες σε διαδικτυακά χρηματοοικονομικά οικοσυστήματα που χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα και περιορισμένες θεσμικές διασφαλίσεις (Chin et al., 2025`Putra et al., 2020).

Το μοντέλο εμπιστοσύνης-κινδύνου, αντιμετωπίζει άμεσα αυτούς τους περιορισμούς, επισημαίνοντας τη σχέση μεταξύ εμπιστοσύνης και αντιλαμβανόμενου κινδύνου και την από κοινού επίδρασή τους στη συμπεριφορική πρόθεση (Featherman & Pavlou, 2003; Gefen et al., 2003). Ωστόσο, αυτό το πλαίσιο από μόνο του δεν εξηγεί επαρκώς πώς η αντιληπτή χρησιμότητα ή η κοινωνική επιρροή μπορούν να αντισταθμίσουν το αντιλαμβανόμενο ρίσκο και να προωθήσουν την υιοθέτηση των EMX (Chen et al., 2014; Wuisan et al., 2023).

Λαμβάνοντας υπόψη αυτούς τους περιορισμούς, η παρούσα μελέτη υιοθετεί μια ολοκληρωμένη θεωρητική προσέγγιση, συνδυάζοντας βασικές έννοιες από το TAM, το TPB και το μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου, προκειμένου να αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο επεξηγηματικό μοντέλο της πρόθεσης χρήσης των EMX. Το συνθετικό μοντέλο αντανακλά τις σχέσεις μεταξύ των γνωστικών, κοινωνικών και ψυχολογικών παραγόντων που διαμορφώνουν την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX. Το μοντέλο αυτό παρείχε τη θεωρητική βάση για την εμπειρική ανάλυση και καθοδήγησε την κατασκευή του ερευνητικού εργαλείου, τη διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων και την επιλογή των στατιστικών μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν στη μελέτη (βλ. σχήμα 1).

Σχήμα 1: Συνθετικό Θεωρητικό Μοντέλο

Το συνθετικό μοντέλο τοποθετεί την πρόθεση χρήσης των EMX ως την εξαρτημένη μεταβλητή, η οποία επηρεάζεται από πέντε βασικές έννοιες που προέρχονται από τις προηγούμενες θεωρίες. Η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, που βασίζεται στο Μοντέλο Αποδοχής Τεχνολογίας, αποτυπώνει τον βαθμό στον οποίο τα άτομα πιστεύουν ότι οι EMX παρέχουν απτά οφέλη, όπως βελτιωμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, αποδοτικότητα και οικονομική αξία. Επιπλέον, η γνώση και η ενημέρωση ενσωματώθηκαν ως παράγοντες που επηρεάζουν την αξιολόγηση του βαθμού χρησιμότητας των πλατφορμών (Davis, 1989).

Η κοινωνική επιρροή, που προέρχεται από τη TPB, αντικατοπτρίζει την αντιληπτή έγκριση ή υποστήριξη των EMX από τους σημαντικούς άλλους και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Αυτή η έννοια είναι ιδιαίτερα σχετική σε περιβάλλοντα όπου οι χρηματοοικονομικές καινοτομίες εξακολουθούν να αναδύονται και η κοινωνική επικύρωση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη μείωση της αβεβαιότητας (Ajzen, 1991· Yulandreano & Rita, 2023).

Η εμπιστοσύνη και το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, που προέρχονται από το Μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου, αντιπροσωπεύουν βασικούς ψυχολογικούς μηχανισμούς στη λήψη ψηφιακών χρηματοοικονομικών αποφάσεων. Η εμπιστοσύνη αντανάκλα την θετική στάση των ατόμων ως προς την αξιοπιστία, τη διαφάνεια και την ακεραιότητα της πλατφόρμας, ενώ το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αντανάκλα ανησυχίες που σχετίζονται με χρηματοοικονομικές απώλειες, απάτη ή θεσμική αστάθεια (Featherman & Pavlou, 2003· Moysidou & Hausberg, 2020). Αυτές οι έννοιες αναμένεται να ασκήσουν αντίθετες επιδράσεις στη συμπεριφορική πρόθεση.

Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η εισαγωγή των EMX, έχει προσφέρει καινοτόμους τρόπους χρηματοδότησης τόσο για τις ΜΜΕ, όσο και για τους μεμονωμένους χρήστες. Καθώς αυτές οι EMX συνεχίζουν να αναπτύσσονται σε παγκόσμιο επίπεδο, η κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης τους, καθίσταται σημαντική (Block et al., 2018· Ziegler et al., 2021).

Η υπάρχουσα βιβλιογραφία, έχει επισημάνει διάφορους καθοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη πρόθεση χρήσης των EMX. Ορισμένοι από αυτούς είναι η ενημέρωση και γνώση των ατόμων (De León & Mora, 2017· Edward et al., 2023· Ghazali & Yasuoka, 2018), η εμπιστοσύνη (Gefen et al., 2003· Wang et al., 2019) και ο αντιλαμβανόμενος κίνδυνος/ρίσκο (Hasan et al., 2022· Sisilia et al., 2024· Wang et al., 2018). Ακόμη, η σχετική

βιβλιογραφία αναφέρει ότι άλλοι παράγοντες όπως η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα (Khan et al., 2023· Lim et al., 2023· Wang et al., 2018·2019) και η κοινωνική επιρροή (Adamska & Mrzygłód, 2025· Sisilia et al., 2024) καθώς επίσης και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (Bernardino & Santos, 2020· Lim et al., 2023· Nguyen et al., 2023· Septiani et al., 2020) διαμορφώνουν επίσης την πρόθεση χρήσης των EMX. Στο πιο κάτω μέρος της παρούσας εργασίας, θα αναλυθούν οι ανωτέρω παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX.

3.1. Ενημέρωση και Γνώση

Η ενημέρωση και γνώση αποτελούν από τους σημαντικότερους παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX. Σύμφωνα και με το TAM, για να είναι σε θέση ένα άτομο να διαμορφώσει τη στάση του για τις νέες τεχνολογίες, θα πρέπει πρώτα να γνωρίζει και να κατέχει τις βασικές γνώσεις για αυτές (Davis, 1989· Gefen et al., 2003). Στο πλαίσιο των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, η ενημέρωση δεν περιλαμβάνει μόνο την αναγνώριση της ύπαρξης τέτοιων πλατφορμών, αλλά και τη γνώση των μηχανισμών, των πλεονεκτημάτων και των πιθανών κινδύνων τους (De León & Mora, 2017).

Αν και πλέον οι EMX είναι πιο διαδεδομένες, τα ευρήματα των ερευνών, αναδεικνύουν ότι η ενημέρωση και γνώση για αυτές είναι σχετικά χαμηλή ακόμη και σε επιχειρηματίες (De León & Mora, 2017· Ghazali & Yasuoka, 2018). Οι μελέτες των Bernardino και Santos (2020) καθώς και των Nguyen και συνεργατών (2023), κατέδειξαν ότι ακόμη και αν υπάρχει μια θετική άποψη για αυτές, η έλλειψη βασικής γνώσης ως προς τη λειτουργία, τους τύπους (δανεισμός, εισφορές κ.α.), και τις νομικές επιπτώσεις μπορεί να επηρεάσουν την πρόθεση χρήσης τους. Παρόμοια αποτελέσματα βρέθηκαν και στις μελέτες των Edward και συνεργάτες (2023), Um (2024) και Wang και συνεργάτες (2018,2019).

Η σχετική βιβλιογραφία, υπογραμμίζει ότι η ενημέρωση και γνώση σχετικά με τις EMX, διαμορφώνονται και από τα δημογραφικά χαρακτηριστικά. Πιο συγκεκριμένα, έχει βρεθεί ότι οι άνδρες κατέχουν υψηλότερα επίπεδα ενημέρωσης και γνώσης σε σύγκριση με τις γυναίκες, λόγω της αυξημένης εμπλοκής τους με τις χρηματοοικονομικές τεχνολογίες (Lim et al., 2023· Nguyen et al., 2023). Ακόμη, έχει βρεθεί ότι τα άτομα μικρότερης ηλικίας με ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης κατέχουν υψηλότερα επίπεδα γνώσης και ενημέρωσης με συνέπεια να εκφράζουν περισσότερη πρόθεση να χρησιμοποιήσουν τις EMX (Lim et al., 2023· Septiani et al., 2020). Επιπλέον, το εισόδημα επηρεάζει εξίσου την γνώση και ενημέρωση των ατόμων, αφού τα άτομα με υψηλότερο εισόδημα τείνουν να δραστηριοποιούνται περισσότερο στον τομέα των επενδύσεων σε σύγκριση με τους

χαμηλόμισθους (Chulawate & Kiattisin, 2023). Επιπρόσθετα, το να κατέχει κάποιος επιχείρηση φαίνεται να επηρεάζει τη γνώση και ενημέρωση, αφού οι επιχειρηματίες είναι πιο εξοικειωμένοι με τις EMX (Bernardino & Santos, 2020).

Αξίζει να αναφερθούν και τα αποτελέσματα των Edward και συνεργατών (2023) καθώς επίσης και των El Talla και συνεργατών (2016), οι οποίοι διαπίστωσαν ότι τα προγράμματα κατάρτισης, οι ενημερωτικές εκστρατείες και τα σεμινάρια σχετικά με την ενημέρωση των ατόμων για τις EMX, είχαν σημαντικό θετικό αντίκτυπο στην πρόθεση χρήσης τους.

Αν και η διεθνής βιβλιογραφία τονίζει τη σημασία της γνώσης και ενημέρωσης ως καθοριστικούς παράγοντες χρήσης των EMX, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά στη βιβλιογραφία. Πιο συγκεκριμένα, οι περισσότερες μελέτες έχουν διεξαχθεί σε χώρες με σχετικά ώριμα οικοσυστήματα FinTech, και δεν έχει βρεθεί μελέτη που να διερευνά την επιρροή της συγκεκριμένης μεταβλητής σε χώρες που χαρακτηρίζονται από χαμηλότερα επίπεδα χρηματοοικονομικής παιδείας, θεσμικής εμπιστοσύνης και χρήσης των FinTech (De León & Mora, 2017· Lim et al., 2023· Um, 2024). Αυτές οι ελλείψεις υπογραμμίζουν την ανάγκη να διερευνηθεί εμπειρικά η ενημέρωση και η γνώση στο ελληνικό πλαίσιο και να αξιολογηθεί η σχέση τους με την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX. Κατά συνέπεια, η παρούσα μελέτη αντιμετωπίζει αυτά τα ζητήματα διερευνώντας την ενημέρωση και τη γνώση ως βασικούς καθοριστικούς παράγοντες που συνδέονται με τα ερευνητικά ερωτήματα ένα, δύο και τρία.

3.2. Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα

Η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, αποτελεί κεντρικό στοιχείο του TAM και τα ευρήματα της προϋπάρχουσας βιβλιογραφίας, την καθιστούν ως ένα από τους σημαντικότερους παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX (Davis, 1989· Edward et al., 2023· Khan et al., 2023· Singh et al., 2020· Sisilia et al., 2024· Um, 2024· Wang et al., 2018,2019).

Ένας μεγάλος αριθμός ερευνών, έχει διαπιστώσει ότι η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα συσχετίζεται θετικά με την πρόθεση χρήσης των EMX, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα άτομα είναι διατεθειμένα να χρησιμοποιήσουν πλατφόρμες όπως για παράδειγμα το Crowdfunding και P2P, όταν θεωρούν ότι θα βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων τους (Baah-Peprah, 2023· Baber, 2021). Το ανωτέρω, αναδείχθηκε και στη συστηματική ανασκόπηση των Firmansyah και συνεργατών (2022), οι οποίοι υποστήριξαν

ότι η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα αποτελεί παράγοντα επιρροής στην πρόθεση χρήσης των EMX ανεξαρτήτως δημογραφικών χαρακτηριστικών.

Αναλυτικότερα ως προς τη χρήση πλατφορμών P2P Lending, αρκετές μελέτες ανέδειξαν ότι, τόσο οι δανειολήπτες όσο και οι επενδυτές είναι πιο πιθανόν να χρησιμοποιήσουν τις συγκεκριμένες πλατφόρμες όταν πιστεύουν ότι είναι πιο αποδοτικές, αποτελεσματικές και κατέχουν περισσότερα πλεονεκτήματα από τις ΠΜΧ (Kansil et al., 2022·Lim et al., 2023·Rayhan et al., 2025). Επίσης, στις μελέτες των Saadah και Setiawan (2024) καθώς επίσης και των Wijaya και συνεργατών (2025), βρέθηκε ότι η αντιληπτή χρησιμότητα, ως προς την ταχύτερη έγκριση δανείων, τα χαμηλότερα επιτόκια και την ευκολία πρόσβασης, αυξάνει τις πιθανότητες χρήσης τέτοιων πλατφορμών τόσο από τις ΜΜΕ όσο και από τον ευρύτερο πληθυσμό.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι αρκετές μελέτες διαπίστωσαν ότι, εξωτερικά γεγονότα όπως λόγω χάρη η πανδημία Covid-19, βοήθησαν περαιτέρω στην αύξηση της αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης. Πιο συγκεκριμένα, στις μελέτες των Almashhadani και συνεργατών (2023) καθώς και των Shahzad και συνεργατών (2022), διαπιστώθηκε ότι σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας, τα άτομα έδιναν μεγαλύτερη έμφαση στα οφέλη που προσφέρουν οι EMX, τα οποία επηρέαζαν άμεσα την πρόθεση χρήσης τους.

Επιπλέον, ορισμένοι ερευνητές έχουν υποστηρίξει ότι η σχέση μεταξύ της αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας και της πρόθεσης χρήσης των EMX διαμεσολαβείται ή τροποποιείται από άλλους παράγοντες, όπως η εμπιστοσύνη, η ασφάλεια, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, η κοινωνική επιρροή και η προηγούμενη εμπειρία (Barus, 2020·Febriana, 2025·Hanif & Santosa, 2023·Hutapea & Andista, 2021·Purwani et al., 2024).

Συνοψίζοντας, η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα αναδεικνύεται ως ένας ισχυρός και συνεπής προγνωστικός παράγοντας της πρόθεσης χρήσης των EMX (Barus, 2020·Khan et al., 2023·Singh et al., 2020·Sisilia et al., 2024). Τα άτομα είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιήσουν τις EMX, όταν θεωρούν ότι αυτές οι πλατφόρμες προσφέρουν απτά πλεονεκτήματα σε σχέση με την παραδοσιακή χρηματοδότηση, ιδίως όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την προσβασιμότητα και την οικονομική αποδοτικότητα (Kansil et al., 2022·Lim et al., 2023·Rayhan et al., 2025). Συνεπώς, θεωρείται ότι η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα θα αποτελέσει παράγοντα πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης (ερευνητικά ερωτήματα δύο και τρία).

3.3. Εμπιστοσύνη

Η εμπιστοσύνη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες κατανόησης της συμπεριφοράς των ατόμων κατά τη χρήση των διάφορων μορφών χρηματοδότησης. Αξιοποιώντας το μοντέλο εμπιστοσύνης και κινδύνου, διαπιστώνεται ότι η εμπιστοσύνη μειώνει την αβεβαιότητα που βιώνουν τα άτομα, αυξάνοντας έτσι την πιθανότητα αποδοχής και χρήσης των διαφόρων μορφών χρηματοδότησης (Featherman & Pavlou, 2003· Gefen et al., 2003· McKnight et al., 2002).

Ως προς τις EMX, η εμπιστοσύνη κατέχει εξέχοντα ρόλο, αφού οι πλατφόρμες αυτές λειτουργούν χωρίς τους παραδοσιακούς μεσάζοντες (π.χ. σύμβουλους, τράπεζες) και θεσμικά πλαίσια. Συνεπώς, τα άτομα πρέπει να δείξουν εμπιστοσύνη στην πλατφόρμα, σε άλλους χρήστες (π.χ. επενδυτές ή δανειολήπτες) και τα θεσμικά πλαίσια που υπάρχουν μέχρι στιγμής (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Chen et al., 2015· Hasan et al., 2022· Pratama, 2021· Saraswati et al., 2024· Solarz & Adamek, 2023).

Οι μελέτες που έχουν διεκπεραιωθεί μέχρι στιγμής, έχουν καταδείξει ότι η εμπιστοσύνη αποτελεί ένα από τους παράγοντες πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, αφενός από την επενδυτική οπτική και αφετέρου από την οπτική του δανεισμού (Alrasyid et al., 2023· Hasan et al., 2022· Lim et al., 2023· Wang et al., 2015). Παράλληλα, η εμπιστοσύνη διαφαίνεται να αποτελεί διαμεσολαβητικό παράγοντα στη σχέση άλλων μεταβλητών, όπως η αντιλαμβανόμενη ευκολία χρήσης και χρησιμότητα, η ασφάλεια και το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, με την πρόθεση χρήσης των EMX (Barus, 2020· Hanif & Santosa, 2023· Shahzad et al., 2022· Wijaya et al., 2025). Πιο συγκεκριμένα, έχει βρεθεί ότι τα υψηλά επίπεδα εμπιστοσύνης μπορούν να ενισχύσουν την πρόθεση χρήσης των EMX, μετριάζοντας το αντιλαμβανόμενο ρίσκο (Alharbey & Van Hemmen, 2021· Khizar & Siddiqui, 2021· Purnama et al., 2023) και αυξάνοντας την αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, ευκολία χρήσης και ασφάλεια (Febrianti & Darma, 2023· Poeteri et al., 2021).

Ανακεφαλαιώνοντας, η βιβλιογραφία αναγνωρίζει την εμπιστοσύνη ως κεντρικό παράγοντα επιρροής της χρήσης των EMX (Chen et al., 2015· Hasan et al., 2022· Solarz & Adamek, 2023). Ωστόσο, οι περισσότερες υπάρχουσες μελέτες επικεντρώνονται σε χώρες με σχετικά σταθερά ρυθμιστικά πλαίσια, αφήνοντας ανοιχτά ερωτήματα σχετικά με το ρόλο της εμπιστοσύνης σε περιβάλλοντα που χαρακτηρίζονται από ιστορικές χρηματοπιστωτικές κρίσεις και θεσμικό σκεπτικισμό. Αυτοί οι περιορισμοί δικαιολογούν τη συμπερίληψη της

εμπιστοσύνης ως βασικής έννοιας στην παρούσα μελέτη και την εξέτασή της σε σχέση με την πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, όπως εξετάζεται στις ερευνητικές ερωτήσεις 2 και 3, καθώς και τον ρόλο της στις συγκριτικές αντιλήψεις που εξετάζονται στην ερευνητική ερώτηση 5.

3.4. Αντιλαμβανόμενο Ρίσκο

Το αντιλαμβανόμενο ρίσκο ή κίνδυνος, αποτελεί εξίσου έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX. Στο αντιλαμβανόμενο ρίσκο κατατάσσονται διάφοροι παράγοντες, όπως το περιορισμένο νομοθετικό πλαίσιο, η έλλειψη εγγυήσεων και ασφάλειας, η διαφάνεια, αξιοπιστία και φήμη κάθε πλατφόρμας, ο φόβος απάτης ή και αποτυχίας (Dawood et al., 2023· Klein et al., 2023· Saykita et al., 2025· Shrestha et al., 2023· Wang & Kim, 2017· Wang et al., 2015· Yang & Lee, 2016).

Ένας μεγάλος αριθμός ερευνών έχει καταδείξει ότι όταν τα άτομα θεωρούν ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο είναι αρκετά υψηλό, τότε μειώνεται σε μεγάλο βαθμό η πρόθεση χρήσης των EMX (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Febrianti & Darma, 2023· Khuc et al., 2025· Kim & Hall, 2021). Επίσης, στις μελέτες των Irawan και Maupa (2025) καθώς επίσης και των Hutareja και Andista (2021), βρέθηκε ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο επηρεάζει άμεσα την πρόθεση των MME για λήψη δανείων από τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης.

Ακόμη, τα ευρήματα άλλων ερευνών όπως αυτές των Khizar και Siddiqui (2021) καθώς και των Putnana και συνεργατών (2023), έχουν δείξει ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο λειτουργεί ως διαμεσολαβητικός παράγοντας ανάμεσα στη σχέση των μεταβλητών εμπιστοσύνη και πρόθεση χρήσης των EMX. Με άλλα λόγια, ακόμη και όταν τα άτομα δείχνουν εμπιστοσύνη και αντιλαμβάνονται τα οφέλη που υπάρχουν στη χρήση των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο επηρεάζει αρνητικά την πρόθεση χρήσης.

Συνοψίζοντας, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αναγνωρίζεται σταθερά ως σημαντικό εμπόδιο για την υιοθέτηση των EMX (Khuc et al., 2025· Kim & Hall, 2021). Ωστόσο, η βιβλιογραφία παραμένει ασαφής όσον αφορά τη σχετική επίδραση του αντιλαμβανόμενου ρίσκου σε διαφορετικές ομάδες ατόμων και εθνικά πλαίσια. Συνεπώς, στην παρούσα μελέτη αξιολογείται η επιρροή του αντιλαμβανόμενου ρίσκου στην πρόθεση χρήσης των EMX των Ελλήνων (ερευνητικό ερώτημα δύο και τρία).

3.5. Κοινωνική Επιρροή

Η κοινωνική επιρροή έχει αναγνωριστεί ως ένας καθοριστικός παράγοντας για την κατανόηση της πρόθεσης των ατόμων να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των EMX. Σύμφωνα και με την TPB, η κοινωνική επιρροή ορίζεται ως ο βαθμός στον οποίο τα άτομα αντιλαμβάνονται ότι οι σημαντικοί άλλοι (π.χ. οικογένεια, φίλοι, συνάδερφοι) αναμένουν να χρησιμοποιήσουν ή υποστηρίζουν/ έχουν θετική στάση προς ένα σύστημα (Venkatesh et al., 2003).

Ειδικότερα ως προς τις EMX, οι έρευνες που έχουν διεκπεραιωθεί υποστηρίζουν ότι η κοινωνική επιρροή αποτελεί σημαντικό παράγοντα ενίσχυσης ή αποθάρρυνσης χρήσης των EMX, ιδιαίτερα μεταξύ των πιο νέων και κοινωνικά συνδεδεμένων ατόμων (Khan et al., 2023· Lam et al., 2024). Τα άτομα ανταποκρίνονται στις συστάσεις των σημαντικών άλλων, ιδιαίτερα όταν αυτές έχουν τη μορφή αξιολογήσεων και προσωπικών εμπειριών (Cheng et al., 2025· Chulawate & Kiattisin, 2023· Keliuotyte-Staniulieniene & Kukarėnaitė, 2020· Utami & Soesetyo, 2023).

Αν και η κοινωνική επιρροή διαφαίνεται να αποτελεί ένα σημαντικό προβλεπτικό παράγοντα της πρόθεσης χρήσης των EMX, τα εμπειρικά ευρήματα παραμένουν ανάμεικτα και ασυνεπή, ως προς τις διάφορες δημογραφικές ομάδες και πολιτισμικά πλαίσια (Adamska & Mrzygłód, 2025· Khan et al., 2023· Sisilia et al., 2024). Επιπλέον, πολύ λίγες μελέτες έχουν διερευνήσει τον ρόλο της κοινωνικής επιρροής στον γενικό πληθυσμό καθώς η πλειονότητα των υφιστάμενων μελετών επικεντρώνεται σε ψηφιακά εξειδικευμένους χρήστες, επιχειρηματίες ή ενεργούς επενδυτές και όχι σε άτομα με περιορισμένη προηγούμενη έκθεση σε εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης (Lim et al., 2023· Um, 2024). Συνεπώς, καθίσταται αναγκαία η συμπερίληψη της συγκεκριμένης μεταβλητής στην διερεύνηση της πρόθεσης των Ελλήνων να χρησιμοποιήσουν της EMX (ερευνητικό ερώτημα δύο και τρία).

3.6. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά και Πρόθεση Χρήσης των EMX

Από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε, διαφάνηκε ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ατόμων, επηρεάζουν με τη σειρά τους την πρόθεση χρήσης των EMX (Bernardino & Santos, 2020· Hasan et al., 2022· Rayhan et al., 2025). Πιο συγκεκριμένα ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, αρκετές μελέτες έχουν αναδείξει ότι το φύλο επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, με τους άνδρες να είναι πιο πιθανόν να τις χρησιμοποιήσουν σε αντίθεση με τις γυναίκες (Hasan et al., 2022· Rayhan et al., 2025). Σύμφωνα με τους ερευνητές, το προαναφερόμενο εύρημα

συμβαίνει διότι οι άνδρες συχνά εμπλέκονται περισσότερο σε καταστάσεις υψηλού κινδύνου και ρίσκου σε σύγκριση με τις γυναίκες. Ωστόσο, πρόσφατες έρευνες αναφέρουν ότι οι διαφορές που προκύπτουν λόγω του φύλου ξεκινούν να μειώνονται, ιδιαίτερα μεταξύ των πιο νέων σε ηλικία και πιο ψηφιακά εγγράμματων ατόμων (Lim et al., 2023).

Ακόμη, έχει βρεθεί ότι και η ηλικία αποτελεί έναν παράγοντα επιρροής της χρήσης των EMX. Ειδικότερα, οι σχετικές έρευνες υποστηρίζουν ότι οι πιο νεαροί σε ηλικία, τείνουν να είναι πιο ανοικτοί στη χρήση των EMX λόγω της εξοικείωσης που έχουν με την τεχνολογία και τα διαδικτυακά οικοσυστήματα (Baah-Peprah, 2023·Septiani et al., 2020). Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι, αν και τα πιο νεαρά άτομα τείνουν να έχουν περισσότερες γνώσεις περί EMX, αυτό δεν σημαίνει ότι θα τις χρησιμοποιήσουν, ιδιαίτερα όταν το αντιλαμβανόμενο ρίσκο και οι πιθανοί κίνδυνοι είναι αυξημένοι (Asriyani & Johan, 2023·Um, 2024).

Επίσης, το μορφωτικό επίπεδο αποτελεί έναν ακόμη παράγοντα επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX, με τα άτομα με ανώτερο μορφωτικό επίπεδο να δηλώνουν μεγαλύτερη πρόθεση χρήσης τους (Sisilia et al., 2024). Σύμφωνα με τους ερευνητές, τα άτομα με ανώτερο μορφωτικό επίπεδο τείνουν να έχουν περισσότερες γνώσεις περί των EMX και είναι σε θέση να αξιολογήσουν τα πιθανά οφέλη και κινδύνους (Bernardino & Santos, 2020·Nguyen et al., 2023).

Επιπλέον, το εισόδημα αποτελεί έναν άλλο παράγοντα που διαμορφώνει την πρόθεση χρήσης των EMX, με τα σχετικά ευρήματα ωστόσο να αναφέρουν ανάμεικτα αποτελέσματα. Αναλυτικότερα, σε ορισμένες μελέτες έχει βρεθεί ότι τα άτομα με υψηλό μηνιαίο εισόδημα, είναι πιο πιθανόν να χρησιμοποιήσουν τις EMX, λόγω της μεγαλύτερης οικονομικής άνεσης και ασφάλειας που νιώθουν (Rayhan et al., 2025·Wahjono et al., 2019). Ωστόσο, σε άλλες μελέτες έχει βρεθεί ότι τα άτομα με χαμηλότερο μηνιαίο εισόδημα είναι πιο πιθανόν να χρησιμοποιήσουν τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης, διότι βρίσκουν αρκετούς περιορισμούς στις ΠΜΧ (Lim et al., 2023). Συνεπώς, η επίδραση του μηνιαίου εισοδήματος στη πρόθεση χρήσης των EMX μπορεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τύπο της πλατφόρμας (π.χ. δανεισμός έναντι crowdfunding δωρεών).

Η κατοχή ΜΜΕ, διαφαίνεται επίσης πως επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των EMX, αφού η κατοχή ΜΜΕ μπορεί να αυξάνει τις χρηματοδοτικές ανάγκες και ως εκ τούτου να ενισχύεται και η αποδοχή αλλά και πρόθεση χρήσης τους (Saadah & Setiawan, 2024). Οι ιδιοκτήτες ΜΜΕ, ιδιαίτερα εκείνοι που βρίσκονται στα αρχικά στάδια ανάπτυξης των

επιχειρήσεών τους, συχνά αντιμετωπίζουν αρκετούς περιορισμούς στην εξασφάλιση δανείων από τις ΠΜΧ, με συνέπεια να στρέφονται προς τις εναλλακτικές (Firmansyah et al., 2022).

Επιπρόσθετα, ένα άλλο χαρακτηριστικό που φαίνεται να επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των EMX, αποτελεί η προηγούμενη επενδυτική εμπειρία, με οποιαδήποτε μορφή χρηματοδότησης. Πιο συγκεκριμένα, έχει βρεθεί ότι τα άτομα με επενδυτικό υπόβαθρο, τείνουν να αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης, αντιλαμβανόμενων οφελών και μειωμένα επίπεδα αντιλαμβανόμενου ρίσκου/κινδύνου, λόγω της γνώσης που κατέχουν περί επενδύσεων (Chen et al., 2015· Shrestha et al., 2023· Wijaya et al., 2025). Η δε εμπειρία με τις EMX, αυξάνει περαιτέρω την πρόθεση χρήσης τους. Σύμφωνα μάλιστα με τα σχετικά ευρήματα, ακόμη και η παθητική έκθεση σε αυτές (π.χ. το να ακούσει ή να έχει κάποιος επισκεφθεί μια τέτοια πλατφόρμα), μπορεί να μειώσει την αβεβαιότητα και να ενισχύσει τη θετική στάση προς αυτές (Nguyen et al., 2023· Wahjono et al., 2019).

Παρά την εκτενή εξέταση των δημογραφικών χαρακτηριστικών, τα εμπειρικά δεδομένα σχετικά με την επίδρασή τους στην πρόθεση χρήσης των EMX παραμένουν ασαφή και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το πλαίσιο. Αρκετές μελέτες αναφέρουν στατιστικά σημαντικές επιδράσεις των δημογραφικών χαρακτηριστικών όπως το φύλο, η ηλικία, η εκπαίδευση και το εισόδημα, ενώ άλλες διαπιστώνουν μη στατιστικά σημαντικές ή και ασυνεπείς επιδράσεις λόγω αυτών (Bernardino & Santos, 2020· Lim et al., 2023· Nguyen et al., 2023· Rayhan et al., 2025). Συνεπώς, κρίνεται αναγκαία η διερεύνηση της επιρροής των δημογραφικών χαρακτηριστικών στην πρόθεση χρήσης των EMX, των Ελλήνων, ενός πληθυσμού που δεν συμπεριλήφθηκε σε καμία προαναφερόμενη μελέτη (ερευνητικό ερώτημα τέσσερα).

3.7. Εναλλακτικές και ΠΜΧ

Τα τελευταία χρόνια, ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχει υποστεί τεράστια αλλαγή λόγω της εμφάνισης των EMX, όπως το Crowdfunding και το P2P Lending. Αυτές οι EMX, επέφεραν έντονες αμφισβητήσεις ως προς τις ΠΜΧ, με συνέπεια το ενδιαφέρον των ερευνητών να στραφεί στη διερεύνηση των παραγόντων προτίμησης των εναλλακτικών και ΠΜΧ (Bruton et al., 2015· Dawood et al., 2023).

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες, αποτελούν οι αντιλαμβανόμενοι κίνδυνοι. Οι ΠΜΧ, εξακολουθούν να θεωρούνται ως πιο ασφαλείς, λόγω των ρυθμιστικών πλαισίων και τις ιστορικής τους αξιοπιστίας (Dawood et al., 2023). Ωστόσο, σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία, οι αντιλαμβανόμενοι κίνδυνοι φαίνεται να αντισταθμίζονται από την

ευκολία χρήσης και ταχύτητα (λιγότερη γραφειοκρατία) καθώς επίσης και την προσβασιμότητα των EMX, ιδιαίτερα μεταξύ των νεότερων και πιο ψηφιακά εγγράμματων ατόμων (Bruton et al., 2015· Chen et al., 2015· Keliuotyte-Staniulienienė & Kukarėnaitė, 2020).

Παράλληλα, η σχετική βιβλιογραφία υπογραμμίζει ότι η προτίμηση ορισμένων ατόμων προς τις EMX οφείλεται κυρίως λόγω ανάγκης, αφού στις ΠΜΧ αντιμετωπίζουν αρκετά εμπόδια πρόσβασης (Bruton et al., 2015· Obiora & Csordás, 2017). Ακόμη, στις EMX, προσφέρονται δάνεια με πιο χαμηλά επιτόκια σε σύγκριση με τις ΠΜΧ, γεγονός που ενισχύει την προτίμηση των ατόμων προς τις EMX (Keliuotyte-Staniulienienė & Kukarėnaitė, 2020).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, αρκετά συχνό φαινόμενο αποτελούν οι υβριδικοί χρήστες, οι οποίοι συνδυάζουν τόσο τις εναλλακτικές όσο και τις ΠΜΧ, υποδηλώνοντας ότι τα άτομα θεωρούν τις δύο μορφές ως συμπληρωματικές και όχι ανεξάρτητες (Obiora & Csordás, 2017). Παράλληλα, οι Bruton και συνεργάτες (2015), υποστηρίζουν ότι η εμφάνιση των EMX, άσκησε πίεση στις παραδοσιακές οδηγώντας σε πιο ευέλικτες υπηρεσίες, ψηφιακή ενσωμάτωση και μεγαλύτερη ανταπόκριση στις απαιτήσεις των ατόμων.

Συνοψίζοντας, ενώ διαφαίνεται ότι η σχέση ανάμεσα στις ΠΜΧ και EMX είναι μάλλον συμπληρωματική και όχι ανεξάρτητη (Obiora & Csordás, 2017), παρατηρείται ότι υπάρχουν ελάχιστες έρευνες που να συγκρίνουν τις δύο μορφές χρηματοδότησης στον πληθυσμό, ιδιαίτερα σε πληθυσμούς που έχουν πληγεί από τραπεζικές κρίσεις ή επικρατεί έντονη θεσμική δυσπιστία. Για τον λόγο αυτό, στην παρούσα μελέτη, πραγματοποιείται συγκριτική διερεύνηση ως προς την προτίμηση των Ελλήνων για τις δύο μορφές χρηματοδότησης (ερευνητικό ερώτημα πέντε).

3.8. Ερευνητικό Κενό, Σκοπός, Ερευνητικά Ερωτήματα και Υποθέσεις

Παρά τη ραγδαία διάδοση των EMX όπως το Crowdfunding και P2P, οι περισσότερες μελέτες που έχουν διεκπεραιωθεί, έχουν πραγματοποιηθεί σε χώρες με ιδιαίτερα ανεπτυγμένα οικοσυστήματα FinTech, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Κίνα και ορισμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Δυτικής Ευρώπης (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Khan et al., 2023· Lim et al., 2023· Sisilia et al., 2024· Shneor & Vik, 2020). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε, διαφάνηκε ότι δεν έχει διεκπεραιωθεί καμία παρόμοια μελέτη στην Ελλάδα, η οποία διερευνά τους παράγοντες

πρόθεσης χρήσης των EMX, με απότοκο να καθίσταται δυσκολότερη η κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση συμμετοχής των πολιτών στις EMX.

Η μελέτη του συγκεκριμένου θέματος στον Ελληνικό πληθυσμό, καθίσταται αναγκαία, αφού τα επίπεδα χρηματοοικονομικής παιδείας, η εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς, η ψηφιακή ετοιμότητα, η επιρροή της κρίσης στις στάσεις των ατόμων προς τις ΠΜΧ ενδέχεται να επηρέασαν σημαντικά την στάση των Ελλήνων ως προς την υιοθέτηση άλλων μορφών χρηματοδότησης (OECD, 2020· Solarz & Adamek, 2023). Δεδομένης της μοναδικής χρηματοοικονομικής ιστορίας της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων των παρατεταμένων περιόδων οικονομικής αστάθειας και δυσπιστίας προς τις τράπεζες, υπάρχει επιτακτική ανάγκη να διερευνηθεί εάν αυτές οι κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες επηρεάζουν τις προτιμήσεις και τις αντιλήψεις των Ελλήνων σχετικά με τις EMX (Challoumis & Eriotis, 2024· Pasiouras & Tsagkarakis, 2021).

Επίσης, οι περισσότερες μελέτες που πραγματοποιήθηκαν είχαν ως δείγμα κυρίως επιχειρηματίες που αναζητούν κεφάλαιο ή επενδυτές που ήδη συμμετέχουν σε τέτοιες πλατφόρμες (Belleflamme et al., 2014· Mollick, 2014). Ελάχιστες μελέτες έχουν εξετάσει τις αντιλήψεις και στάσεις του γενικού πληθυσμού απέναντι στις EMX, παρά το γεγονός ότι η κοινωνική αποδοχή και εμπιστοσύνη αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους (Um, 2024).

Συνεπώς, η παρούσα έρευνα, προσπάθησε να καλύψει τα προαναφερόμενα ερευνητικά κενά, εστιάζοντας στο γενικό πληθυσμό και όχι αποκλειστικά σε επιχειρηματίες ή επενδυτές καθώς επίσης και στον Ελληνικό πληθυσμό, όπου η σχετική έρευνα είναι περιορισμένη έως και μηδαμινή. Τα αποτελέσματα της μελέτης, συνεισφέρουν στον ακαδημαϊκό τομέα, αφού εμπλουτίζει την σχετική βιβλιογραφία όσον αφορά την αποδοχή και χρήση EMX, συνδυάζοντας παράλληλα τα μοντέλα TAM (Davis, 1989), TPB (Ajzen, 1991) και το μοντέλο εμπιστοσύνης-ρίσκου (Featherman & Pavlou, 2003). Επίσης, τα αποτελέσματα συνεισφέρουν και σε πρακτικό επίπεδο, αφού θα ληφθούν εμπειρικά δεδομένα τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής/ρυθμιστικές αρχές, επενδυτικούς οργανισμούς και πλατφόρμες FinTech, για το σχεδιασμό στρατηγικών που θα ενισχύσουν την ενημέρωση, την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή του κοινού (Edward et al., 2023· El Talla et al., 2016). Συνοπτικά, η παρούσα μελέτη, συμβάλλει στη καλύτερη κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση συμμετοχής του γενικού πληθυσμού στις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης,

αναδεικνύοντας νέες ερευνητικές και πρακτικές προοπτικές για την προώθηση της χρηματοοικονομικής καινοτομίας στην Ελλάδα και ευρύτερα στην Ευρώπη.

Επομένως, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, σκοπός της παρούσας μελέτης, είναι η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, των Ελλήνων καθώς επίσης και η σύγκριση των αντιλήψεών τους για τις εναλλακτικές και ΠΜΧ.

Αναπτύχθηκαν πέντε ερευνητικά ερωτήματα με απώτερο σκοπό την περαιτέρω διερεύνηση του ανωτέρω σκοπού. Ειδικότερα, τα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα εξής:

1. Ποιο είναι το επίπεδο γνώσης και ενημέρωσης των Ελλήνων σχετικά με τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης;
2. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της γνώσης και ενημέρωσης, αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας, εμπιστοσύνης, αντιλαμβανόμενου ρίσκου και κοινωνικής επιρροής, με την πρόθεση για χρήση των EMX;
3. Η γνώση και ενημέρωση, αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο, κοινωνική επιρροή και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, προβλέπουν την πρόθεση χρήσης των EMX;
4. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω δημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, κάτοχος Μ.Μ.Ε., εμπειρία με επενδύσεις και εμπειρία με εναλλακτική χρηματοδότηση), στη πρόθεση για χρήση των EMX;
5. Υπάρχουν διαφορές στους μέσους όρους των συμμετεχόντων ως προς τις εναλλακτικές (Crowdfunding, P2P Lending) και τις ΠΜΧ;

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, τέθηκαν οι πιο κάτω ερευνητικές υποθέσεις:

1. Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της γνώσης και ενημέρωσης, αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας, εμπιστοσύνης, αντιλαμβανόμενου ρίσκου και κοινωνικής επιρροής, με την πρόθεση για χρήση των EMX (Adamska & Mrzygłód, 2025·Khan et al., 2023· Featherman & Pavlou, 2003).
2. Οι μεταβλητές γνώση και ενημέρωση, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο, χρησιμότητα και κοινωνική επιρροή καθώς επίσης και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά προβλέπουν στατιστικά σημαντικά την πρόθεση χρήσης των EMX (Bernardino & Santos, 2020·Khan et al., 2023·Lim et al., 2023·Um, 2024).
3. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω δημογραφικών παραγόντων (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, κάτοχος Μ.Μ.Ε., εμπειρία με επενδύσεις και

εμπειρία με εναλλακτική χρηματοδότηση), στη πρόθεση χρήσης των EMX (Adamska & Mrzygłód, 2025·Lim et al., 2023).

Κεφάλαιο 4: Μεθοδολογία Έρευνας

4.1. Σχεδιασμός Μελέτης

Για την υλοποίηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, ακολουθήθηκε ο ποσοτικός σχεδιασμός. Ειδικότερα, εφαρμόστηκε ο περιγραφικός σχεδιασμός με σκοπό την διερεύνηση των περιγραφικών χαρακτηριστικών των δεδομένων και μεταβλητών (Μέσος όρος= Μ.Ο., Τυπική Απόκλιση= Τ.Α., συχνότητα, ποσοστό-ερευνητικό ερώτημα ένα) και ο σχεδιασμός συσχέτισης με σκοπό τη διερεύνηση των σχέσεων των υπό μελέτη μεταβλητών (ερευνητικό ερώτημα δύο). Επίσης, εφαρμόστηκε ο σχεδιασμός πρόβλεψης με σκοπό τη διερεύνηση των μεταβλητών που προβλέπουν την εξαρτημένη μεταβλητή (ερευνητικό ερώτημα τρία) καθώς επίσης και ο σχεδιασμός σύγκρισης με απώτερο σκοπό τη διερεύνηση διαφορών που προκύπτουν λόγω των ανεξάρτητων μεταβλητών στις εξαρτημένες μεταβλητές (ερευνητικά ερωτήματα τέσσερα και πέντε) (Μερκούρης, 2008·Sekaran & Bougie, 2016).

Ως προς τις μεταβλητές, ως ανεξάρτητες μεταβλητές ορίστηκαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, εισόδημα, κάτοχος Μ.Μ.Ε., εμπειρία με επενδύσεις και εμπειρία με εναλλακτική χρηματοδότηση) καθώς επίσης και οι μεταβλητές γνώση, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο, χρησιμότητα και κοινωνική επιρροή. Ως εξαρτημένη μεταβλητή ορίστηκε η μεταβλητή πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών.

4.2. Πληθυσμός και Δείγμα

Η επιλογή του δείγματος της παρούσας μελέτης, πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο δειγματοληψίας χιονοστιβάδας, σύμφωνα με την οποία ο ερευνητής προωθεί το ερωτηματολόγιο σε συμμετέχοντες που πληρούν τα κριτήρια συμμετοχής στη μελέτη και ακολούθως ζητά από τους υπάρχοντες συμμετέχοντες να προωθήσουν το ερωτηματολόγιο και σε άλλους (Μερκούρης, 2008·Sekaran & Bougie, 2016·Robson, 2010).

Αναφορικά με τα κριτήρια συμμετοχής στη μελέτη, τέθηκαν τέσσερα κριτήρια συμμετοχής. Πιο συγκεκριμένα, στη μελέτη συμμετείχαν άτομα τα οποία διέμεναν στην Ελλάδα, ήταν άνω των 18 ετών, είχαν άριστη γνώση της Ελληνικής γλώσσας και είχαν συγκατατεθεί να συμμετέχουν στη μελέτη.

Το τελικό δείγμα της μελέτης, αποτέλεσαν 143 άτομα, εκ των οποίων οι 75 ήταν άνδρες και οι 68 γυναίκες. Ειδικότερα ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος και συγκεκριμένα την ηλικία, το ηλικιακό εύρος των συμμετεχόντων ήταν 18-68 και η μέση ηλικία ήταν τα 38.4 έτη (Τ.Α.=14.1). Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο, οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν απόφοιτοι πανεπιστημίου (46.9%), μεταπτυχιακού (28.7%) και Λυκείου/Τεχνικής Σχολής (18.9%). Όσον αφορά την εργασιακή κατάσταση, το 50.3% των συμμετεχόντων εργάζονταν στον ιδιωτικό τομέα, ενώ το 16.1% ήταν αυτοαπασχολούμενοι επιχειρηματίες και το 15.4% εργάζονταν στον δημόσιο τομέα. Αναφορικά με το μηνιαίο εισόδημα των συμμετεχόντων, οι πλείστοι συμμετέχοντες (57.3%) είχαν καθαρό μηνιαίο εισόδημα €1.001-2.000. Επίσης, αναφορικά με την κατοχή ή διαχείριση ΜΜΕ, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν πως δεν κατέχουν και δεν διαχειρίζονται ΜΜΕ (67.1%). Ακόμη, ως προς την εμπειρία των συμμετεχόντων με επενδύσεις, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι δεν έχουν καμία επενδυτική εμπειρία (61.5%) ή έχουν επενδυτική εμπειρία σε παραδοσιακές επενδύσεις (32.9%). Τέλος, όσον αφορά την εμπειρία των συμμετεχόντων με πλατφόρμες EMX, περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (61.5%) ανέφεραν ότι δεν γνωρίζουν τις συγκεκριμένες πλατφόρμες ενώ ορισμένοι άλλοι (35.7%) ανέφεραν ότι έχουν ακούσει για τις συγκεκριμένες πλατφόρμες, ωστόσο δεν συμμετείχαν ποτέ (βλ. πίνακα 1).

Πίνακας 1*Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Συμμετεχόντων*

	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Φύλο				
Ανδρας	75	52.4		
Γυναίκα	68	47.6		
Ηλικία			38.4	14.1
Νεαροί Ενήλικες (18-39)	77	53.8		
Μεσήλικες (40-64)	57	39.9		
Ηλικιωμένοι (65+)	9	6.3		
Μορφωτικό Επίπεδο				
Δημοτικό	2	1.4		
Γυμνάσιο	0	0		
Λύκειο/Τεχνική Σχολή	27	18.9		
Πανεπιστήμιο	67	46.9		
Μεταπτυχιακό	41	28.7		
Διδακτορικό	6	4.2		
Εργασιακή Κατάσταση				
Δημόσιος τομέας	22	15.4		
Ιδιωτικός τομέας	72	50.3		
Αυτοαπασχολούμενος/επιχειρηματίας	23	16.1		
Άνεργος/η	9	6.3		
Φοιτητής/τρια	15	10.5		
Συνταξιούχος/α	2	1.4		
Καθαρό Μηνιαίο Εισόδημα				
Κάτω από €1000	20	14		
€1001-2000	82	57.3		
€2001-3000	13	9.1		
€3001-4000	13	9.1		
Ανω των €4000	15	10.5		
Κάτοχος ή Διαχειριστής ΜΜΕ				
Ναι	47	32.9		
Όχι	96	67.1		
Εμπειρία με Επενδύσεις				
Ναι, σε παραδοσιακές επενδύσεις	47	32.9		
Ναι, σε εναλλακτικές επενδύσεις	8	5.6		
Όχι, δεν έχω επενδυτική εμπειρία	88	61.5		
Εμπειρία με Εναλλακτικές Πλατφόρμες Χρηματοδότησης				
Έχω συμμετάσχει	4	2.8		
Έχω ακούσει αλλά δεν έχω συμμετέχει	51	35.7		
Δεν γνωρίζω τις πλατφόρμες	88	61.5		

Σημείωση. *N* = 143

4.3. Ηθικοί και Δεοντολογικοί Περιορισμοί

Για τη διασφάλιση της ηθικής και δεοντολογίας που διέπουν την επιστημονική έρευνα, λήφθηκε έγκριση για τη διεξαγωγή της μελέτης, από την Εσωτερική Επιτροπή Δεοντολογίας-Βιοηθικής του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου (Αρ. Πρωτοκόλλου: 85/2025, Παράρτημα Α). Επίσης, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να διαβάσουν το έντυπο ενημερωμένης συγκατάθεσης πριν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (πρώτη σελίδα ερωτηματολογίου- Παράρτημα Β) και να δώσουν τη συγκατάθεσή τους για συμμετοχή στη μελέτη. Στο έντυπο ενημερωμένης συγκατάθεσης, ο συμμετέχοντας ενημερώθηκε για τον σκοπό της μελέτης, τη χρονική διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, το δικαίωμα εθελοντικής συμμετοχής και απόσυρσης, την ανωνυμία και εμπιστευτικότητα (αποθήκευση των δεδομένων χωρίς οποιαδήποτε δυνατότητα ταυτοποίησης και χρήση τους μόνο για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης). Παράλληλα, καταγράφηκαν τα στοιχεία επικοινωνίας τόσο του ερευνητή όσο και του κύριου επόπτη, με απώτερο σκοπό την υποβολή ερωτήσεων/παραπόνου.

4.4. Συλλογή Δεδομένων

Για τη συλλογή των δεδομένων, αναπτύχθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο μέσω της εφαρμογής Google Forms και αυτό διανεμήθηκε ηλεκτρονικά στους συμμετέχοντες μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook και Instagram). Η συλλογή των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο Δεκέμβριος 2025 μέχρι και τον Ιανουάριο 2026.

4.4.1. Εργαλεία Συλλογής Δεδομένων. Αναπτύχθηκε νέο ερωτηματολόγιο για την παρούσα μελέτη, το οποίο βασίστηκε σε εργαλεία που είχαν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες έρευνες με παρόμοιο σκοπό (Adamska & Mrzygłód, 2025· Bernardino & Santos, 2020· Khan et al., 2023· Lim et al., 2023· Sisilia et al., 2024· Um, 2024) καθώς επίσης και στο θεωρητικό υπόβαθρο και πιο συγκεκριμένα τη Θεωρία Σχεδιασμένης Συμπεριφοράς (Ajzen, 1991), το TAM (Davis, 1989) και το Μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου (Featherman & Pavlou, 2003). Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι, έγινε διπλή μετάφραση (forward and backward translation) όλων των ερωτήσεων που συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο, από την Αγγλική στην Ελληνική γλώσσα.

Αναλυτικότερα ως προς το ερωτηματολόγιο, αυτό απαρτιζόταν από επτά κλίμακες. Η πρώτη κλίμακα, αφορούσε τη διερεύνηση της γνώσης και ενημέρωσης των ατόμων όσον αφορά τις EMX και αποτελείτο από τρία στοιχεία (π.χ. “Κατανοώ τον βασικό τρόπο λειτουργίας τέτοιων πλατφορμών”). Οι ερωτήσεις αυτές, είχαν συμπεριληφθεί και σε άλλες

μελέτες (Adamska & Mrzygłód, 2025· Bernardino & Santps, 2020). Η αξιοπιστία της συγκεκριμένης κλίμακας σύμφωνα με το δείκτη αξιοπιστίας Cronbach α ήταν 0.82, η οποία θεωρείται ικανοποιητική (βλ. πίνακα 2).

Η δεύτερη κλίμακα, αφορούσε τη διερεύνηση της αντιλαμβανόμενης χρησιμότητας των EMX και αποτελείτο από τρία στοιχεία (π.χ. *“Πιστεύω ότι οι πλατφόρμες αυτές αποτελούν μια σύγχρονη λύση/καινοτόμο τρόπο χρηματοδότησης”*). Οι ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα μελέτη, είχαν αντληθεί από προηγούμενες μελέτες (Adamska & Mrzygłód, 2025· Um, 2024). Σύμφωνα με την ανάλυση αξιοπιστίας με τον δείκτη Cronbach α , η συγκεκριμένη κλίμακα λάμβανε τιμή αξιοπιστίας 0.72, η οποία θεωρείται ικανοποιητική (βλ.πίνακα 2).

Η τρίτη κλίμακα, διερευνούσε την εμπιστοσύνη των ατόμων προς τις EMX και συμπεριλάμβανε τέσσερα στοιχεία/ερωτήσεις (π.χ. *Εμπιστεύομαι τις εναλλακτικές χρηματοδοτικές πλατφόρμες που λειτουργούν νόμιμα και με διαφάνεια”*). Η συγκεκριμένη κλίμακα περιλάμβανε στοιχεία/ερωτήσεις που είχαν αντληθεί από εργαλεία που είχαν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες έρευνες (Adamska & Mrzygłód, 2025· Khan et al., 2023· Lim et al., 2023· Um, 2024). Ως προς τις ψυχομετρικές ιδιότητες της κλίμακας αυτής, η κλίμακα αυτή είχε αξιοπιστία 0.81, η οποία θεωρείται αρκετά ικανοποιητική (βλ.πίνακα 2).

Η τέταρτη κλίμακα, αξιολογούσε το αντιλαμβανόμενο ρίσκο που φέρουν οι EMX και αποτελείτο από τέσσερα στοιχεία/ερωτήσεις (π.χ. *“Υπάρχει κίνδυνος να χαθούν χρήματα όταν επενδύει κανείς μέσω αυτών των πλατφορμών”*). Οι ερωτήσεις που περιλάμβανε η συγκεκριμένη κλίμακα, ήταν όμοιες με τις ερωτήσεις που χρησιμοποίησαν οι Bernardino και Santos (2020) καθώς επίσης και οι Sisilia και συνεργάτες (2024). Σύμφωνα με την ανάλυση αξιοπιστίας Cronbach α , η συγκεκριμένη κλίμακα είχε χαμηλή αξιοπιστία, αφού λάμβανε την τιμή 0.53 (βλ.πίνακα 2). Αν και η τιμή αξιοπιστίας είναι αρκετά χαμηλή, σύμφωνα με ορισμένους μελετητές, η τιμή αυτή θεωρείται αποδεκτή όταν στην κλίμακα περιλαμβάνονται λίγα στοιχεία και μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη μελέτη (Tavakol & Dennick, 2011).

Η πέμπτη κλίμακα, αξιολογούσε την κοινωνική επιρροή ως προς τη χρήση των EMX και περιείχε τρία στοιχεία/ερωτήσεις (π.χ. *“Οι φίλοι ή η οικογένειά μου, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη στάση μου απέναντι σε τέτοιες πλατφόρμες”*). Οι ερωτήσεις που συμπεριλήφθηκαν στη συγκεκριμένη κλίμακα, αντλήθηκαν από τους Adamska και Mrzygłód (2025), Lim και συνεργάτες (2023) καθώς και τον Um (2024). Αναφορικά με την αξιοπιστία, η κλίμακα αυτή

θεωρείται αρκετά αξιόπιστη, αφού από την ανάλυση αξιοπιστίας με τον δείκτη Cronbach α , αυτή λάμβανε την τιμή 0.79 (βλ.πίνακα 2).

Η έκτη κλίμακα, διερευνούσε την πρόθεση χρήσης των EMX. Η κλίμακα αυτή, αποτελείτο από τρία στοιχεία/ερωτήσεις (π.χ. *“Θα ήμουν πρόθυμος/η να συμμετάσχω σε μια τέτοια πλατφόρμα”*), τα οποία είχαν χρησιμοποιηθεί και σε προηγούμενες έρευνες (Adamska & Mrzygłód, 2025·Bernardino & Santos, 2020·Khan et al., 2023·Um, 2024). Η αξιοπιστία της κλίμακας αυτής σύμφωνα με τον δείκτη Cronbach α ήταν 0.88 και χαρακτηρίζεται ως αρκετά ικανοποιητική (βλ.πίνακα 2).

Τέλος, η έβδομη κλίμακα, αφορούσε την σύγκριση ανάμεσα στις εναλλακτικές και ΠΜΧ. Συμπεριλάμβανε οκτώ στοιχεία, τα οποία αφορούσαν την προσβασιμότητα, την εμπιστοσύνη, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο και την καταλληλότητα (π.χ. *“Οι EMX είναι εύκολα προσβάσιμες” VS “Οι ΠΜΧ είναι εύκολα προσβάσιμες”*). Οι ερωτήσεις αυτές, βασίστηκαν σε προηγούμενες έρευνες (Adamska & Mrzygłód, 2025·Bernardino & Santos, 2020·Khan et al., 2023). Η συγκεκριμένη κλίμακα ήταν αξιόπιστη, αφού λάμβανε την τιμή αξιοπιστίας με τον δείκτη Cronbach α 0.75 (βλ.πίνακα 2).

Αναφορικά με τον τρόπο απάντησης, για όλες τις κλίμακες οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να δηλώσουν τον βαθμό συμφωνίας και διαφωνίας τους σε μια κλίμακα Likert (όπου 1 σημαίνει διαφωνώ απολύτως και 5 σημαίνει συμφωνώ απολύτως). Η τελική βαθμολογία κάθε κλίμακας, αποτελούσε το μέσο όρο των στοιχείων/ερωτήσεων που συμπεριλάμβανε (Adamska & Mrzygłód, 2025·Bernardino & Santos, 2020·Khan et al., 2023·Lim et al., 2023·Sisilia et al., 2024·Um, 2024).

Πίνακας 2

Συντελεστές Αξιοπιστίας Κλιμάκων, με τον Cronbach α

	# προτ.	Συντελεστής Cronbach's α
Κλίμακα Γνώσης και Ενημέρωσης	3	.82
Κλίμακα Αντιλαμβανόμενης Χρησιμότητας	3	.72
Κλίμακα Εμπιστοσύνης	4	.81
Κλίμακα Ρίσκου	4	.53
Κλίμακα Κοινωνικής Επιρροής	3	.79
Κλίμακα Πρόθεσης Χρήσης των EMX	3	.88
Κλίμακα Σύγκρισης των EMX και ΠΜΧ	8	.75

Σημείωση: $N=143$

4.5. Ανάλυση Δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα Jamovi, έκδοση 2.7.16. Πριν την εισαγωγή των δεδομένων στο στατιστικό πρόγραμμα, πραγματοποιήθηκε κωδικοποίηση των δεδομένων. Κατόπιν, διενεργήθηκαν αναλύσεις περιγραφικής στατιστικής και ειδικότερα αναλύσεις μέσω όρων και τυπικών αποκλίσεων για το ερευνητικό ερώτημα ένα. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις επαγωγικής στατιστικής και πιο συγκεκριμένα αναλύσεις συσχέτισης pearson για το ερευνητικό ερώτημα δύο, αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης με τη μέθοδο stepwise για το ερευνητικό ερώτημα τρία. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις σύγκρισης μέσω όρων ανεξάρτητων/εξαρτημένων δειγμάτων t-test και Anova, για τα ερευνητικά ερωτήματα τέσσερα και πέντε (Γναρδέλλης, 2019).

Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα

5.1. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Ένα

Στην πρώτη φάση ανάλυσης των δεδομένων, πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις περιγραφικής στατιστικής, με σκοπό την εύρεση των μέσω όρων και τυπικών αποκλίσεων. Οι συγκεκριμένες αναλύσεις, αποτελούσαν σημαντικές, αφού βοήθησαν στην απάντηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, το οποίο αφορούσε τη διερεύνηση του επιπέδου γνώσης και ενημέρωσης των συμμετεχόντων ως προς τις EMX.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αναλύσεων, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 3 βρέθηκε ότι, για την κλίμακα γνώση/ενημέρωση, ο μέσος όρος ήταν 3.08 (T.A.=

0.89), για την κλίμακα χρησιμότητας ο μέσος όρος λάμβανε την τιμή 3.52 (T.A.= 0.61) και για την κλίμακα εμπιστοσύνης ο μέσος όρος ήταν 3.13 (T.A.= 0.50). Ακόμη, βρέθηκε ότι για την κλίμακα αντιλαμβανόμενο ρίσκο ο μέσος όρος ήταν 3.13 (T.A.= 0.51), για την κλίμακα κοινωνικής επιρροής ο μέσος όρος ήταν 3.02 (T.A.=0.86) ενώ για την κλίμακα πρόθεσης χρήσης των EMX ο μέσος όρος ήταν 3.12 (T.A. = 0.79). Τέλος, για την κλίμακα σύγκρισης των εναλλακτικών και ΠΜΧ ο μέσος όρος λάμβανε την τιμή 3.11 (T.A.= 0.48).

Πίνακας 3

Περιγραφικά Δεδομένα Κλιμάκων

	M.O.	T.A.
Κλίμακα Γνώσης και Ενημέρωσης	3.08	0.89
Κλίμακα Αντιλαμβανόμενης Χρησιμότητας	3.52	0.61
Κλίμακα Εμπιστοσύνης	3.13	0.50
Κλίμακα Ρίσκου	3.13	0.51
Κλίμακα Κοινωνικής Επιρροής	3.02	0.86
Κλίμακα Πρόθεσης Χρήσης	3.12	0.79
Κλίμακα Σύγκρισης των EMX και ΠΜΧ	3.11	0.48

Σημείωση: N=143

5.2. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Δύο

Πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις συσχέτισης Pearson, με απώτερο σκοπό την απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος δύο, το οποίο αφορούσε τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών γνώση και ενημέρωση, αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, εμπιστοσύνη, αντιλαμβανόμενο ρίσκο και κοινωνική επιρροή, με τη πρόθεση χρήσης των EMX. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης, όπως φαίνονται στον πίνακα 4, ανέδειξαν ότι, η γνώση και ενημέρωση [$r(141)= .276, p<.001$], η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα [$r(141)= .252, p=.002$], η εμπιστοσύνη [$r(141)= .610, p<.001$] και η κοινωνική επιρροή [$r(141)= .321, p<.001$] συσχετίζονται θετικά και στατιστικά σημαντικά με την πρόθεση χρήσης των EMX. Ακόμη, βρέθηκε ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο συσχετίζεται αρνητικά και στατιστικά σημαντικά με την πρόθεση χρήσης των EMX [$r(141)= -.653, p<.001$]. Συνεπώς, όταν τα άτομα έχουν περισσότερη γνώση και ενημέρωση για τις EMX, τις θεωρούν χρήσιμες, τις εμπιστεύονται και η επιρροή που δέχονται από το περιβάλλον τους είναι θετική, τότε πιθανόν να τις χρησιμοποιήσουν. Ωστόσο, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο φαίνεται να αποτελεί παράγοντα μείωσης της πρόθεσης χρήσης τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η ισχυρότερη

θετική συσχέτιση, παρατηρήθηκε ανάμεσα στην εμπιστοσύνη και στην πρόθεση χρήσης ($r=.610$) και η ισχυρότερη αρνητική συσχέτιση παρατηρήθηκε ανάμεσα στο αντιλαμβανόμενο ρίσκο και την πρόθεση χρήσης ($r= -.653$).

Πίνακας 4

Συσχέτιση των υπό Μελέτη Μεταβλητών και της Πρόθεσης Χρήσης των EMX

Μεταβλητές	1	2	3	4	5	6
1. Γνώση και Ενημέρωση	—					
2.Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα	.378*	—				
3.Εμπιστοσύνη	.237*	.416*	—			
4.Αντιλαμβανόμενο Ρίσκο	-.161	.010	-.536	—		
5.Κοινωνική Επιρροή	-.131	.330*	.321*	-.177	—	
6. Πρόθεσης Χρήσης των EMX	.276*	.252*	.610*	-.653*	.321*	—

Σημείωση: N=143, *p < .05

5.3. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Τρία

Για τη διερεύνηση των προβλεπτικών παραγόντων της πρόθεσης χρήσης των EMX, το οποίο αποτελούσε το τρίτο ερευνητικό ερώτημα, πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης. Στους προβλεπτικούς παράγοντες συμπεριλήφθηκαν οι μεταβλητές γνώση και ενημέρωση περί EMX, η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, η εμπιστοσύνη προς αυτές και το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, η κοινωνική επιρροή καθώς επίσης και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.

Όπως παρουσιάζεται και στον πίνακα πέντε, το αποτέλεσμα της ανάλυσης ήταν στατιστικά σημαντικά [$F(25,117)= 10.6, p<.001$] και το μοντέλο εξηγούσε το 69.3% της συνολικής διακύμανσης της πρόθεσης για χρήση των EMX ($R^2=.693, \text{Adjusted } R^2=.627$). Το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, αποτελούσε τον ισχυρότερο παράγοντα πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των EMX και ο οποίος ήταν αρνητικός ($\beta=-.529, p<.001$). Η αρνητική ισχυρή επίδραση, υποδηλώνει ότι όσο μεγαλύτερο κίνδυνο/ρίσκο αντιλαμβάνονται τα άτομα για τις EMX, τόσο μειώνεται η πρόθεσή τους να τις χρησιμοποιήσουν. Εν αντιθέσει, η κοινωνική επιρροή ($\beta=.180, p=.010$) καθώς επίσης και η γνώση και ενημέρωση σχετικά με τις EMX ($\beta=.149, p=.046$), ασκούσαν ισχυρή θετική επίδραση στην πρόθεση χρήσης τους. Το εύρημα αυτό, υποδηλώνει ότι όσο περισσότερη γνώση έχουν τα άτομα και όσο περισσότερο το κοινωνικό τους περιβάλλον αξιολογεί/σχολιάζει θετικά τις EMX, τόσο αυξάνεται η πρόθεση χρήσης τους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα και εμπιστοσύνη

δεν αποτέλεσαν στατιστικά σημαντικούς παράγοντες, γεγονός που υποδηλώνει ότι, όταν συνεκτιμώνται οι υπόλοιπες μεταβλητές, η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα και η εμπιστοσύνη δεν προσθέτουν επιπλέον εξηγητική ισχύ στο μοντέλο.

Όσον αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως φαίνεται στον πίνακα πέντε, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν ότι ορισμένα από αυτά, αποτελούν στατιστικά σημαντικούς προβλεπτικούς παράγοντες. Πιο συγκεκριμένα, βρέθηκε ότι, η εργασιακή κατάσταση αποτελεί προβλεπτικό παράγοντα με τους αυτοαπασχολούμενους/ επιχειρηματίες ($\beta=.275, p=.001$) και τους φοιτητές ($\beta = .164, p = .037$), να εκδηλώνουν μεγαλύτερη πρόθεση χρήσης των EMX, σε αντίθεση με τους συμμετέχοντες που εργάζονται στο δημόσιο τομέα. Επίσης, το μορφωτικό επίπεδο, αποτελεί εξίσου προβλεπτικό παράγοντα της πρόθεσης χρήσης των EMX, με τους συμμετέχοντες που έχουν απολυτήριο Λυκείου/τεχνικής σχολής ($\beta = -.562, p < .001$), απολυτήριο Πανεπιστημίου ($\beta = -.493, p = .002$) και απολυτήριο Μεταπτυχιακού ($\beta = -.409, p = .006$), να αναφέρουν λιγότερη πρόθεση χρήσης τους σε σύγκριση με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Ακόμη, βρέθηκε ότι, το να κατέχει ή διαχειρίζεται κάποιος ΜΜΕ επηρεάζει θετικά την πρόθεση χρήσης ($\beta=.123, p=.047$).

Πίνακας 5

Ανάλυση Παλινδρόμησης Πρόβλεψης της Πρόθεσης Χρήσης των Εναλλακτικών Πλατφορμών Χρηματοδότησης

Μεταβλητή	B	Std.Error	β	t	p
Γνώση και Ενημέρωση	0.133	0.066	0.149	2.017	.046*
Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα	0.128	0.098	0.098	1.296	.196
Εμπιστοσύνη	0.079	0.147	0.045	0.482	.631
Αντιλαμβανόμενο Ρίσκο	-0.823	0.130	-0.529	-6.313	<.001*
Κοινωνική Επιρροή	0.167	0.064	0.180	2.604	.010*
Φύλο	-0.155	0.109	-0.195	-1.417	.159
Ηλικία	0.002	0.005	0.044	0.511	.610
Μορφωτικό Επίπεδο					
Λύκειο-Δημοτικό	-2.039	0.578	-0.562	-3.528	<.001*
Πανεπιστήμιο-Δημοτικό	-1.893	0.594	-0.493	-3.187	.002*
Μεταπτυχιακό-Δημοτικό	-1.678	0.592	-0.409	-2.819	.006*
Διδακτορικό-Δημοτικό	-0.971	0.619	-0.122	-1.569	.119
Εργασιακή Κατάσταση					
Ιδιωτικός Τομέας-Δημόσιος Τομέας	0.212	0.139	0.264	1.505	.134
Αυτοαπασχολούμενος-Δημόσιος τομέας	0.696	0.209	0.276	3.325	.001*
Άνεργος-Δημόσιος Τομέας	0.363	0.300	0.230	1.210	.230
Φοιτητής-Δημόσιος Τομέας	0.553	0.263	0.164	2.106	.037*
Συνταξιούχος-Δημόσιος Τομέας	0.524	0.464	0.142	1.130	.261
Καθαρό Μηνιαίο Εισόδημα					
€1001-2000– Κάτω από €1000	-0.005	0.204	-0.006	-0.023	.982
€2.001–3.000 – Κάτω από €1000	0.019	0.270	0.024	0.071	.943
€3.001–4.000 – Κάτω από €1000	-0.118	0.313	-0.148	-0.376	.708
Πάνω από €4.000 – Κάτω από €1000	-0.442	0.311	-0.555	-1.421	.158
Εμπειρία σε Επενδύσεις					
Εναλλακτικές-Παραδοσιακές	-0.032	0.238	-0.040	-0.135	.893
Όχι-Παραδοσιακές	-0.058	0.121	-0.073	-0.478	.633
Εμπειρία σε Εναλλακτικές Επενδύσεις					
Γνωρίζω, δεν συμμετείχα- Έχω συμμετέχει	-0.160	0.277	-0.056	-0.576	.566
Δεν γνωρίζω-Έχω συμμετάσχει	-0.031	0.297	-0.038	-0.105	.918
Μικρομεσαία Επιχείρηση	0.247	0.123	0.123	2.014	.047*

Σημείωση: N=143, * p < .05

R² = .693, Adjusted R² = .627, F(25,117) = 10.60, p < .001.

5.4. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Τέσσερα

Για την διερεύνηση διαφορών λόγω δημογραφικών παραγόντων στην πρόθεση χρήσης των EMX (ερευνητικό ερώτημα τέσσερα) διενεργήθηκαν αναλύσεις t-test και Anova. Ειδικότερα, για την διερεύνηση διαφορών λόγω φύλου (δύο επίπεδα: άνδρες, γυναίκες) και για τις διαφορές λόγω κατοχής ή διαχείρισης ΜΜΕ (δύο επίπεδα: κάτοχος/διαχειριστής, όχι) διενεργήθηκαν αναλύσεις t-test. Για την διερεύνηση διαφορών λόγω ηλικιακής ομάδας (τρία επίπεδα: νεαροί ενήλικες, μεσήλικες, ηλικιωμένοι), μορφωτικού επιπέδου (έξι επίπεδα:

δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο/τεχνική σχολή, πανεπιστήμιο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό), εργασιακής κατάστασης (έξι επίπεδα: δημόσιος τομέας, ιδιωτικός τομέας, αυτοαπασχολούμενος/επιχειρηματίας, άνεργος/η, φοιτητής/τρια, συνταξιούχος/α), καθαρού μηνιαίου εισοδήματος (πέντε επίπεδα: κάτω από €1000, €1001-2000, €2001-3000, €3001-4000, Άνω των €4000), προηγούμενης εμπειρίας με επενδύσεις (τρία επίπεδα: εμπειρία σε παραδοσιακές επενδύσεις, εμπειρία σε εναλλακτικές επενδύσεις, καθόλου εμπειρία σε επενδύσεις) καθώς επίσης και εμπειρίας με τις EMX (τρία επίπεδα: συμμετοχή σε πλατφόρμα εναλλακτικής χρηματοδότησης, έχω ακούσει για τις πλατφόρμες αλλά δεν συμμετείχα, καμία γνώση των συγκεκριμένων πλατφορμών) πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις Ανονα.

Αναφορικά με το φύλο, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα έξι τα αποτελέσματα της ανάλυσης t-test, ανέδειξαν ότι δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω του φύλου [$t(141)= 1.32, p=.190$]. Συνεπώς, το φύλο δεν επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των EMX.

Πίνακας 6

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test για το Φύλο

Μεταβλητές	Άνδρες		Γυναίκες		t(141)	p
	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης EMX	3.20	0.73	3.03	0.86	1.32	.190

Σημείωση: N=143, *p < .05

Αναφορικά με την κατοχή ή διαχείριση MME, τα αποτελέσματα της ανάλυσης t-test όπως φαίνονται στον πίνακα επτά, ανέδειξαν ότι δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω κατοχής ή διαχείρισης MME [$t(141)= -1.13, p=.262$] στην πρόθεση χρήσης των EMX. Συνεπώς, η κατοχή ή διαχείριση MME δεν επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των EMX.

Πίνακας 7

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test για την Κατοχή ή Διαχείριση MME

Μεταβλητές	Κάτοχος ή Διαχειριστής MME		Όχι		t(141)	p
	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης EMX	3.01	0.88	3.17	0.74	-1.13	.262

Σημείωση: N=143, * p < .05

Αναφορικά με την ηλικιακή ομάδα, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα, όπως αναφέρονται στον πίνακα οκτώ, ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω ηλικιακής ομάδας [F(2,140)= 3.18, p=.045]. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων πολλαπλών συγκρίσεων Tukey, διαφάνηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις ηλικιακές ομάδες νεαροί ενήλικες και μεσήλικες (p=.040). Από τους μέσους όρους, διαφαίνεται ότι, οι νεαροί ενήλικες έχουν υψηλότερο μέσο όρο από ότι οι μεσήλικες και συνεπώς οι νεαροί ενήλικες παρουσιάζουν υψηλότερη πρόθεση να χρησιμοποιήσουν τις EMX.

Πίνακας 8

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Ηλικιακή Ομάδα

Μεταβλητές	Νεαροί Ενήλικες (18-39)		Μεσήλικες (40-64)		Ηλικιωμένοι (65+)		F(2, 140)	p
	M	SD	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης EMX	3.26	0.55	2.92	0.99	3.26	0.95	3.18	.045*

Σημείωση: N=143, * p < .05

Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα που παρουσιάζονται στον πίνακα εννέα, ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω μορφωτικού επιπέδου [F(4,138)= 4.15, p=.003]. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων πολλαπλών συγκρίσεων Tukey, διαφάνηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στα μορφωτικά επίπεδα Λύκειο/Τεχνική σχολή και Διδακτορικό (p=.023) καθώς επίσης και μεταξύ του Πανεπιστημίου και Διδακτορικού (p=.023). Από τους μέσους όρους, διαφαίνεται ότι, οι απόφοιτοι διδακτορικού κατείχαν υψηλότερο μέσο όρο από ότι οι απόφοιτοι Λυκείου/τεχνικής σχολής και Πανεπιστημίου στη μεταβλητή. Συνεπώς, τα άτομα με διδακτορικό παρουσιάζουν υψηλότερη πρόθεση να χρησιμοποιήσουν τις EMX από ότι οι απόφοιτοι Πανεπιστημίου και Λυκείου/Τεχνικής σχολής.

Πίνακας 9

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για το Μορφωτικό Επίπεδο

Μεταβλητές	Λύκειο/Τεχνική Σχολή		Πανεπιστήμιο		Διδακτορικό		F(4, 138)	p
	M	SD	M	SD	M	SD		
	Πρόθεση Χρήσης EMX	2.95	0.95	3.01	0.69	4.00		

Σημείωση: N=143, *p < .05

Αναφορικά με την εργασιακή κατάσταση, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα όπως αυτά φαίνονται στον πίνακα δέκα, ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω εργασιακής κατάστασης [F(5,137)= 2.32, p=.047]. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων πολλαπλών συγκρίσεων Tukey, δεν διαφάνηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις διάφορες εργασιακές καταστάσεις. Επομένως, αν και υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω εργασιακής κατάστασης, οι διαφορές αυτές δεν είναι αρκετά μεγάλες ώστε να αναδειχθούν επιμέρους διαφορές σε συγκεκριμένες εργασιακές καταστάσεις.

Πίνακας 10

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εργασιακή Κατάσταση

Μεταβλητές	Δημόσιος Τομέας		Ιδιωτικός Τομέας		Αυτοαπασχολούμενος/Επιχειρηματίας		Άνεργος/η		Φοιτητής/τρια		Συνταξιούχοι		F (5, 137)	p
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
	Πρόθεση Χρήσης EMX	2.74	1.08	3.08	0.77	3.41	0.14	3.30	0.59	3.40	0.47	2.67		

Σημείωση: N=143, *p < .05

Αναφορικά με το καθαρό μηνιαίο εισόδημα, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα, τα οποία παρουσιάζονται στον πίνακα 11, ανέδειξαν ότι δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω καθαρού μηνιαίου εισοδήματος [F(4,138)= 2.08, p=.086]. Συνεπώς, το καθαρό μηνιαίο εισόδημα των συμμετεχόντων, δεν επηρεάζει την πρόθεσή τους να χρησιμοποιήσουν τις EMX.

Πίνακας 11*Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για το Καθαρό Μηνιαίο Εισόδημα*

Μεταβλητές	Κάτω από €1000		€1001-2000		€2001-3000		€3001-4000		Άνω των €4000		F (4, 138)	p
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης EMX	3.12	0.27	3.18	0.83	3.15	0.85	2.54	0.88	3.29	0.82	2.32	.086

Σημείωση: N=143, *p < .05

Αναφορικά με την προηγούμενη εμπειρία με επενδύσεις, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 12, ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω προηγούμενης εμπειρίας με επενδύσεις [F(2,140)= 3.98, p=.021]. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων πολλαπλών συγκρίσεων Tukey, διαφάνηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους συμμετέχοντες που έχουν προηγούμενη εμπειρία με παραδοσιακές επενδύσεις και σε αυτούς που έχουν προηγούμενη εμπειρία επενδύσεων σε εναλλακτικές πλατφόρμες (p=.015) και ανάμεσα στους συμμετέχοντες που έχουν προηγούμενη εμπειρία επενδύσεων σε εναλλακτικές πλατφόρμες και αυτούς που δεν έχουν καθόλου εμπειρία με επενδύσεις (p=.040). Από τους μέσους όρους, διαφαίνεται ότι, τα άτομα με προηγούμενη εμπειρία επενδύσεων σε εναλλακτικές πλατφόρμες κατέχουν υψηλότερη πρόθεση να συμμετέχουν ξανά σε εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης από ότι οι υπόλοιποι συμμετέχοντες.

Πίνακας 12*Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εμπειρία με Επενδύσεις*

Μεταβλητές	Παραδοσιακές Επενδύσεις		Εναλλακτικές Επενδύσεις		Καθόλου εμπειρία		F(2, 140)	p
	M	SD	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης των EMX	2.99	0.84	3.83	0.64	3.12	0.75	3.98	.021*

Σημείωση: N=143, *p < .05

Αναφορικά με την προηγούμενη εμπειρία επενδύσεων σε εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης, τα αποτελέσματα της ανάλυσης Ανονα, τα οποία αναφέρονται στον πίνακα 13, ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές [F(2,140)= 3.25, p=.042]. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων πολλαπλών συγκρίσεων Tukey, δεν διαφάνηκαν

στατιστικά σημαντικές διαφορές σε συγκεκριμένες ομάδες, γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχουν διαφορές ωστόσο δεν είναι αρκετά μεγάλες έτσι ώστε να είναι εμφανή.

Πίνακας 13

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων Ανονα για την Εμπειρία Επενδύσεων σε Εναλλακτικές Πλατφόρμες Χρηματοδότησης

Μεταβλητές	Συμμετοχή σε επενδύσεις		Γνωρίζουν αλλά δεν συμμετείχαν		Καθόλου εμπειρία		F(2, 140)	p
	M	SD	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης των EMX	3.75	0.96	3.27	0.64	3.00	0.85	3.25	.042*

Σημείωση: N=143, *p < .05

5.5. Αποτελέσματα Ερευνητικού Ερωτήματος Πέντε

Τέλος, για την απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος πέντε, διενεργήθηκε ανάλυση t-test εξαρτημένων δειγμάτων, με σκοπό τη διερεύνηση διαφορών ανάμεσα στις εναλλακτικές και τις ΠΜΧ. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης, όπως αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα 14, ανέδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές [t(142)= 2.24, p=.026]. Από τους μέσους όρους, διαφαίνεται ότι οι EMX κατέχουν υψηλότερο μέσο όρο από ότι οι ΠΜΧ, εύρημα το οποίο υποδηλώνει ότι οι συμμετέχοντες δείχνουν μια αυξανόμενη προτίμηση προς τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι απορρίπτουν τις ΠΜΧ.

Πίνακας 14

Ανάλυση Σύγκρισης Μέσων Όρων T-test Επαναλαμβανόμενων Μετρήσεων για τις ΠΜΧ και EMX

Μεταβλητές	Παραδοσιακές		Εναλλακτικές		t(142)	p
	M	SD	M	SD		
Πρόθεση Χρήσης των EMX	3.05	0.54	3.05	0.62	2.24	.026*

Σημείωση: N=143, *p < .05

Κεφάλαιο 6: Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αποτελούσε η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των EMX, των Ελλήνων καθώς επίσης και η σύγκριση των αντιλήψεών τους για τις EMX και ΠΜΧ. Στο πιο κάτω μέρος της εργασίας, αναλύονται και ερμηνεύονται τα αποτελέσματα ανά ερευνητικό ερώτημα και υπόθεση.

6.1. Ερευνητικό Ερώτημα Ένα

Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο αφορούσε τη διερεύνηση του επιπέδου γνώσης και ενημέρωσης των Ελλήνων σχετικά με τις EMX, όπως το crowdfunding και το P2P, λαμβάνοντας υπόψη το μέσο όρο και την τυπική απόκλιση, τα αποτελέσματα ανέδειξαν ότι οι συμμετέχοντες ανέφεραν μέτριο επίπεδο γνώσης και ενημέρωσης. Αυτό υποδηλώνει ένα ουδέτερο βαθμό γνώσης και ενημέρωσης ως προς τις EMX μεταξύ του δείγματος. Το εύρημα αυτό, φαίνεται να συμφωνεί με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών που υποστηρίζουν ότι παρά την δημοτικότητα των EMX, η γνώση και ενημέρωση των ατόμων προς αυτή παραμένει σχετικά μειωμένη, γεγονός που μειώνει και την πιθανότητα χρήσης τους (Décaro-Santiago et al., 2022· Ghazali & Yasuoka, 2018· Sirma et al., 2019).

Αξίζουν να σημειωθούν επίσης και τα αποτελέσματα που προέκυψαν όταν λήφθηκαν υπόψη και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά. Ειδικότερα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες είχαν δηλώσει ότι δεν γνώριζαν και δεν είχαν πραγματική εμπειρία με τις EMX. Αυτό το εύρημα, υποδηλώνει ένα σαφές χάσμα μεταξύ της βασικής γνώσης και ενημέρωσης και της πραγματικής χρήσης/συμμετοχής στις EMX, το οποίο φαίνεται να είναι εμφανή και στα ευρήματα προηγούμενων ερευνών (Nguyen et al., 2023· Wahjono et al., 2019). Παράλληλα, αν και η πλειοψηφία του δείγματος αποτελείτο από νεαρούς ενήλικες (ηλικίες 18-39, 53.8%), όπου η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα θεωρείται περισσότερο ψηφιακά εγγράμματοι (Lim et al., 2023· Septiani et al., 2020), πάνω από το 60% των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι δεν έχουν γνώση ή προηγούμενη εμπειρία με τις EMX, γεγονός που υποδηλώνει ότι από μόνη της η ηλικία δεν μπορεί να προβλέψει το επίπεδο γνώσης και ενημέρωσης των ατόμων για τις EMX (Asriyani & Johan, 2023· Bernardino & Santos, 2020). Συνεπώς, ενισχύεται η άποψη ότι άλλοι παράγοντες (π.χ. εμπιστοσύνη, ρίσκο κ.α.) ίσως επηρεάζουν περαιτέρω την ενημέρωση και γνώση των ατόμων (Asriyani & Johan, 2023· Bernardino & Santos, 2020).

Επομένως, σύμφωνα με τα ανωτέρω, γίνεται αντιληπτό ότι χρειάζονται πιο στοχευμένες εκπαιδεύσεις περί των EMX, οι οποίες θα έχουν ως στόχο την ενίσχυση της γνώσης και ενημέρωσης των ατόμων για τις EMX, με απώτερο σκοπό την γεφύρωση του χάσματος μεταξύ δυνητικών χρηστών και αναδυόμενων EMX (Nguyen et al., 2023· Um, 2024).

6.2. Ερευνητικό Ερώτημα Δύο

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα και την πρώτη ερευνητική υπόθεση, τα οποία αφορούσαν τη διερεύνηση της σχέσης των υπό μελέτη μεταβλητών και της πρόθεσης

χρήσης των EMX, αυτά φαίνεται να υποστηρίζονται πλήρως. Ειδικότερα, τα αποτελέσματα των αναλύσεων συσχέτισης, ανέδειξαν ότι η γνώση και ενημέρωση, η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, η εμπιστοσύνη και η κοινωνική επιρροή συσχετίζονται θετικά με την πρόθεση χρήσης των EMX. Εν αντιθέσει, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο βρέθηκε ότι συσχετίζεται αρνητικά με την πρόθεση χρήσης των EMX. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με τη σχετική βιβλιογραφία (Alrasyid et al., 2023· Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Chen et al., 2015· Dawood et al., 2023).

Πιο αναλυτικά ως προς τη γνώση και ενημέρωση περί EMX, διαφάνηκε ότι η μεγαλύτερη έκθεση σε πληροφορίες για τις πλατφόρμες αυτές, μειώνουν την αβεβαιότητα και προάγουν μια πιο ανοικτή στάση και αποδοχή προς αυτές. Καθώς οι EMX διαφέρουν σε σημαντικό βαθμό από τις ΠΜΧ, η επαρκής εκπαίδευση, γνώση και ενημέρωση των ατόμων καθίσταται κρίσιμη για τον μετριασμό των αρνητικών απόψεων/στάσεων και την προώθηση της εμπιστοσύνης (Dawood et al., 2023· Moysidou & Hausberg, 2020). Αναφορικά με την αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, όπως αναφέρεται και στο TAM, η αντιληπτή χρησιμότητα επηρεάζει άμεσα την προθυμία των ατόμων να υιοθετήσουν και χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες (Davis, 1989). Στο πλαίσιο των EMX, τα άτομα που αντιλαμβάνονται αυτές τις πλατφόρμες ως αποτελεσματικά εργαλεία για την επίτευξη χρηματοοικονομικών στόχων είναι πιο πιθανό να επιδείξουν ευνοϊκή πρόθεση χρήσης (Chen et al., 2015· Irawan & Maupa, 2025).

Αναφορικά με την εμπιστοσύνη, αρκετές μελέτες βρήκαν ότι η εμπιστοσύνη συσχετίζεται θετικά με την πρόθεση χρήσης των EMX (Alrasyid et al., 2023· Lim et al., 2023· Wang et al., 2015). Έχει υποστηριχθεί ότι, η εμπιστοσύνη λειτουργεί ως ένας ψυχολογικός μηχανισμός που μειώνει την αβεβαιότητα και διευκολύνει τη λήψη αποφάσεων σε περιβάλλοντα όπου ενδέχεται να απουσιάζουν οι παραδοσιακοί χρηματοοικονομικοί μεσάζοντες ή οι θεσμικές διασφαλίσεις (Featherman & Pavlou, 2003· Gefen et al., 2003· McKnight et al., 2002). Στο πλαίσιο των EMX, τα άτομα συχνά καλούνται να εμπιστευτούν όχι μόνο την ίδια την πλατφόρμα, αλλά και άλλους χρήστες, είτε πρόκειται για επενδυτές, δανειολήπτες ή επιχειρηματίες, καθώς και την ευρύτερη ρυθμιστική και τεχνολογική υποδομή που διέπει αυτές τις πλατφόρμες (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021· Moysidou & Hausberg, 2020· Hasan et al., 2022· Saraswati et al., 2024). Όσον αφορά τον Ελληνικό πληθυσμό, το αποτέλεσμα αυτό είναι αρκετά σημαντικό, αφού η θεσμική αστάθεια και οι περιορισμοί των ΠΜΧ κατά την περίοδο της κρίσης, ενδέχεται να αύξησαν την πρόθεση χρήσης των EMX.

Εν αντιθέσει, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αναδείχθηκε ως σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας στην πρόθεση χρήσης των EMX, το οποίο συνάδει με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021·Kim & Hall, 2021·Khuc et al., 2025). Στο αντιλαμβανόμενο ρίσκο, πιθανόν να συμπεριλαμβάνονται η έλλειψη εγγυήσεων και νομοθετικών πλαισίων, η διαφάνεια των πλατφορμών, ο φόβος απάτης και η πιθανή αποτυχία (Chen et al., 2015·Dawood et al., 2023·Klein et al., 2023).

Αναφορικά με την κοινωνική επιρροή, το εύρημα της παρούσας μελέτης ότι η κοινωνική επιρροή συσχετίζεται θετικά με την πρόθεση χρήσης των EMX, υποστηρίζεται από προηγούμενες μελέτες, οι οποίες υποστηρίζουν ότι όταν το άτομο αντιλαμβάνεται πως οι σημαντικοί άλλοι τις υποστηρίζουν ή τις χρησιμοποιούν είναι πιθανόν να έχουν υψηλότερη πρόθεση χρήσης τους (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021·Lam et al., 2024·Utami & Soesetyo, 2023). Σε κολεκτιβιστικές κουλτούρες όπως η ελληνική, οι απόψεις των συνομηλίκων και των μελών της οικογένειας μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των EMX (Lim et al., 2023).

6.3. Ερευνητικό Ερώτημα Τρία

Το ερευνητικό ερώτημα τρία, αφορούσε τη διερεύνηση των παραγόντων που προβλέπουν την πρόθεση χρήσης των EMX. Για το ερώτημα αυτό, είχε αναπτυχθεί η δεύτερη ερευνητική υπόθεση σύμφωνα με την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία. Η δεύτερη ερευνητική υπόθεση, φαίνεται να υποστηρίζεται εν μέρη, αφού βρέθηκε ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο και το μορφωτικό επίπεδο προέβλεπαν αρνητικά την πρόθεση χρήσης των EMX ενώ η γνώση και ενημέρωση, η κοινωνική επιρροή, η κατοχή MME και η εργασιακή κατάσταση προέβλεπαν θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX.

Το αντιλαμβανόμενο ρίσκο, αναδείχθηκε ως ο πιο ισχυρός αρνητικός παράγοντας πρόβλεψης, επιβεβαιώνοντας προηγούμενα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας που υπογραμμίζουν τον κρίσιμο ρόλο των κινδύνων στη λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων, ειδικά σε περιβάλλοντα FinTech (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021·Dawood et al., 2023·Yang & Lee, 2016). Στο ελληνικό πλαίσιο, αυτό το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Η ιστορική χρηματοοικονομική αστάθεια, η δυσπιστία προς τους θεσμούς και η σχετικά χαμηλή διείσδυση των FinTech ενδέχεται να επιδεινώνουν την αντίληψη των ατόμων για τον κίνδυνο όσον αφορά το Crowdfunding ή το P2P (Khuc et al., 2025·Wang & Kim, 2017). Ακόμη και αν οι πλατφόρμες είναι λειτουργικά αποδοτικές, η έλλειψη ισχυρής ρύθμισης ή εγγυήσεων μπορεί να αποθαρρύνει τη χρήση τους. Όπως υποδηλώνουν άλλες μελέτες, η

αντίληψη του κινδύνου συχνά περιλαμβάνει ανησυχίες σχετικά με τη διαφάνεια, την απάτη ή την αποτυχία της πλατφόρμας, ζητήματα που είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε αγορές με χαμηλά πρότυπα προστασίας των καταναλωτών (Chen et al., 2015· Klein et al., 2023).

Το μορφωτικό επίπεδο προέβλεπε αρνητικά την πρόθεση χρήσης των EMX και πιο συγκεκριμένα τα άτομα που είχαν μορφωτικό επίπεδο Λυκείου/Τεχνικής σχολής και Πανεπιστημίου, είχαν λιγότερη πρόθεση να συμμετέχουν στις EMX. Ίσως το εύρημα αυτό, να υποδηλώνει αυξημένη ευαισθησία στον αντιλαμβανόμενο κίνδυνο ή ισχυρότερη προτίμηση για τις ΠΜΧ (Solarz & Adamek, 2023).

Η κοινωνική επιρροή από την άλλη, προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, εύρημα το οποίο συνάδει και με τη TPB (Ajzen, 1991), η οποία τονίζει τη σημασία των υποκειμενικών κανόνων και της έκθεσης σε πληροφορίες στην πρόθεση συμπεριφοράς. Σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, που συχνά χαρακτηρίζεται ως κολεκτιβιστική, οι συστάσεις από ομότιμους, τα επαγγελματικά δίκτυα και η κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης μπορεί να διαμορφώσουν σημαντικά τη χρηματοοικονομική συμπεριφορά ενός ατόμου (Lim et al., 2023).

Ομοίως, η γνώση και ενημέρωση προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, εύρημα το οποίο υποδηλώνει ότι η γνώση και η ενημέρωση ως προς τη λειτουργία των πλατφορμών μειώνει την αβεβαιότητα και ενισχύει την πρόθεση χρήσης. Τα άτομα που γνωρίζουν καλύτερα τον τρόπο λειτουργίας των πλατφορμών είναι πιθανότερο να τις θεωρούν προσβάσιμες και βιώσιμες αντισταθμίζοντας τους αντιλαμβανόμενους κινδύνους (Alharbey & Van Hemmen, 2021· Barus, 2020· Bernardino & Santos, 2020· De León & Mora, 2017).

Επιπλέον, η εργασιακή κατάσταση προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, με τους αυτό-απασχολούμενους και τους φοιτητές να δηλώνουν υψηλότερα επίπεδα πρόθεσης χρήσης. Σύμφωνα με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών, οι επιχειρηματίες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες συχνά αναζητούν εναλλακτικά κανάλια κεφαλαίου, ιδίως όταν η τραπεζική πίστωση είναι περιορισμένη ή εμπεριέχει αρκετή γραφειοκρατία (Bernardino & Santos, 2020). Ομοίως, οι φοιτητές μπορεί να είναι πιο ανοιχτοί στο να πειραματιστούν με τις EMX λόγω της τεχνολογικής τους ευχέρειας και της μικρότερης δέσμευσής τους στις ΠΜΧ (Febrianti & Darma, 2023).

Επιπρόσθετα, η κατοχή ΜΜΕ προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, εύρημα που ίσως υποδηλώνει ένα αυξημένο ενδιαφέρον προς άλλες μορφές χρηματοδότησης

από την παραδοσιακή. Οι ιδιοκτήτες MME ίσως να μην μπορούν να λάβουν δάνεια από τις ΠΜΧ λόγω περιορισμών, αυξημένων επιτοκίων κ.α. με συνέπεια να στρέφονται προς τις EMX (Alrasyid et al., 2023).

6.4. Ερευνητικό Ερώτημα Τέσσερα

Το ερευνητικό ερώτημα τέσσερα, αφορούσε τη διερεύνηση διαφορών που προκύπτουν στην πρόθεση χρήσης των EMX, λόγω δημογραφικών παραγόντων. Για το ερώτημα αυτό, είχε αναπτυχθεί η τρίτη ερευνητική υπόθεση, η οποία βασίστηκε στα ευρήματα προηγούμενων ερευνών. Ως προς την τρίτη ερευνητική υπόθεση, αυτή φαίνεται να υποστηρίζεται εν μέρη, αφού βρέθηκε ότι προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω ηλικία, μορφωτικού επιπέδου, εργασιακής κατάστασης, εμπειρίας με επενδύσεις και εμπειρίας με τις EMX. Ωστόσο, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω φύλου, κατοχής MME και μηνιαίου εισοδήματος.

Ειδικότερα ως προς το φύλο, τα ευρήματα της μελέτης, φαίνεται να συμφωνούν με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών που υποστηρίζουν ότι το φύλο δεν αποτελεί παράγοντα επιρροής της πρόθεσης χρήσης των EMX, ιδιαίτερα σε πληθυσμούς όπου υπάρχουν υψηλότερα επίπεδα γνώσης και χρήσης της τεχνολογίας (Baah-Perprah, 2023` Lim et al., 2023).

Ομοίως, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω κατοχής MME, αν και θα ανέμενε κανείς οι ιδιοκτήτες MME να επιδείξουν μεγαλύτερη πρόθεση χρήσης των EMX λόγω ίσως της περιορισμένης πρόσβασης τους στις ΠΜΧ. Το εύρημα της παρούσας μελέτης, φαίνεται να συγκλίνει με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών, τα οποία υποστηρίζουν ότι ίσως οι ιδιοκτήτες MME συχνά δεν γνωρίζουν και δεν είναι ενημερωμένοι για τις EMX (Bernardino & Santos, 2020` Kim & Hall, 2021). Παράλληλα, άλλες μελέτες αναφέρουν ότι ίσως το αντιλαμβανόμενο ρίσκο και κίνδυνοι να αποθαρρύνουν τους ιδιοκτήτες MME να εμπλακούν με τις EMX (Purnama et al., 2023` Shrestha et al., 2023).

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι η μη εύρεση στατιστικά σημαντικών διαφορών μπορεί επίσης να υποδηλώνει ότι η πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX υπερβαίνει το επιχειρηματικό καθεστώς. Ειδικότερα, οι EMX, προσελκύουν όλο και περισσότερο ένα ευρύ φάσμα ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και ατόμων που δεν κατέχουν MME. Συνεπώς, το εύρημα αυτό ίσως να υποδηλώνει ότι υπάρχει μια κρίσιμη «δεξαμενή» δυνητικών χρηστών, οι οποίοι είναι περισσότερο θετικοί απέναντι στις EMX (Khizar & Siddiqui, 2021` Lim et al., 2023).

Επίσης, δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω μηνιαίου εισοδήματος. Το εύρημα αυτό φαίνεται έρχεται σε αντίθεση με τα ευρήματα των ερευνών των Klein και συνεργατών (2023) καθώς και των Kim και Hall (2021), οι οποίοι βρήκαν ότι τα άτομα με υψηλότερο εισόδημα είναι πιο πιθανόν να συμμετέχουν στις EMX λόγω μεγαλύτερης οικονομικής ασφάλειας. Ωστόσο, ορισμένοι ερευνητές όπως των Dawood και συνεργατών (2023), Shrestha και συνεργατών (2023) καθώς και των Yang και Lee (2016), υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή στις EMX, δεν απαιτεί υψηλό εισόδημα πρόσβασης, σε αντίθεση με τις ΠΜΧ, όπου απαιτείται σημαντικό κεφάλαιο, γεγονός που υποδηλώνει ότι όλα τα άτομα ανεξαρτήτως εισοδήματος μπορούν να συμμετέχουν σε αυτές. Ακόμη, άλλοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η μη ύπαρξη στατιστικά σημαντικών διαφορών λόγω εισοδήματος, μπορεί να υποδηλώνει ότι η πρόθεση χρήσης ίσως επηρεάζεται περισσότερο από άλλους παράγοντες, όπως λόγω χάρη η εμπιστοσύνη, το αντιλαμβανόμενο ρίσκο κ.α., παρά το εισόδημα (Shrestha et al., 2023· Wang & Kim, 2017). Συνεπώς, υπό το πρίσμα αυτό, ίσως οι EMX να είναι ελκυστικές σε ένα ευρύ κοινωνικοοικονομικό φάσμα, και όχι μόνο στα υψηλά εισοδηματικά στρώματα, ενισχύοντας τον ρόλο τους ως εργαλείο χωρίς αποκλεισμούς.

Επομένως, είναι σημαντικό να αναπτυχθούν στοχευμένες στρατηγικές marketing καθώς επίσης και συνεργασίες με επαγγελματικούς φορείς, με στόχο την ενημέρωση και εκπαίδευση των ατόμων στις EMX, έτσι ώστε να μειωθούν τα αντιλαμβανόμενα εμπόδια και να ενθαρρυνθούν οι ιδιοκτήτες ΜΜΕ και ο γενικός πληθυσμός να συμμετέχουν στις πλατφόρμες αυτές (Adamska & Mrzyglód, 2025· Baber & Fanea-Ivanovici, 2021). Παράλληλα, μέσω τέτοιων στρατηγικών marketing αλλά και εκπαίδευσης, θα αυξηθεί η διαφάνεια των πλατφορμών και θα ήταν καλό να παρουσιαστούν επιτυχημένες περιπτώσεις ΜΜΕ και ατόμων που χρησιμοποίησαν τις EMX, με απώτερο σκοπό την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της πρόθεσης χρήσης προς αυτές (Moysidou & Hausberg, 2020· Wang et al., 2015).

Ακόμη, ως προς την επιρροή της ηλικίας, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους νεαρούς ενήλικες και τους μεσήλικες, με τους νεαρούς ενήλικες να δηλώνουν περισσότερη πρόθεση χρήσης των EMX. Το εύρημα αυτό συνάδει με τα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας, η οποία υποστηρίζει ότι οι πιο νεαροί σε ηλικία είναι πιο εξοικειωμένοι με την τεχνολογία (Alrasyid et al., 2023· Lim et al., 2023). Παράλληλα, σύμφωνα με τους Khizar και Siddiqui, (2021), τα νεαρά σε ηλικία άτομα, αισθάνονται πιο

άνετα να συμμετέχουν σε πλατφόρμες P2P δανεισμού, ακόμη και όταν δεν υπάρχουν οι παραδοσιακές θεσμικές εγγυήσεις.

Ως προς το μορφωτικό επίπεδο, τα αποτελέσματα της μελέτης ανέδειξαν ότι τα άτομα με διδακτορικό είχαν υψηλότερα επίπεδα πρόθεσης χρήσης των EMX σε σύγκριση με τα άτομα που έχουν μορφωτικό επίπεδο Λυκείου/Τεχνικής σχολής και Πανεπιστημίου. Το εύρημα αυτό, υποδηλώνει ότι ίσως τα άτομα με ανώτερο μορφωτικό επίπεδο, κατέχουν μεγαλύτερη χρηματοοικονομική κατάρτιση και καλύτερη γνώση των καινοτόμων μορφών χρηματοδότησης, ένα εύρημα το οποίο επιβεβαιώνεται και από προηγούμενες μελέτες (Hasan et al., 2022·Wang et al., 2015).

Ως προς την εργασιακή κατάσταση, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω εργασιακής κατάστασης, αλλά τα αποτελέσματα των πολλαπλών αναλύσεων δεν εντόπισαν συγκεκριμένες διαφορές ανάμεσα στις κατηγορίες της εργασιακής κατάστασης. Αυτό το εύρημα, ίσως υποδηλώνει ότι η εργασιακή κατάσταση μπορεί να επηρεάζει την πρόθεση χρήσης των EMX, όχι όμως με τρόπο που να διαφοροποιείται μεταξύ συγκεκριμένων κατηγοριών. Μια πιθανή εξήγηση μπορεί να είναι ότι, άλλοι παράγοντες που συνδέονται με την εργασιακή κατάσταση, όπως λόγου χάρη η εισοδηματική σταθερότητα, η γνώση και η έκθεση στις EMX, επηρεάζουν πιο άμεσα την πρόθεση χρήσης τους, από ότι η εργασιακή κατάσταση από μόνη της (Lim et al.,2023).

Ως προς την εμπειρία σε επενδύσεις, τα ευρήματα της μελέτης ανέδειξαν ότι τα άτομα με προηγούμενη εμπειρία στις EMX ανέφεραν υψηλότερα επίπεδα πρόθεσης χρήσης τους από ότι τα άτομα που έχουν εμπειρία επενδύσεων σε ΠΜΧ ή τα άτομα που δεν έχουν καθόλου εμπειρία. Αυτό το εύρημα συνάδει με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών (Chen et al., 2015·Shrestha et al., 2023·Wijaya et al., 2025). Ομοίως, τα ευρήματα της μελέτης, ανέδειξαν ότι η προηγούμενη εμπειρία με τις EMX επηρεάζει την πρόθεση χρήσης, αν και δεν αναδείχθηκαν συγκεκριμένες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις ομάδες (εμπειρία επενδύσεων στις EMX, παθητική γνώση αλλά όχι συμμετοχή, καμία εμπειρία). Αυτό το εύρημα συνάδει με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών (Nguyen et al., 2023·Wahjono et al., 2019).

Σύμφωνα με τους ερευνητές, τα άτομα με εμπειρία επένδυσης, ιδιαίτερα τα άτομα με εμπειρία επένδυσης στις EMX, τείνουν να αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης, αντιληπτών οφελών και μειωμένα επίπεδα αντιλαμβανόμενου ρίσκου/κινδύνου, λόγω της

γνώσης που κατέχουν περί επενδύσεων (Chen et al., 2015·Lim et al., 2023·Shrestha et al., 2023·Wijaya et al., 2025). Σύμφωνα και με τους Nguyen και συνεργάτες (2023) καθώς επίσης και τους Wahjono και συνεργάτες (2019), ακόμη και η παθητική έκθεση στις EMX (π.χ. το να ακούσει ή να έχει κάποιος επισκεφθεί μια τέτοια πλατφόρμα), μπορεί να μειώσει την αβεβαιότητα και να ενισχύσει τη θετική στάση προς αυτές.

6.4. Ερευνητικό Ερώτημα Πέντε

Αναφορικά με το ερευνητικό ερώτημα πέντε, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς την προτίμηση των συμμετεχόντων ανάμεσα στις EMX και ΠΜΧ, με τους συμμετέχοντες να υποδεικνύουν υψηλότερη προτίμηση προς τις EMX. Το αποτέλεσμα αυτό συνάδει με την προηγούμενη βιβλιογραφία (Chen et al., 2015·Dawood et al., 2023), η οποία τονίζει ότι μέσω των EMX υπάρχει πιο γρήγορη λήψη δανείων/κεφαλαίων χωρίς γραφειοκρατία και περιορισμούς (Bruton et al., 2015·Wang & Kim, 2017). Το ανωτέρω εύρημα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και υπό το πρίσμα των δημογραφικών χαρακτηριστικών, αφού οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν νεαροί ενήλικες. Σύμφωνα με την προϋπάρχουσα βιβλιογραφία, τα νεαρά άτομα λόγω περισσότερης γνώσης, τείνουν να προτιμούν τις EMX (Chen et al., 2015·Dawood et al., 2023).

Το εύρημα αυτό, είναι αρκετά σημαντικό για τα δεδομένα της Ελλάδας, όπου η οικονομική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας και οι συναφείς περιορισμοί των ΠΜΧ (π.χ. έλεγχοι κεφαλαίων, περιορισμένη ρευστότητα), ενδέχεται να έχουν μειώσει την εμπιστοσύνη του πληθυσμού προς τις ΠΜΧ και να ενθάρρυνε την προτίμηση των EMX (Dawood et al., 2023·Shrestha et al., 2023). Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί ότι, η προτίμηση των συμμετεχόντων προς τις EMX δεν συνεπάγεται πλήρη απόρριψη των ΠΜΧ.

Από την πολιτική και στρατηγική οπτική, τα προαναφερόμενα ευρήματα τονίζουν την ανάγκη δημιουργίας στοχευμένων εκστρατειών ενημέρωσης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία θα ενημερώνουν το κοινό, ιδιαίτερα τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες και τις ομάδες με λιγότερες ψηφιακές γνώσεις, σχετικά με τη λειτουργία, την ασφάλεια και τα πιθανά οφέλη των EMX (Dawood et al., 2023·Shrestha et al., 2023). Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και η μείωση του αντιληπτού κινδύνου παραμένουν κρίσιμες για την ευρεία υιοθέτηση, ιδιαίτερα μεταξύ των πληθυσμών που αποκλείονται από τις ΠΜΧ (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021).

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας μελέτης, αποτελούσε η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των EMX, των Ελλήνων καθώς επίσης και η σύγκριση των αντιλήψεών τους για τις EMX και ΠΜΧ.

Τα ευρήματα της μελέτης, ανέδειξαν ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο αποτέλεσε τον πιο ισχυρό αρνητικό παράγοντα πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των EMX, ενισχύοντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία η οποία υποστηρίζει ότι το αντιλαμβανόμενο ρίσκο επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό, όταν η εμπιστοσύνη προς τους θεσμούς είναι μειωμένη (Featherman & Pavlou, 2003· Wang & Kim, 2017). Παράλληλα, βρέθηκε ότι η κοινωνική επιρροή αλλά και η γνώση και ενημέρωση σχετικά με τις EMX, ήταν σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης της πρόθεσης χρήσης των EMX. Τα ευρήματα αυτά, υποστηρίζουν περαιτέρω τη TPB (Ajzen, 1991) και τονίζουν το ρόλο της επιρροής των σημαντικών άλλων αλλά και της ορθής ενημέρωσης και πληροφόρησης στη διαμόρφωση της χρηματοοικονομικής συμπεριφοράς των ατόμων (Hasan et al., 2022· Wijaya et al., 2025).

Ενδιαφέρον αποτελεί και το εύρημα ότι η εμπιστοσύνη και η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα, δεν αναδείχθηκαν ως σημαντικοί προβλεπτικοί παράγοντες της πρόθεσης χρήσης των EMX. Αν και οι δύο αυτές μεταβλητές είναι αρκετά εδραιωμένες σε μοντέλα όπως το TAM (Davis, 1989), ίσως το εύρημα αυτό για τα Ελληνικά δεδομένα να υποδηλώνει το μειωμένο επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών προς τα ψηφιακά χρηματοοικονομικά οικοσυστήματα και την περιορισμένη εξοικείωση των ατόμων με αυτά. Επίσης, ίσως, οι EMX, να αποτελούν ακόμη αφηρημένες έννοιες στην Ελλάδα, όπου σε συνδυασμό με την εύθραυστη θεσμική αξιοπιστία, την πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση, να μειώνεται η αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα και εμπιστοσύνη (Lim et al., 2023).

Όπως αναδείχθηκε και σε προηγούμενες έρευνες, έτσι και σε αυτή, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά αποτέλεσαν σημαντικές μεταβλητές πρόβλεψης της χρήσης των EMX. Πιο συγκεκριμένα, τα άτομα που είχαν μορφωτικό επίπεδο Λυκείου/Τεχνικής σχολής και Πανεπιστημίου, είχαν λιγότερη πρόθεση να συμμετέχουν στις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης. Ίσως το εύρημα αυτό, να υποδηλώνει αυξημένη ευαισθησία στον αντιλαμβανόμενο κίνδυνο ή ισχυρότερη προτίμηση για τις ΠΜΧ (Solarz & Adamek, 2023). Επιπλέον, η εργασιακή κατάσταση προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, με τους αυτό-απασχολούμενους και τους φοιτητές να δηλώνουν υψηλότερα επίπεδα πρόθεσης χρήσης. Σύμφωνα με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών, οι επιχειρηματίες και οι

ελεύθεροι επαγγελματίες συχνά αναζητούν εναλλακτικά κανάλια κεφαλαίου, ιδίως όταν η τραπεζική πίστωση είναι περιορισμένη ή εμπεριέχει αρκετή γραφειοκρατία (Bernardino & Santos, 2020). Ομοίως, οι φοιτητές μπορεί να είναι πιο ανοιχτοί στο να πειραματιστούν με τις EMX λόγω της τεχνολογικής τους ευχέρειας και της μικρότερης δέσμευσής τους στις ΠΜΧ (Febrianti & Darma, 2023). Επιπρόσθετα, η κατοχή ΜΜΕ προέβλεπε θετικά την πρόθεση χρήσης των EMX, εύρημα που ίσως υποδηλώνει ένα αυξημένο ενδιαφέρον προς άλλες μορφές χρηματοδότησης από την παραδοσιακή. Οι ιδιοκτήτες ΜΜΕ ίσως να μην μπορούν να λάβουν δάνεια από τις ΠΜΧ λόγω περιορισμών, αυξημένων επιτοκίων κ.α. με συνέπεια να στρέφονται προς τις EMX (Alrasyid et al., 2023).

7.1. Θεωρητική και Πρακτική Συμβολή

Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης συμβάλλουν τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά. Ειδικότερα ως προς τη θεωρητική συμβολή των αποτελεσμάτων, τα ευρήματα της μελέτης επιβεβαιώνουν την εφαρμογή των θεωρητικών μοντέλων (TAM, TPB και Μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου), στην επεξήγηση της πρόθεσης χρήσης των EMX στην Ελλάδα, ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από οικονομική αστάθεια, πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και θεσμικό σκεπτικισμό (Ajzen, 1991· Davis, 1989· Featherman & Pavlou, 2003· Venkatesh et al., 2012). Παράλληλα, εμπλουτίζουν τη σχετική βιβλιογραφία, αφού προσφέρουν νέα δεδομένα που αφορούν την Ελλάδα.

Επίσης, τα ευρήματα της μελέτης συμβάλλουν και πρακτικά, αφού παρέχουν αρκετές πληροφορίες για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους προγραμματιστές χρηματοοικονομικής τεχνολογίας, τις ρυθμιστικές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη που στοχεύουν στην προώθηση της υιοθέτησης των EMX στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, δεδομένου του κεντρικού ρόλου του αντιλαμβανόμενου ρίσκου στην πρόθεση χρήσης των EMX, η οικοδόμηση εμπιστοσύνης των ατόμων αποτελεί υψίστης σημασίας. Οι ρυθμιστικές αρχές και οι πάροχοι πλατφορμών θα πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη και την σαφή ενημέρωση ισχυρών μηχανισμών για την προστασία των επενδυτών, την πρόληψη της απάτης και την επίλυση διαφορών. Προηγούμενες έρευνες τονίζουν ότι η εμπιστοσύνη στην ασφάλεια και τη διαφάνεια των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή των ατόμων, ιδιαίτερα σε περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου ή ανεπαρκούς ρύθμισης (Featherman & Pavlou, 2003· Wang & Kim, 2017· Ziegler et al., 2023). Η ενίσχυση της εποπτείας και η παροχή δημόσια διαθέσιμων μετρήσεων της απόδοσης των πλατφορμών μπορούν να μειώσουν την αβεβαιότητα και να καλλιεργήσουν μακροπρόθεσμη εμπιστοσύνη (European Commission, 2023).

Η θετική επίδραση της ενημέρωσης και γνώσης καθώς επίσης και της κοινωνικής επιρροής στην πρόθεση χρήσης των EMX, τονίζει την σημαντικότητα ενίσχυσης της χρηματοοικονομικής παιδείας. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως τα πανεπιστήμια και τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, θα πρέπει να ενσωματώσουν ενότητες σχετικά με τη χρηματοοικονομική τεχνολογία, το crowdfunding και το P2P στα προγράμματα σπουδών τους (Edward et al., 2023· El Talla et al., 2016). Ταυτόχρονα, οι εκστρατείες ενημέρωσης και η διάδοση βέλτιστων πρακτικών μέσω εμπορικών επιμελητηρίων ή ενώσεων MME μπορούν να βοηθήσουν στην καλύτερη ενημέρωση και να ενθαρρύνουν την υιοθέτησή τους (Edward et al., 2023· El Talla et al., 2016· Hasan et al., 2022· Wijaya et al., 2025). Αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν ιδιαίτερη επίδραση σε κοινωνίες όπου η ψηφιακή χρηματοοικονομική εκπαίδευση βρίσκεται ακόμη σε αρχικά επίπεδα.

Ακόμη, οι επιχειρηματίες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι ιδιοκτήτες MME έδειξαν μεγαλύτερη πρόθεση χρήσης των EMX. Αυτό υποδηλώνει ένα ανεκμετάλλευτο τμήμα της αγοράς. Οι δημόσιοι φορείς και οι εταιρείες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας μπορούν να αξιοποιήσουν αυτό το ενδιαφέρον μέσω στοχευμένης επικοινωνίας, συνεργασιών με δίκτυα MME και εξατομικευμένων υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες χρηματοοικονομικές ανάγκες αυτών των ομάδων (Baber & Fanea-Ivanovici, 2021). Οι EMX μπορούν να αποτελέσουν στρατηγικά εργαλεία για την αύξηση της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες μεταξύ καινοτόμων και αναπτυξιακών επιχειρήσεων.

Επιπλέον, είναι ενδιαφέρον ότι το επίπεδο εισοδήματος δεν διαφοροποίησε σημαντικά την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν τις EMX, υποδηλώνοντας ότι το δυναμικό υιοθέτησης τους υπάρχει σε όλα τα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία των οριζόντιων στρατηγικών προσέγγισης που τονίζουν την προσιτότητα, την προσβασιμότητα και την ενδυνάμωση των ατόμων (Lim et al., 2023). Οι εκστρατείες πρέπει να τονίσουν τον ρόλο των EMX στην προώθηση της χρηματοδότησης χωρίς αποκλεισμούς και της ψηφιακής συμμετοχής.

Αυτές οι πρακτικές επιπτώσεις ευθυγραμμίζονται με τις ευρύτερες πολιτικές στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της ατζέντας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, της προώθησης της ανθεκτικότητας των MME και της ενίσχυσης της χρηματοοικονομικής ένταξης, όπως περιγράφεται στο σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Commission, 2022). Μια συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ της κυβέρνησης, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών μπορεί να διασφαλίσει ότι

οι EMX θα συμβάλουν ουσιαστικά στον οικονομικό εκσυγχρονισμό και τη χρηματοοικονομική δημοκρατικοποίηση της χώρας.

7.2. Περιορισμοί Έρευνας και Μελλοντικές Προεκτάσεις

Η μελέτη αυτή, εμπεριέχει διάφορους περιορισμούς, οι οποίοι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, ως προς τους μεθοδολογικούς περιορισμούς, τα δεδομένα συλλέχθηκαν με ερωτηματολόγια αυτό-αναφοράς, που αυτό ίσως έκανε τους συμμετέχοντες να απαντήσουν ψευδώς ή να απάντησαν όπως θεώρησαν ότι θα αναμενόταν (Podsakoff et al., 2003). Επίσης, η μελέτη επικεντρώθηκε στη διερεύνηση της συμπεριφορικής πρόθεσης χρήσης των EMX και όχι στην πραγματική συμπεριφορά χρήσης τους, περιορίζοντας την προγνωστική εγκυρότητα των αποτελεσμάτων. Μελλοντικές έρευνες, θα ήταν καλό να χρησιμοποιήσουν διαχρονικό σχεδιασμό, με σκοπό την εύρεση πιο αξιόπιστων αποτελεσμάτων σχετικά με την πραγματική πρόθεση χρήσης των EMX με την πάροδο του χρόνου (Ajzen, 1991).

Ακόμη, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος δειγματοληψίας χιονοστιβάδας, η οποία αν και είναι αρκετά χρήσιμη για την εύρεση συμμετεχόντων, δεν εξασφαλίζει την γενικευσιμότητα και αντιπροσωπευτικότητα των αποτελεσμάτων (Etikan et al., 2016· Naderifar et al., 2017). Ως εκ τούτου, τα ευρήματα ενδέχεται να μην μπορούν να γενικευτούν στον ευρύτερο ελληνικό πληθυσμό. Παράλληλα, το δείγμα της μελέτης ήταν ανομοιογενές (πρακτικός περιορισμός), διότι υπήρχαν περισσότεροι νεαροί ενήλικες και φοιτητές, γεγονός που περιορίζει την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την πρόθεση χρήσης των EMX σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, ιδιαίτερα σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, τα οποία ενδέχεται να αντιλαμβάνονται τα εργαλεία FinTech με διαφορετικό τρόπο (Vaportzis et al., 2017).

Επιπρόσθετα, υπάρχουν και εννοιολογικοί περιορισμοί και πιο συγκεκριμένα, αν και στη μελέτη χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια τα οποία ήταν βασισμένα στα θεωρητικά μοντέλα (TAM, TPB και Μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου) και είχαν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες μελέτες (Adamska & Mrzygłód, 2025· Bernardino & Santos, 2020· Khan et al., 2023· Lim et al., 2023· Sisilia et al., 2024· Um, 2024), αυτά δεν ήταν σταθμισμένα και προσαρμοσμένα στην ελληνική γλώσσα. Αν και η αξιοπιστία των εργαλείων-ερωτήσεων ήταν καλή, η απουσία σταθμισμένων, έγκυρων και προσαρμοσμένων εργαλείων ενδέχεται να επέφερε σφάλμα μέτρησης. Συνεπώς, καθίσταται αναγκαία η ανάπτυξη και η ψυχομετρική επικύρωση εργαλείων ειδικά προσαρμοσμένων στον Ελληνικό πληθυσμό, προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα μελλοντικών ερευνών.

Επομένως προτείνετε όπως, διεξαχθούν στο μέλλον διαχρονικές μελέτες με σκοπό την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη σταθερότητα ή και εξέλιξη των στάσεων των ατόμων σχετικά με την πρόθεση χρήσης των EMX με την πάροδο του χρόνου (Ployhart & Vandenberg, 2010· Venkatesh et al., 2003). Επιπλέον, θα ήταν καλό να διεξαχθούν ποιοτικές μελέτες, με συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης, οι οποίες θα βοηθήσουν στην περαιτέρω διερεύνηση των αφηγήσεων των ατόμων σχετικά με την εμπιστοσύνη, τον αντιλαμβανόμενο κίνδυνο και την πρόθεση χρήσης των EMX (Creswell & Poth, 2018). Παράλληλα, θα ήταν αρκετά χρήσιμο όπως πραγματοποιηθούν συγκριτικές μελέτες με άλλα κράτη μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης, έτσι ώστε να διερευνηθεί συγκριτικά η πρόθεση χρήσης των EMX με σκοπό την περαιτέρω παροχή πληροφοριών για τους διαρθρωτικούς θεσμούς (Claessens et al., 2018). Επιπρόσθετα, θα ήταν καλό να αναπτυχθούν σταθμισμένα εργαλεία διερεύνησης των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των EMX, προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα μελλοντικών ερευνών. Τέλος, μελλοντικές έρευνες θα ήταν καλό να εστιαστούν στην ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης για τις EMX, έτσι ώστε να ενημερωθούν κατάλληλα τα άτομα για αυτές (Hasan et al., 2022· Wijaya et al., 2025).

Κεφάλαιο 8: Επίλογος

Σκοπός της παρούσας εργασίας, αποτελούσε η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης των εναλλακτικών πλατφορμών χρηματοδότησης, των Ελλήνων καθώς επίσης και η σύγκριση των αντιλήψεών τους για τις EMX με τις ΠΜΧ, υπό το πρίσμα τριών θεωρητικών μοντέλων, το TAM, τη TPB και το Μοντέλο Εμπιστοσύνης-Κινδύνου (Ajzen, 1991· Davis, 1989· Featherman & Pavlou, 2003).

Συνολικά, τα ευρήματα της μελέτης δείχνουν ότι η πρόθεση χρήσης των EMX διαμορφώνεται από μια πολύπλοκη αλληλεπίδραση γνωστικών, κοινωνικών και θεσμικών παραγόντων. Ο αντιληπτός κίνδυνος αναδείχθηκε ως ο σημαντικότερος ανασταλτικός παράγοντας, υπογραμμίζοντας τις επίμονες ανησυχίες σχετικά με την οικονομική ασφάλεια, τη διαφάνεια των πλατφορμών και τις ρυθμιστικές διασφαλίσεις. Αντίθετα, η γνώση και η ενημέρωση, μαζί με την κοινωνική επιρροή, διαπιστώθηκε ότι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση θετικής πρόθεσης χρήσης των EMX. Αυτά τα αποτελέσματα ανταποκρίνονται άμεσα στους αρχικούς στόχους της έρευνας και υπογραμμίζουν τη σημασία της θεσμικής εμπιστοσύνης, της χρηματοοικονομικής παιδείας και των κοινωνικών κανόνων σε τεχνολογικά καθοδηγούμενα χρηματοοικονομικά περιβάλλοντα (Ajzen, 1991· Hasan et al., 2022· Wang & Kim, 2017).

Η παρούσα μελέτη συμβάλλει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία, επεκτείνοντας την εφαρμογή των μοντέλων/θεωριών σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από οικονομική αστάθεια, σχετικά χαμηλή εμπιστοσύνη στους θεσμούς και περιορισμένη διάδοση των FinTech. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, σε τέτοια περιβάλλοντα, ο αντιληπτός κίνδυνος μπορεί να υπερτερεί της αντιληπτής χρησιμότητας και της εμπιστοσύνης ως άμεσων προγνωστικών παραγόντων της συμπεριφορικής πρόθεσης, προσφέροντας μια λεπτή προοπτική που εμπλουτίζει τις τρέχουσες θεωρητικές συζητήσεις σχετικά με την υιοθέτηση εναλλακτικών χρηματοοικονομικών μέσων (Chen et al., 2015; Ziegler et al., 2023).

Σε ευρύτερο επίπεδο, τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για συνεκτικά ρυθμιστικά πλαίσια, στοχευμένες εκπαιδεύσεις και μηχανισμούς οικοδόμησης εμπιστοσύνης για την ενίσχυση της υιοθέτησης των EMX. Η μείωση της αβεβαιότητας φαίνεται να αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για την ενίσχυση της συμμετοχής των χρηστών και την προώθηση της χρηματοοικονομικής ένταξης, ιδίως μεταξύ των πληθυσμιακών ομάδων που δεν εξυπηρετούνται επαρκώς από τα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (Claessens et al., 2018; Hasan et al., 2022).

Συμπερασματικά, η παρούσα μελέτη παρέχει μια ολοκληρωμένη κατανόηση των καθοριστικών παραγόντων της υιοθέτησης EMX στην Ελλάδα και προσφέρει μια σταθερή εμπειρική βάση για μελλοντική ακαδημαϊκή έρευνα και παρεμβάσεις με προσανατολισμό στην πολιτική. Συνδέοντας τις συμπεριφορικές προθέσεις σε ατομικό επίπεδο με ευρύτερες θεσμικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, η παρούσα διατριβή συμβάλλει στον συνεχιζόμενο διάλογο σχετικά με τον ρόλο των EMX στα σύγχρονα χρηματοοικονομικά οικοσυστήματα.

Βιβλιογραφία:

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία:

Γναρδέλλης, Χ. (2019). *Εφαρμοσμένη Στατιστική*. Εκδόσεις Παπαζήση.

Μερκούρης, Β.Α. (2008). *Μεθοδολογία Νοσηλευτικής Έρευνας*. Εκδόσεις Έλλην.

Μιλτιάδης, Χ., & Θεοδωράτου, Μ. (2022). Θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς
Συνοπτική περιγραφή και πρακτική εφαρμογή σε επίπεδο πολιτικών υγείας. *Archives
of Hellenic Medicine/Arheia Ellenikes Iatrikes*, 39(5).

Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Εκδόσεις Gutenberg.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:

Abbasi, K., Alam, A., Brohi, N. A., Brohi, I. A., & Nasim, S. (2021). P2P lending Fintechs
and SMEs' access to finance. *Economics Letters*, 204, 109890.

<https://doi.org/10.1016/j.econlet.2021.109890>

Adamska, J., & Mrzygłód, U. (2025). Social and Commercial Crowdfunding Through the
Lens of the Theory of Planned Behaviour and Financial Well-Being. *Journal of
Banking and Financial Economics*, 2025(1), 18-37. [https://doi.org/10.7172/2353-
6845.jbfe.2025.1.2](https://doi.org/10.7172/2353-6845.jbfe.2025.1.2)

Ahlers, G. K. C., Cumming, D., Günther, C., & Schweizer, D. (2015). Signaling in equity
crowdfunding. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(4), 955–980.

<https://doi.org/10.1111/etap.12157>

Alharbey, M., & Van Hemmen, S. (2021). Investor intention in equity crowdfunding. Does
trust matter?. *Journal of Risk and Financial Management*, 14(2), 53.

<https://doi.org/10.3390/jrfm14020053>

Almashhadani, I. S., Abuhashesh, M., Bany Mohammad, A., Masa'deh, R. E., & Al-
Khasawneh, M. (2023). Exploring the determinants of FinTech adoption and intention
to use in Jordan: The impact of COVID-19. *Cogent Social Sciences*, 9(2), 2256536.

<https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2256536>

Alrasyid, H., Rabbani, M. R., & Afifudin, A. (2023). Embracing the digital economy:

Exploring the role of trust, perceived ease of use, and religiosity on intention to use

- Islamic peer-to-peer lending. *JEMA: Jurnal Ilmiah Bidang Akuntansi dan Manajemen*, 20(2), 283-305. <http://dx.doi.org/10.31106/jema.v20i2.9097>
- Anderloni, L., Petukhina, A., & Tanda, A. (2025). Peer-to-peer lending: Exploring borrowers' motivations and expectations. *Journal of Small Business Management*, 63(5), 2255-2287. <https://doi.org/10.1080/00472778.2024.2431232>
- Anderson, E., & Weitz, B. (1989). Determinants of continuity in conventional industrial channel dyads. *Marketing science*, 8(4), 310-323. <https://doi.org/10.1287/mksc.8.4.310>
- Asriyani, Y., & Johan, I. R. (2023). The effect of financial literacy and self-efficacy on interest in using peer to peer lending among millennials. *Journal of Child, Family, and Consumer Studies*, 2(2), 167-178. <https://doi.org/10.29244/jcfcs.2.2.167-178>
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Ajzen, I. (2020). The theory of planned behavior: Frequently asked questions. *Human behavior and emerging technologies*, 2(4), 314-324. <https://doi.org/10.1002/hbe2.195>
- Baah-Peprah, P. (2023). Explaining reward crowdfunding backers' intentions and behavior. *Baltic Journal of Management*, 18(2), 262-281. <https://doi.org/10.1108/BJM-07-2022-0268>
- Baah-Peprah, P., & Shneor, R. (2022). A trust-based crowdfunding campaign marketing framework: theoretical underpinnings and big-data analytics practice. *International Journal of Big Data Management*, 2(1), 1-24. <https://doi.org/10.1504/IJBDM.2022.119453>
- Baber, H. (2021). Examining the intentions to use crowdfunding platform-An extended technology acceptance model. *International Journal of Services, Economics and Management*, 12(2), 149-163. <https://doi.org/10.1504/IJSEM.2021.117226>
- Baber, H., & Fanea-Ivanovici, M. (2021). What Drives People To Crowdfund Movies And Web Series? The Mediating Role Of Perceived Trust And Risk. *Economic Computation & Economic Cybernetics Studies & Research*, 55(3). 10.24818/18423264/55.3.21.18

- Barus, I. R. (2020). The effects of perceived ease of use, security, and promotion on trust and its implications on fintech adoption. *Journal of Consumer Sciences*, 5(2), 124-138.
- Bachmann, A., Becker, A., Buerckner, D., Hilker, M., Kock, F., Lehmann, M., & Tiburtius, P. (2011). Online peer-to-peer lending-a literature review. *Journal of Internet Banking and Commerce*, 16(2), 1.
- Beaton, D. E., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (2000). Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. *Spine*, 25(24), 3186-3191.
- Beck, T., Demirgüç-Kunt, A., & Maksimovic, V. (2008). Financing patterns around the world: Are small firms different? *Journal of Financial Economics*, 89(3), 467–487.
<https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2007.10.005>
- Belleflamme, P., Lambert, T., & Schwienbacher, A. (2014). Crowdfunding: Tapping the right crowd. *Journal of business venturing*, 29(5), 585-609.
<https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2013.07.003>
- Berger, A. N., & Udell, G. F. (2006). A more complete conceptual framework for SME finance. *Journal of Banking & Finance*, 30(11), 2945–2966.
<https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2006.05.008>
- Bernardino, S., & Santos, J. F. (2020). Crowdfunding: an exploratory study on knowledge, benefits and barriers perceived by young potential entrepreneurs. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(4), 81. <https://doi.org/10.3390/jrfm13040081>
- Block, J. H., Colombo, M. G., Cumming, D. J., & Vismara, S. (2018). New players in entrepreneurial finance and why they are there. *Small Business Economics*, 50(2), 239–250. <https://doi.org/10.1007/s11187-016-9826-6>
- Bosnjak, M., Ajzen, I., & Schmidt, P. (2020). The theory of planned behavior: Selected recent advances and applications. *Europe's journal of psychology*, 16(3), 352.
<https://doi.org/10.5964/ejop.v16i3.3107>
- Bruton, G. D., Khavul, S., Siegel, D., & Wright, M. (2015). New financial alternatives in seeding entrepreneurship: Microfinance, crowdfunding, and peer-to-peer innovations. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(1), 9–26.
<https://doi.org/10.1111/etap.12143>

- Chaidir, M., & Yulianti, G. (2025). Bridging the Gap: Exploring Borrowers' Perspectives on Peer-to-Peer Lending and Financial Literacy in Small Businesses. *Studia Ekonomika*, 23(1), 46-59. <https://doi.org/10.70142/studiaekonomika.v23i1.274>
- Challoumis, C., & Eriotis, N. (2024). The historical view of banking system in Greece during the financial crisis. *Journal of Ecohumanism*, 5(8), 991-1011. 10.53894/ijirss.v8i6.10298
- Chen, D., Lai, F., & Lin, Z. (2014). A trust model for online peer-to-peer lending: a lender's perspective. *Information Technology and Management*, 15(4), 239-254. <https://doi.org/10.1007/s10799-014-0187-z>
- Chen, D., Lou, H., & Van Slyke, C. (2015). Toward an understanding of online lending intentions: Evidence from a survey in China. *Communications of the Association for Information Systems*, 36(1), 17. <https://doi.org/10.17705/1CAIS.03617>
- Cheng, E. W. (2019). Choosing between the theory of planned behavior (TPB) and the technology acceptance model (TAM). *Educational Technology Research and Development*, 67(1), 21-37. <https://doi.org/10.1007/s11423-018-9598-6>
- Cheng, L. H., Shaari, N. A., Qian, W. Y., Xuan, K. B., & Wei, M. J. (2025, March). Factors Affecting Non-Intention to Invest in Peer-To-Peer Lending Platform Towards Youth Investors in Malaysia. In *12th International Conference on Business, Accounting, Finance and Economics (BAFE 2024)* (pp. 596-612). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-666-6_37
- Chin, H. C., Chua, M. S., Sivanathan, S., & Cham, T. H. (2025). Intention of first-time homeowners to use crowdfunding: a framework of planned behaviour in Malaysia. *Journal of Housing and the Built Environment*, 1-26. <https://doi.org/10.1007/s10901-025-10248-4>
- Chulawate, N., & Kiattisin, S. (2023). Success factors influencing peer-to-peer lending to support financial innovation. *Sustainability*, 15(5), 4028. <https://doi.org/10.3390/su15054028>
- Claessens, S., Frost, J., Turner, G., & Zhu, F. (2018). Fintech credit markets around the world: size, drivers and policy issues. *BIS Quarterly Review September*.

- Cumming, D., Meoli, M., & Vismara, S. (2021). Does equity crowdfunding democratize entrepreneurial finance?. *Small business economics*, 56(2), 533-552.
<https://doi.org/10.1007/s11187-019-00188-z>
- Dawood, H. M., Yoong, L. C., & Rajan, M. E. S. (2023). Fintech credit platforms' perceived risk facets and factors: A systematic literature review. Dawood, HM, Liew, CY, Rajan, MES (2023). Fintech Credit Platforms' Perceived Risk Facets and Factors: A Systematic Literature Review. *International Journal of Economics and Finance Studies*, 15(01), 164-203. 10.34111/ijefs. 202315109
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
<https://doi.org/10.2307/249008>
- Décaro-Santiago, L. A., Soriano-Hernández, M. G., & Soriano-Hernández, J. G. (2022). Knowledge and acceptance of the Crowdfunding Platform. *ECORFAN: Journal Republic of Peru*, 8(15). 10.35429/EJRP.2022.15.8.20.34
- Deng, L., Ye, Q., Xu, D., Sun, W., & Jiang, G. (2022). A literature review and integrated framework for the determinants of crowdfunding success. *Financial Innovation*, 8(1), 41. <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00345-6>
- De León, I. L., & Mora, J. (2017). The role of awareness in crowdfunding campaigns: The empirical evidence for the Caribbean. <http://dx.doi.org/10.18235/0000784>
- Djimesah, I. E., Zhao, H., Okine, A. N. D., Li, Y., Duah, E., & Mireku, K. K. (2022). Analyzing the technology of acceptance model of Ghanaian crowdfunding stakeholders. *Technological Forecasting and Social Change*, 175, 121323.
<https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121323>
- Djaakum, C. S. (2019). Peer to peer lending against ease of business Technology Acceptance Model (TAM) approach. *Economica: Jurnal Ekonomi Islam*, 10(2), 217-238.
<https://doi.org/10.21580/economica.2019.10.2.3476>
- Edward, M. Y., Fuad, E. N., Ismanto, H., Atahau, A. D. R., & Robiyanto, R. (2023). Success factors for peer-to-peer lending for SMEs: evidence from Indonesia. *Innovations*, 20(2), 16-25.

- El Talla, S. A., Al Shobaki, M. J., Naser, S. S. A., & Amuna, Y. M. A. (2016). The effectiveness of a training program in increasing crowd funding awareness. *crisis, 1*, 17.
- European Commission. (2022). Annual report on European SMEs 2021/2022. <https://single-market-economy.ec.europa.eu>
- European Central Bank. (2022). Survey on the access to finance of enterprises in the euro area. <https://www.ecb.europa.eu>
- European Commission. (2023). Standard Eurobarometer. Public opinion in the European Union. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/browse/all/series/4961>
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American journal of theoretical and applied statistics, 5*(1), 1-4. 10.11648/j.ajtas.20160501.11
- Fanea-Ivanovici, M., & Baber, H. (2021). The role of entrepreneurial intentions, perceived risk and perceived trust in crowdfunding intentions. *Engineering Economics, 32*(5), 433-445. <https://doi.org/10.5755/j01.ee.32.5.29300>
- Featherman, M. S., & Pavlou, P. A. (2003). Predicting e-services adoption: A perceived risk facets perspective. *International Journal of Human-Computer Studies, 59*(4), 451–474. [https://doi.org/10.1016/S1071-5819\(03\)00111-3](https://doi.org/10.1016/S1071-5819(03)00111-3)
- Febriana, M. (2025). Behavioral Factors Influencing Peer-to-Peer Lending Usage: A Systematic Literature Review from the Perspective of Indonesian Borrowers' Needs. *Al-Kharaj: Journal of Islamic Economic and Business, 7*(3). <https://doi.org/10.24256/kharaj.v7i3.7635>
- Febrianti, N. M. N., & Darma, G. S. (2023). Millennials' intention to invest through securities crowdfunding platform. *Aptisi Transactions on Technopreneurship (ATT), 5*(1), 19-30. <https://doi.org/10.34306/att.v5i1.280>
- Fenwick, M., McCahery, J. A., & Vermeulen, E. P. (2017). Fintech and the financing of entrepreneurs: From crowdfunding to marketplace lending. *Lex Research Topics in Corporate Law & Economics Working, 3*. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2967891>

- Firmansyah, E. A., Masri, M., Anshari, M., & Besar, M. H. A. (2022). Factors affecting fintech adoption: a systematic literature review. *FinTech*, 2(1), 21-33.
<https://doi.org/10.3390/fintech2010002>
- Ghazali, N. H., & Yasuoka, T. (2018). Awareness and perception analysis of small medium enterprise and start-up towards FinTech instruments: Crowdfunding and peer-to-peer lending in Malaysia. *International Journal of Finance and Banking Research*, 4(1), 13-24.
- Gefen, D., Karahanna, E., & Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in online shopping: An integrated model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51–90.
- Hanif, M. A., & Santosa, P. B. (2023). TAM Construct, Trust, and Religiosity for Decision of Muslim Lenders to Use Funding Services on Sharia Peer-to-Peer Lending Platforms (Website and Apps). *Jurnal Ekonomi Syariah Teori Dan Terapan*, 10(2).
 10.20473/vol10iss20232pp151-168
- Hasan, R., Ashfaq, M., & Shao, L. (2024). Evaluating drivers of fintech adoption in the Netherlands. *Global Business Review*, 25(6), 1576-1589.
<https://doi.org/10.1177/09721509211027402>
- Hasan, I., He, Q., & Lu, H. (2022). Social capital, trusting, and trustworthiness: Evidence from peer-to-peer lending. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 57(4), 1409-1453. <https://doi.org/10.1017/S0022109021000259>
- Hornuf, L., & Schwienbacher, A. (2017). Should securities regulation promote equity crowdfunding? *Small Business Economics*, 49(3), 579–593.
<https://doi.org/10.1007/s11187-017-9831-0>
- Huang, H., Yu, H., Li, W., & Ma, J. (2023). Using technology acceptance model to analyse the successful crowdfunding learning game campaigns. *Information Technologies and Learning Tools*, 95(3), 25-40.
- Hutapea, R. S., & Andista, D. R. (2021, November). The effect of perceived ease of use, perceived usefulness, and risk on user interest in using financial technology peer to peer lending. In *2nd International seminar of science and applied technology (ISSAT 2021)* (pp. 619-623). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/aer.k.211106.096>

- Irawan, A. P., & Maupa, H. (2025, December). Understanding Peer-to-Peer Lending for MSMEs in Bandung: The Role of Risk Perception and Perceived Ease of Use in Shaping Transaction Intention. In *International Conference on Economics, Business, Social, and Humanities 2025 (ICEBSH 2025)* (pp. 285-299). Atlantis Press.
https://doi.org/10.2991/978-2-38476-495-2_26
- Jaziri, R., & Miralam, M. (2019). Modelling the crowdfunding technology adoption among novice entrepreneurs: an extended TAM model. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(1), 353. [http://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1\(26\)](http://doi.org/10.9770/jesi.2019.7.1(26))
- Kang, M., Gao, Y., Wang, T., & Zheng, H. (2016). Understanding the determinants of funders' investment intentions on crowdfunding platforms: A trust-based perspective. *Industrial Management & Data Systems*, 116(8), 1800-1819.
<https://doi.org/10.1108/IMDS-07-2015-0312>
- Kansil, D. F., Tulung, J. E., & Pandowo, M. H. (2022). Antecedent Peer-To-Peer Lending Investment Intention In Manado. *JMBI UNSRAT (Jurnal Ilmiah Manajemen Bisnis dan Inovasi Universitas Sam Ratulangi)*, 9(1).
<https://doi.org/10.35794/jmbi.v9i2.42345>
- Kazaure, M. A., Abdullah, A. R., Jantan, A. H., & Zawawi, D. B. (2020). Influences of TPB variable on smes intention to adopt online crowdfunding services in Nigeria. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(4), 981-993.
- Keliuotyte-Staniulienė, G., & Kukarėnaitė, M. (2020). Financial Innovation Management: Loan Price In The Crowdfunding And Peer-To-Peer Lending Platforms. *Marketing*, (2), 257. <http://doi.org/10.21272/mmi.2020.2-19>
- Khan, A., Baig, S. A., & Rizwane, A. (2024). Crowdfunding, Industry 4.0, and Entrepreneurial Success: A Theory of Planned Behavior Approach in Emerging Markets. *Bulletin of Management Review*, 1(4), 144-167.
- Khan, M. T. I. (2024). Trust in peer-to-peer (P2P) lending platforms in Malaysia: understanding the determinants from retail investors' perspectives. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 40(5), 936-955. <https://doi.org/10.1108/JEAS-08-2021-0148>

- Khan, M. T. I., & Xuan, Y. Y. (2022). Drivers of lending decision in peer-to-peer lending in Malaysia. *Review of Behavioral Finance*, 14(3), 379-393.
<https://doi.org/10.1108/RBF-08-2020-0200>
- Khan, M. T. I., Yee, G. H., & Gan, G. G. G. (2023). Antecedents of intention to use online peer-to-peer platform in Malaysia. *Vision*, 27(5), 680-694.
10.1177/09722629211039051
- Khan, S., Singh, R., Laskar, H. R., & Choudhury, M. (2025). Exploring the role of digital financial literacy in the adoption of Peer-to-Peer lending platforms. *Investment Management & Financial Innovations*, 22(1), 369. 10.21511/imfi.22(1).2025.28
- Khizar, N., & Siddiqui, D. A. (2021). Factors Influencing the Adoption of Crowdfunding in Pakistan: The Mediatory Role of Perceived Risk, Benefits, and Trust. *Benefits, and Trust (October 15, 2021)*. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3943067>
- Khuc, A. T., Nguyen, P. T. H., Nguyen, M. C., & Le, H. T. (2025). Perceived risks of financial misconduct and fintech in crowdfunding of Vietnamese individual investors. *Emerging Markets Review*, 64, 101229.
<https://doi.org/10.1016/j.ememar.2024.101229>
- Kim, M. J., Bonn, M., & Lee, C. K. (2020). The effects of motivation, deterrents, trust, and risk on tourism crowdfunding behavior. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 25(3), 244-260. <https://doi.org/10.1080/10941665.2019.1687533>
- Kim, M. J., & Hall, C. M. (2021). Do perceived risk and intervention affect crowdfunder behavior for the sustainable development goals? A model of goal-directed behavior. *Journal of Cleaner Production*, 311, 127614.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127614>
- Klein, G., Shtudiner, Z., & Zwilling, M. (2023). Why do peer-to-peer (P2P) lending platforms fail? The gap between P2P lenders' preferences and the platforms' intentions. *Electronic Commerce Research*, 23(2), 709-738.
<https://doi.org/10.1007/s10660-021-09489-6>
- Kouretas, G. P., & Vlamis, P. (2010). The Greek crisis: causes and implications. *Panoeconomicus*, 57(4), 391-404.

- Kumar, Y., & Srikanthnaik, H. Awareness About Peer To Peer Lending Among Customers Of Various Financial Institutions In India. *Seshadripuram Journal of Social Sciences (SJSS)*, 2581, 66.
- Kusuma, H., & Anafisati, V. (2020). Donor's intention on the crowdfunding among university students: An extension of the theory of planned behaviour. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 8(4), 710-719. <https://doi.org/10.18510/hssr.2020.8470>
- Laia, E. (2025). The role of peer-to-peer (P2P) lending in developing countries: a systematic literature review. *International Journal of Innovation Science*.
<https://doi.org/10.1108/IJIS-01-2025-0036>
- Lam, M. Q., Chen, C. M., Nguyen, P. C. T., Tran, T. T., Nguyen, T. T., & Nguyen, K. D. (2024). The Factors Influencing Customers' Intention to Use Peer-to-Peer (P2P) Lending Services on Fintech Platforms. In *The Global Conference on Entrepreneurship and the Economy in an Era of Uncertainty*, 173-188. Singapore: Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-96-4116-1_11
- Lenz, R. (2016). Peer-to-peer lending: Opportunities and risks. *European Journal of Risk Regulation*, 7(4), 688-700. <https://doi.org/10.1017/S1867299X00010126>
- Laso, J. M., Moya-Clemente, I., & Giner, G. R. (2025). Accessing Alternative Finance in Europe: The Role of SMEs, Innovation, and Digital Platforms. *JRFM*, 18(9), 1-26. <https://doi.org/10.3390/jrfm18090496>
- Lim, K. B., Lo, C. Z., Yeo, S. F., & Tan, C. L. (2023). Understanding of peer-to-peer lending platform intention: Evidence among millennials. *Global Business and Management Research*, 15(3s), 95-110.
- Marangunić, N., & Granić, A. (2015). Technology acceptance model: a literature review from 1986 to 2013. *Universal access in the information society*, 14(1), 81-95. <https://doi.org/10.1007/s10209-014-0348-1>
- McKnight, D. H., Choudhury, V., & Kacmar, C. (2002). Developing and validating trust measures for e-commerce: An integrative typology. *Information Systems Research*, 13(3), 334-359. <https://doi.org/10.1287/isre.13.3.334.81>
- Mollick, E. (2014). The dynamics of crowdfunding: An exploratory study. *Journal of Business Venturing*, 29(1), 1-16. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2013.06.005>

- Moray, R., & Singh, I. (2024, November). Intent to Invest in P2P Lending Platform: An Extended Technology Acceptance Model. In *2024 2nd International Conference on Advances in Computation, Communication and Information Technology (ICAICCIT)* (Vol. 1, pp. 1437-1442). IEEE.
<https://doi.org/10.1109/ICAICCIT64383.2024.10912423>
- Morgan, R. M., & Hunt, S. D. (1994). The commitment-trust theory of relationship marketing. *Journal of marketing*, 58(3), 20-38.
<https://doi.org/10.1177/002224299405800302>
- Moysidou, K., & Hausberg, J. P. (2020). In crowdfunding we trust: A trust-building model in lending crowdfunding. *Journal of Small Business Management*, 58(3), 511-543.
<https://doi.org/10.1080/00472778.2019.1661682>
- Mukerjee, K. (2024). A study on lender participation in peer to peer lending. *Marketing Intelligence & Planning*, 42(1), 40-58. <https://doi.org/10.1108/MIP-05-2023-0195>
- Naderifar, M., Goli, H., & Ghaljaie, F. (2017). Snowball sampling: A purposeful method of sampling in qualitative research. *Strides in development of medical education*, 14(3), 1-6.
- Nguyen, L. T. P., Muthaiyah, S., Sy, M. O., & Kalabeke, W. (2023). P2P Lending platforms in Malaysia: the awareness among Malaysian adults. *F1000Research*, 10, 1096.
<https://doi.org/10.12688/f1000research.73401.1>
- Obiora, S. C., & Csordás, T. (2017). The case of alternative versus traditional financing: A literature review. *Archives of Business Research*, 5(9).
<https://doi.org/10.14738/abr.59.3581>
- OECD. (2020). *Financing SMEs and Entrepreneurs 2020: An OECD Scoreboard*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/061fe03d-en>
- Ofir, M., & Tzang, I. (2022). An Empirical View of Peer-to-Peer (P2P) Lending Platforms. *Berkeley Bus. LJ*, 19, 175.
- Okine, A. N. D., Li, Y., Djimesah, I. E., Zhao, H., Budu, K. W. A., Duah, E., & Mireku, K. K. (2023). Analyzing crowdfunding adoption from a technology acceptance perspective. *Technological Forecasting and Social Change*, 192, 122582.
<https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122582>

- Papadimitriou, D. B., Nikiforos, M., & Zezza, G. (2013). The Greek economic crisis and the experience of austerity: a strategic analysis. *The Levy Economics Institute of Bard College, 1*, 25.
- Pasiouras, F., & Tsagkarakis, M. P. (2021). Greek Banking System during the Crisis and Beyond. In *Modeling Economic Growth in Contemporary Greece* (pp. 191-219). Emerald Publishing Limited.
- Ployhart, R. E., & Vandenberg, R. J. (2010). Longitudinal research: The theory, design, and analysis of change. *Journal of management, 36*(1), 94-120.
<https://doi.org/10.1177/0149206309352110>
- Poeteri, N. A., Simanjuntak, M., & Hasanah, N. (2021). The investment intention among Indonesian millennials via peer-to-peer lending applications. *Jurnal Keuangan dan Perbankan, 25*(4), 787-803. 10.26905/jkdp.v25i4.6352
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J.-Y., & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: A critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of Applied Psychology, 88*(5), 879–903. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.88.5.879>
- Pratama, J. (2021). Analysis of factors affecting trust on the use of FinTech (P2P lending) in Indonesia. *Jurnal Sisfokom (Sistem Informasi Dan Komputer), 10*(1), 79-85.
<https://doi.org/10.32736/sisfokom.v10i1.1068>
- Purnama, E. S., Suryadi, N., & Andarwati, A. (2023). The influence of perceived risk and perceived benefits on continuance intention to adopt Fintech P2P lending mediated by trust in Indonesia. *Journal of Business and Management Review, 4*(10), 754-770.
<https://doi.org/10.47153/jbmr410.8522023>
- Purwani, T., Listijo, H., & Abdullah, N. (2024). Determinants of re-borrowing intention in peer-to-peer lending. *Global Business & Finance Review (GBFR), 29*(4), 43-54.
<https://doi.org/10.17549/gbfr.2024.29.4.43>
- Putra, P., Sawarjuwono, T., & Tirtajaya, M. D. (2020). Measuring a Crowdfunding Intention during Covid-19 Pandemic using Planned Behavior Approach. In *Proceedings of the 2nd Borobudur International Symposium on Humanities and Social Sciences, BIS-HSS* (Vol. 18).

- Rayhan, Y., Handarkho, Y. D., & Setyohadi, D. B. (2025). Analysis of Factors Influencing Intention to Use Financial Technology Peer-to-Peer (P2p) Lending. *Journal of Financial Economics & Investment*, 5(3), 135-151.
<https://doi.org/10.22219/jofei.v5i3.42111>
- Reza-Gharehbagh, R., Hafezalkotob, A., Asian, S., Makui, A., & Zhang, A. N. (2020). Peer-to-peer financing choice of SME entrepreneurs in the re-emergence of supply chain localization. *International Transactions in Operational Research*, 27(5), 2534-2558.
<https://doi.org/10.1111/itor.12715>
- Riding, A., Orser, B., & Manley, K. (2012). The impact of financing on the growth and development of small firms: A comparative study. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 25(3), 397-410. <https://doi.org/10.1080/08276331.2012.10593579>
- Saadah, K., & Setiawan, D. (2024). Determinants of fintech adoption: evidence from SMEs in Indonesia. *LBS Journal of Management & Research*, 22(1), 55-65.
<https://doi.org/10.1108/LBSJMR-11-2022-0076>
- Salim, M., & Kassim, S. (2019, January). Awareness towards crowdfunding as an alternative financing mechanism among youth entrepreneurs. In *1st Aceh Global Conference (AGC 2018)* (pp. 358-363). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/agc-18.2019.57>
- Saraswati, R. M., Keung, V., & Putra, F. H. (2024). Trust in Online Peer-to-Peer Lending in Indonesia from a Cognitive-Based Perspective. *PERWIRA-Jurnal Pendidikan Kewirausahaan Indonesia*, 7(2), 79-92.
- Saykita, W., Dalimunthe, Z., & Triono, R. A. (2025, November). How Perceived Risk Affects Continuance Intention to Invest through Peer-to-Peer Lending Platforms: Indonesia Case. In *The 34th IBIMA Conference: Vision*.
- Sentosa, I., & Mat, N. K. N. (2012). Examining a theory of planned behavior (TPB) and technology acceptance model (TAM) in internet purchasing using structural equation modeling. *Researchers World*, 3(2 Part 2), 62.
- Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill building approach*. John Wiley & Sons.

- Septiani, H. L. D., Sumarwan, U., Yuliati, L. N., & Kirbrandoko, K. (2020). Understanding the Factors Driving Farmers to Adopt Peer-to-Peer Lending Sharing Economy. *International Review of Management and Marketing*, 10(6), 13-21.
- Shahzad, A., Zahrullail, N., Akbar, A., Mohelska, H., & Hussain, A. (2022). COVID-19's Impact on fintech adoption: Behavioral intention to use the financial portal. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(10), 428. <https://doi.org/10.3390/jrfm15100428>
- Shen, L. H., Khan, H. U., & Hammami, H. (2021). An empirical study of lenders' perception of chinese online peer-to-peer (P2P) lending platforms. *The Journal of Alternative Investments*, 23(4), 152-175. 10.3905/jai.2021.1.128
- Shneor, R., & Vik, A. A. (2020). Crowdfunding success: a systematic literature review 2010–2017. *Baltic Journal of Management*, 15(2), 149-182. <https://doi.org/10.1108/BJM-04-2019-0148>
- Shrestha, P., Thewissen, J., Arslan-Ayaydin, Ö., & Parhankangas, A. (2023). A sense of risk: Responses to crowdfunding risk disclosures. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 17(4), 925-970. <https://doi.org/10.1002/sej.1480>
- Singh, S., Sahni, M. M., & Kovid, R. K. (2020). What drives FinTech adoption? A multi-method evaluation using an adapted technology acceptance model. *Management Decision*, 58(8), 1675-1697. <https://doi.org/10.1108/MD-09-2019-1318>
- Siri, P., & Kraiwanit, T. (2023). Knowledge and understanding of public P2P lending transactions in Bangkok and its vicinity, Thailand. In *International Conference on E-Business, E-Commerce and Internet* (pp. 44-48).
- Sırma, İ., Ekici, O., & Aytürk, Y. (2019). Crowdfunding awareness in Turkey. *Procedia Computer Science*, 158, 490-497. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.09.080>
- Sisilia, H., Bustan, S. O., Lestadi, A. K., & Gunadi, W. (2024). Factors Toward Risk Influencing Millennials Willingness to Invest in Peer-to-Peer Lending. *International Journal of Science and Society*, 6(1).
- Solarz, M., & Adamek, J. (2023). Trust and Personal Innovativeness as the Prerequisites for Using Digital Lending Services Offered by FinTech Lenders. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio H–Oeconomia*, 57(1), 197-218.

- Son-Turan, S. (2021). Uncovering trust signals in equity crowdfunding: A systematic literature review. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 10(4), 215-225. <https://doi.org/10.20525/ijrbs.v10i4.1187>
- Soreh, W. C. (2017). Awareness and attitude towards crowdfunding in Nigeria. *International Journal of African and Asian Studies*, 36(1), 1-8.
- Sukmaningsih, D. W. (2018). A model for lender-borrower trust in peer-to-peer lending. *ComTech: Computer, Mathematics and Engineering Applications*, 9(1), 15-24. <https://doi.org/10.21512/comtech.v9i1.4287>
- Sulastri, R., & Janssen, M. (2022, October). The elements of the Peer-to-peer (P2P) lending system: A Systematic Literature Review. In *Proceedings of the 15th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance* (pp. 424-431). <https://doi.org/10.1145/3560107.3560172>
- Syarfi, S. M., & Asandimitra, N. (2020). Implementasi theory of planned behavior dan risk tolerance terhadap intensi investasi peer to peer lending. *Jurnal Ilmu Manajemen*, 8(3), 864.
- Szymkowiak, A., & Jeganathan, K. (2022). Predicting user acceptance of peer-to-peer e-learning: An extension of the technology acceptance model. *British Journal of Educational Technology*, 53(6), 1993-2011. <https://doi.org/10.1111/bjet.13229>
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>
- Temelkov, Z., Boskov, T., & Zezova, A. (2018). Alternative financing sources supporting SMEs growth. *SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor*, (52), 230-236.
- Thaker, M. A. M. T., Thaker, H. M. T., & Pitchay, A. A. (2018). Modeling crowdfunders' behavioral intention to adopt the crowdfunding-waqf model (CWM) in Malaysia. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 11(2), 231-249. <https://doi.org/10.1108/IMEFM-06-2017-0157>
- Um, N. (2024). Antecedents and Consequences of Attitudes toward Donation-Based Crowdfunding Platforms. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 19(4), 2799-2812. <https://doi.org/10.3390/jtaer19040135>

- Utami, R., & Soesetyo, H. (2023). The important role of education in moderating the impact of perceived security, social influence, and platform reputation on investment intention on SMEs with peer-to-peer lending platform. *International Journal of The Newest Social and Management Research*, 1(1), 1-11.
<https://doi.org/10.59693/insoma.v1i1.13>
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS quarterly*, 425-478.
<https://doi.org/10.2307/30036540>
- Venkatesh, V., Thong, J. Y., & Xu, X. (2012). Consumer acceptance and use of information technology: extending the unified theory of acceptance and use of technology. *MIS quarterly*, 157-178. <https://doi.org/10.2307/41410412>
- Vaportzis, E., Giatsi Clausen, M., & Gow, A. J. (2017). Older adults perceptions of technology and barriers to interacting with tablet computers: a focus group study. *Frontiers in psychology*, 8, 1687. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01687>
- Vergara, R. (2015, February). Awareness and attitudes towards crowdfunding in the Philippines. In *9th Global Business Conference* (Vol. 4, pp. 3-5).
- Wahjono, S. I., Marina, A., Sezeli, S. S., & Mahardika, B. W. (2019). The role of social awareness over the success of Crowdfunding platform. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 7(3), 534-540. <https://doi.org/10.18510/hssr.2019.7379>
- Wang, H., & Kim, T. (2017, August). Identifying and reducing individual's perceived risk in crowdfunding investment. In *Proceedings of the international conference on electronic commerce* (pp. 1-7). <https://doi.org/10.1145/3154943.3154944>
- Wang, T., Li, Y., Kang, M., & Zheng, H. (2019). Exploring individuals' behavioral intentions toward donation crowdfunding: evidence from China. *Industrial Management & Data Systems*, 119(7), 1515-1534. <https://doi.org/10.1108/OIR-11-2016-0329>
- Wang, T., Liu, X., Kang, M., & Zheng, H. (2018). Exploring the determinants of fundraisers' voluntary information disclosure on crowdfunding platforms: A risk-perception perspective. *Online Information Review*, 42(3), 324-342.
<https://doi.org/10.1186/s40854-022-00345-6>

- Wang, P., Zheng, H., Chen, D., & Ding, L. (2015). Exploring the critical factors influencing online lending intentions. *Financial Innovation*, 1(1), 8.
<https://doi.org/10.1186/s40854-015-0010-9>
- Wijaya, I. D., Astuti, E. S., Yulianto, E., & Abdillah, Y. (2025). Examining the impact of perceived usefulness on micro-entrepreneurs' intentions to use Fintech peer to peer lending applications with perceived security as a mediating factor. *Multidisciplinary Science Journal*, 7(10), 2025483-2025483.
<https://doi.org/10.31893/multiscience.2025483>
- Wuisan, D., Hermawan, A., Antonio, F., & Pramono, R. (2023). The quest of peer-to-peer lending applications marketing to small and medium enterprises: assessing intention to recommend. *Innov Mark*, 19, 158-172. 10.21511/im.19(4).2023.13
- Xia, Y., He, L., Li, Y., Liu, N., & Ding, Y. (2020). Predicting loan default in peer-to-peer lending using narrative data. *Journal of Forecasting*, 39(2), 260-280.
- Xinjie, L., & Huofa, L. (2018). Identification of factors influencing the willingness to use online Peer to Peer lending for college students—Taking Jiaying University as an example. *Financ. Eng. Risk Manag*, 1, 1-7.
- Yang, Q., & Lee, Y. C. (2016). Critical factors of the lending intention of online P2P: Moderating role of perceived benefit. In *Proceedings of the 18th Annual International Conference on Electronic Commerce: e-Commerce in Smart connected World* (pp. 1-8). <http://dx.doi.org/10.1145/2971603.2971618>
- Yang, Q., & Lee, Y. C. (2016). Influencing factors on the lending intention of online peer-to-peer lending: Lessons from Renrendai. com. *The Journal of Information Systems*, 25(2), 79-110.
- Younkin, P., & Kashkooli, K. (2016). What problems does crowdfunding solve? *California Management Review*, 58(2), 20–43. <https://doi.org/10.1525/cmvr.2016.58.2.20>
- Yulandreano, E., & Rita, M. R. (2023). Investment decisions on the crowdfunding platform based on the theory of planned behavior. *Jurnal Manajemen Bisnis*, 14(1), 36-52.
<http://dx.doi.org/10.18196/mb.v14i1.16494>

Zheng, H., Hung, J. L., Qi, Z., & Xu, B. (2016). The role of trust management in reward-based crowdfunding. *Online Information Review*, 40(1), 97-118.

<https://doi.org/10.1108/OIR-04-2015-0099>

Ziegler, T., Shneor, R., Wenzlaff, K., & Zhang, B. Z. (2021). *The 2nd Global Alternative Finance Market Benchmarking Report*. Cambridge Centre for Alternative Finance.

Παράρτημα Α: Έγκριση Διεξαγωγής Έρευνας

Προς: Όποιον Ενδιαφέρει

Ημερ. 17/12/2025

Αρ. Πρωτοκόλλου: 85/2025

Θέμα: Γνωμοδότηση Διεξαγωγής Έρευνας

Επιτροπή Δεοντολογίας-
Βιοηθικής του Πανεπιστημίου
Νεάπολις Πάφος
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος,
Λεωφόρος Δανάης 2,
Πάφος
8042 Κύπρος
T +357 26843608
Web: www.nup.ac.cy
Email: m.argyrides.1@nup.ac.cy

Κύριε Δαβράδε,

Σας ενημερώνω ότι το ερευνητικό πρωτόκολλο με τίτλο «Πλατφόρμες Crowdfunding Peer-to-Peer Δανεισμού για τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ: Τάσεις και Μελλοντικές Προοπτικές» έχει ελεγχθεί από την Επιτροπή Δεοντολογίας-Βιοηθικής του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφος η οποία γνωμοδοτεί υπέρ της διεξαγωγής της έρευνας. Σας παρακαλώ λάβετε υπόψη ότι η συγκεκριμένη έρευνα έχει εγκριθεί για ένα έτος και ισχύει για συλλογή δεδομένων που **δεν** θα γίνουν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Παρακαλώ όπως βεβαιωθείτε ότι η κυκλοφορία του ηλεκτρονικού συνδέσμου δεν θα συμπεριλάβει κάτοικους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αρμόδιο όργανο το οποίο είναι υπεύθυνο για έγκριση για συλλογή δεδομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου. Σας παρακαλώ όπως ελέγξετε επίσης τους κανονισμούς και τις οποιοσδήποτε δεοντολογικές επιτροπές χρειάζεστε από τη χώρα που θα συλλέξετε τα δεδομένα σας.

Με εκτίμηση,

Δρ Μάριος Αργυρίδης
Καθηγητής Συμβουλευτικής Ψυχολογίας
Πρόεδρος Επιτροπής

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, Λεωφόρος Δανάης 2, 8042 Πάφος, Κύπρος

Τηλ. +357 26 843300, Φαξ. +357 26 931944, Email: info@nup.ac.cy Website: www.nup.ac.cy

Παράρτημα Β: Συγκατάθεση και Ερωτηματολόγιο

“Πλατφόρμες Crowdfunding και Peer-to-Peer Lending για τη Χρηματοδότηση των ΜΜΕ: Τάσεις και Μελλοντικές Προοπτικές”

Αγαπητέ/ή συμμετέχοντα/ουσα,

Σας ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα που γίνεται με σκοπό την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος Data Analytics and Financial Technology στο Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου. Η παρούσα έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση του επιπέδου γνώσης, στάσεων, εμπιστοσύνης και πρόθεσης χρήσης των Κυπρίων πολιτών σχετικά με τις εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης, όπως το crowdfunding και το peer-to-peer (P2P) lending. Ειδικότερα, επιδιώκεται να αναγνωριστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση των ατόμων να χρησιμοποιήσουν ή να επενδύσουν σε τέτοιες πλατφόρμες, καθώς και να συγκριθούν οι αντιλήψεις τους με τις παραδοσιακές μορφές δανεισμού (τραπεζικά δάνεια). Η μελέτη συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των σύγχρονων χρηματοοικονομικών τάσεων, ενισχύοντας την ενημέρωση, την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια γύρω από τις ψηφιακές πλατφόρμες χρηματοδότησης στην Κύπρο.

Ο χρόνος για την συμπλήρωση του συνόλου του ερωτηματολογίου υπολογίζεται γύρω στα 10-15 λεπτά. Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι εθελοντική και τα ερωτηματολόγια είναι ανώνυμα. Τα δεδομένα που ζητάμε από εσάς δεν πρόκειται να αποκαλύψουν την ταυτότητά σας, ενώ διαβεβαιώνεται ότι οι απαντήσεις σας είναι εμπιστευτικές και ότι η ανωνυμία σας θα τηρηθεί με αυστηρότητα μέχρι και την ολοκλήρωση της έρευνας. Τέλος, οι απαντήσεις θα αναλυθούν και θα αφορούν το σύνολο του δείγματος και όχι τον κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και μπορείτε να αποσυρθείτε από την έρευνα οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμείτε, χωρίς καμία επίπτωση. Αν έχετε οποιαδήποτε απορία ή θελήσετε να αποσύρετε τα δεδομένα σας αφού συμμετάσχετε στην έρευνα, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου στην ηλεκτρονική διεύθυνση n.davrados.1@nup.ac.cy, ή με τον επόπτη μου, Δρ. Λεμονάκης Χρίστος c.lemonakis@nup.ac.cy.

Αφού διαβάσετε τις πιο πάνω πληροφορίες και επιθυμείτε να συμμετέχετε, μπορείτε να επιλέξετε «ΝΑΙ», στο σύνδεσμο που βρίσκεται πιο κάτω, όπου θα θεωρηθεί ότι παρέχετε τη συγκατάθεσή σας για όσα προαναφέρθηκαν.

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο, την πρόθεση και την πιθανή συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.

Με εκτίμηση,

Δαβράδος Νικόλας

M.Sc (cand.) Data Analytics and Financial Technology
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Ερωτηματολόγιο

1

2

3

4

5

Διαφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ Απόλυτα

Εναλλακτικές Μορφές Χρηματοδότησης

Οι εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης είναι σύγχρονοι τρόποι συγκέντρωσης ή παροχής χρημάτων μέσω διαδικτύου, χωρίς τη μεσολάβηση τραπεζών.

Οι δύο πιο γνωστές κατηγορίες είναι:

Crowdfunding (συλλογική χρηματοδότηση): Πολλοί άνθρωποι συμβάλλουν με μικρά ποσά για να υποστηρίξουν μια ιδέα, ένα έργο ή μια επιχείρηση, μέσω πλατφορμών όπως το GoFundMe, το Kickstarter ή το Indiegogo (π.χ. κάποιος δημιουργός ζητά χρηματοδότηση για ένα νέο προϊόν ή ένα πολιτιστικό έργο, και οι υποστηρικτές συνεισφέρουν προαιρετικά μικρά ποσά).

Peer-to-Peer (P2P) Lending (διαδικτυακός δανεισμός): Άτομα δανείζουν ή δανείζονται χρήματα απευθείας μεταξύ τους μέσω πλατφορμών όπως το LendingClub ή το Funding Circle, χωρίς τραπεζική μεσολάβηση (π.χ. ένας ιδιώτης ή μικρομεσαίος επιχειρηματίας δανείζεται online από επενδυτές που επιδιώκουν μια απόδοση μέσω τόκου).

Παρακαλώ διαβάστε προσεκτικά κάθε δήλωση από τις πιο κάτω και επιλέξτε τον βαθμό συμφωνίας σας.

Διαφωνώ
απόλυτα

Συμφωνώ
απόλυτα

Ερωτήσεις για Γνώση/Ενημέρωση για EMX

1. Έχω ακούσει για τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης όπως το Crowdfunding ή το P2P Lending.	1	2	3	4	5
2. Κατανοώ τον βασικό τρόπο λειτουργίας τέτοιων πλατφορμών.	1	2	3	4	5
3. Μπορώ να διακρίνω τις βασικές διαφορές ανάμεσα στο Crowdfunding και το P2P Lending.	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις για την Αντιλαμβανόμενη Χρησιμότητα (Perceived usefulness)

4. Πιστεύω ότι οι πλατφόρμες αυτές αποτελούν μια σύγχρονη λύση/καινοτόμο τρόπο χρηματοδότησης.	1	2	3	4	5
5. Οι εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης διευκολύνουν τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.	1	2	3	4	5
6. Μέσω αυτών των πλατφορμών, μπορούν να δημιουργηθούν νέες επενδυτικές ευκαιρίες.	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις για την εμπιστοσύνη

7. Εμπιστεύομαι τις εναλλακτικές χρηματοδοτικές πλατφόρμες που λειτουργούν νόμιμα και με διαφάνεια.	1	2	3	4	5

8. Πιστεύω ότι οι πληροφορίες που παρέχονται στις πλατφόρμες αυτές είναι αξιόπιστες.	1	2	3	4	5
9. Θεωρώ ότι οι πλατφόρμες αυτές προστατεύουν επαρκώς τα προσωπικά και οικονομικά δεδομένα των χρηστών.	1	2	3	4	5
10. Πιστεύω ότι τα χρήματά μου είναι ασφαλή σε μία αξιόπιστη Crowdfunding πλατφόρμα.	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις για το αντιλαμβανόμενο ρίσκο

11. Υπάρχει κίνδυνος να χαθούν χρήματα όταν επενδύει κανείς μέσω αυτών των πλατφορμών.	1	2	3	4	5
12. Πιστεύω ότι υπάρχει πιθανότητα απάτης ή παραπλανητικών έργων.	1	2	3	4	5
13. Το επίπεδο ρίσκου στις πλατφόρμες αυτές είναι αποδεκτό σε σχέση με τα πιθανά οφέλη.*	1	2	3	4	5
14. Είμαι διατεθειμένος/η να αναλάβω το ρίσκο για να αυξήσω τις αποδόσεις μου μέσω αυτών των πλατφορμών.*	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις Κοινωνικής Επιρροής

15. Οι φίλοι ή η οικογένειά μου, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη στάση μου απέναντι σε τέτοιες πλατφόρμες.	1	2	3	4	5
16. Η γνώμη των ανθρώπων που εμπιστεύομαι, επηρεάζει την πρόθεσή μου να συμμετέχω σε τέτοιες πλατφόρμες.	1	2	3	4	5
17. Η αποδοχή της κοινωνίας/ανθρώπων για τέτοιες πλατφόρμες αυξάνει την πιθανότητα να τις χρησιμοποιήσω.	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις Πρόθεσης χρήσης

18. Θα ήμουν πρόθυμος/η να συμμετάσχω σε μια τέτοια πλατφόρμα.	1	2	3	4	5
19. Αν είχα διαθέσιμο εισόδημα, θα επένδυα ή θα στήριζα κάποιο έργο μέσω αυτών των πλατφορμών.	1	2	3	4	5
20. Θα πρότεινα σε άλλα άτομα να χρησιμοποιήσουν και αυτοί τις εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης.	1	2	3	4	5

Ερωτήσεις Σύγκρισης Παραδοσιακών και Εναλλακτικών μορφών

Οι παραδοσιακές μορφές χρηματοδότησης περιλαμβάνουν τραπεζικά δάνεια, επιχορηγήσεις/επιδότησεις, επενδύσεις μέσω άλλων τραπεζών ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Οι εναλλακτικές (π.χ. Crowdfunding, P2P Lending) γίνονται διαδικτυακά χωρίς τραπεζική μεσολάβηση. Παρακαλώ επιλέξτε το βαθμό συμφωνία σας με βάση τη γνώμη ή εμπειρία σας στις πιο κάτω ερωτήσεις.

21. Οι εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης είναι εύκολα προσβάσιμες.	1	2	3	4	5
22. Οι παραδοσιακές μορφές δανεισμού είναι εύκολα προσβάσιμες.	1	2	3	4	5
23. Οι εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης είναι ασφαλείς.	1	2	3	4	5

24. Οι παραδοσιακές μορφές χρηματοδότησης είναι ασφαλείς.	1	2	3	4	5
25. Οι εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης είναι πιο οικονομικά αποδοτικές.	1	2	3	4	5
26. Οι παραδοσιακές μορφές χρηματοδότησης είναι πιο οικονομικά αποδοτικές.	1	2	3	4	5
27. Οι εναλλακτικές πλατφόρμες χρηματοδότησης είναι πιο κατάλληλες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.	1	2	3	4	5
28. Οι παραδοσιακές πλατφόρμες χρηματοδότησης είναι πιο κατάλληλες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.	1	2	3	4	5

*αντίστροφη βαθμολόγηση